

Jaarverslag 2015

www.mijnscapensioen.nl

Stichting Pensioenfonds SCA

2015 *in één oogopslag:*

- Beleidsdekkingsgraad ultimo 2015 bedraagt 102,0% (2014: 110,8%)
- Maanddekkingsgraad ultimo 2015 bedraagt 100,1% (2014: 107,1%)
- Rendement op vermogen bedraagt 1,1%
- Stijging belegd vermogen met euro 9,3 miljoen tot euro 362,9 miljoen
- Stijging verplichtingen met 9,1% waarvan 7,6%-punt door wettelijke aanpassingen
- Indexatie per 1 januari 2015 van 0%

Kerncijfers:

(bedragen in euro x 1.000)

	SP SCA				
	2015	2014	2013	2012	2011
Deelnemers					
actieve deelnemers	1.401	1.382	1.422	1.478	1.150
gewezen deelnemers	1.281	1.259	1.214	1.124	1.110
pensioengerechtigden	598	564	534	511	485
totaal deelnemers	3.280	3.205	3.170	3.113	2.745
Belegd vermogen					
risico pensioenfonds 1)	362.860	353.539	290.139	287.523	255.112
risico deelnemers	27.380	24.778	21.263	18.137	15.275
totaal voor berekening dekkingsgraad va 2015	388.224				
Totaal technische voorzieningen					
risico pensioenfonds	360.414	330.222	259.091	268.404	242.965
mutatie voorziening	9,1%	27,5%	-3,5%	10,5%	19,7%
risico deelnemers	27.380	24.778	21.263	18.137	15.275
totaal voor berekening dekkingsgraad va 2015	387.794				
Dekkingsgraad:					
afgeleide UFR rekenrente	1,76%	1,99%	2,83%	2,52%	2,75%
beleidsdekkingsgraad 2)	102,0%	110,80%			
(maand) dekkingsgraad 3)	100,1%	107,1%	112,0%	107,1%	105,0%
vereiste dekkingsgraad conform geldende FTK	117,4%	116,0%	116,0%	113,9%	111,6%
minimaal vereiste dekkingsgraad	103,9%				
reële dekkingsgraad	83,5%				
Performancecijfers: 4)					
vastrentende waarden	-0,6%	21,0%	-4,0%	9,5%	18,2%
aandelen	6,0%	11,8%	17,1%	18,2%	-9,2%
onroerend goed	4,5%	3,2%	0,2%	1,3%	4,4%
totaal beleggingsportefeuille	1,1%	20,3%	0,5%	12,2%	8,5%
benchmark totale portefeuille	0,8%	20,6%	0,2%	12,6%	8,3%
5-jaars rendement op jaarbasis	8,3%				
Indexatie per 1 januari boekjaar:					
actieve deelnemers	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%
pensioengerechtigden,					
gewezen deelnemers en prepensioeners	0,00%	0,90%	0,00%	0,00%	0,00%
Algemene reserve	430	23.317	29.111	18.137	11.346
Bestemde reserve Premiedepot	2.016	nvt	nvt	nvt	nvt
Overige Voorziening VPL 5)	6.812	6.648	5.379	4.483	3.226
Netto resultaat	-20.871	-5.740	11.929	6.972	-5.431

1) Het belegd vermogen voor risico pensioenfonds is gedefinieerd als het balanstotaal van de activa minus de kortlopende schulden en overlopende passiva, minus de pensioenverplichtingen voor risico van de deelnemers en minus Overige Voorziening VPL. Voor totaal, tevens minus Premiedepot.

2) Vanaf 2015: beleidsdekkingsgraad op basis van 12 maands gemiddelde januari-december 2015; 2014 proforma cijfer.

3) Maanddekkingsgraad op basis van maand-UFR en niet gemiddelde 12-maands UFR; vergelijkbare cijfers 2011-2014 niet aangepast

4) De performancecijfers gelden enkel voor het belegd vermogen voor risico van het pensioenfonds.

5) Stelselwijziging in 2015; Pro-formacijfers 2013-2011 voor vergelijkbaarheid

Stichting Pensioenfonds SCA

Stichting Pensioenfonds SCA

P/a Arnhemse Bovenweg 120, 3708 AH Zeist; Postbus 670, 3700 AR Zeist of

Telefoon: 030-698 4860

Ingeschreven in het Handelsregister van de

Kamer van Koophandel onder nummer 51702266

Verslag over het boekjaar
1-1-2015 tot en met 31-12-2015

Inhoud

BESTUURSVERSLAG

	Pagina
1. Bericht van bestuur	4
2. Bestuur en organisatie	5
3. Toelichting bestuur en organisatie	7
<i>Uitgelicht: Pensioenontwikkelingen</i>	9
4. Samenvatting beleid 2015	11
5. Governance pensioenfondsen	12
5.1 Samenvatting	12
5.2 Beleid, kosten en deskundigheid	12
5.3 Verslag bestuurscommissies	12
5.4 Naleving Code Pensioenfondsen	12
5.5 Verwachtingen	12
6. Kosten	13
<i>Uitgelicht: Economie 2015</i>	15
7. Vermogensbeheer	17
7.1 Samenvatting	17
7.2 Beleid en uitvoering	17
7.3 Stand beleggingen	17
7.4 Overige ontwikkelingen	18
7.5 Kosten vermogensbeheer	18
7.6 Verwachtingen	18
8. Administratie	19
8.1 Samenvatting	19
8.2 Beleid	19
8.3 Verwachtingen	19
9. Communicatie	20
9.1 Samenvatting	20
9.2 Beleid	20
9.3 Verwachtingen	20
10. Pensioenregeling, premie-, franchise- en indexatiebeleid	21
10.1 Pensioenregeling	21
10.2 Premiebeleid	21
10.3 Kostendekkende, gedempte en ontvangen premie	22
10.4 Franchise	22
10.5 Voorwaardelijk indexatiebeleid	22
11. Risicobeheersing	23
12. Financiële positie van het fonds	29
12.1 Samenvatting	29
12.2 Herstelplan	29
12.3 Beleid	29
12.4 Toelichting op het resultaat	29
12.5 Toelichting vermogenspositie	31
12.6 Verwachtingen	31
13. Gebeurtenissen na balansdatum	32
14. Verklaringen	33
14.1 Verantwoordingsorgaan	33
14.2 Actuaris en accountant	33
14.3 Visitatiecommissie	34
15. Resultaatbestemming	35

JAARREKENING

	Pagina
16. Jaarrekening	36
16.1 Balans per 31 december	37
16.2 Staat van baten en lasten	38
16.3 Kasstroomoverzicht	38
16.4 Grondslagen waardering en resultaat	30
16.5 Toelichtingen	41
16.6 Risicoparaagraaf	50
17. Overige gegevens	54
17.1 Gebeurtenissen na balansdatum	54
17.2 Resultaatbestemming	54
18. Verklaringen	55
18.1 Actuariële verklaring	55
18.2 Accountant controleverklaring	56
19. Bijlagen	57
19.1 Berekening belegd vermogen	57
19.2 Verzekerden/deelnemers bestand	58
19.3 Begrippenlijst	59

Colofon

Uitgegeven door:	Stichting Pensioenfonds SCA Juni 2016
Tekst:	Directie en bestuur, met bijdragen van AZL en MN
Lay-out en infographics:	M. van Gool
Foto cover:	De bekende skyline van Shanghai, vanaf de 'Bund'. China bevindt zich op de overgang van een opkomende markt en een ontwikkelde markt. De economische ontwikkelingen van China zijn inmiddels nauw verweven met die van de westerse economieën. Het welslagen van de transitie naar een meer ontwikkelde markt heeft inmiddels een grote invloed op de onze economie en de beleggingen van het pensioenfonds. Ter analyse van de kansen en risico's heeft het fonds deelgenomen aan een studiereis begin 2016 naar Hong Hong, Zhenzhen en Shanghai. Foto: Mary Pieterse-Bloem.
Informatie:	M. van Gool Directeur Mathijs.van.gool@sca.com www.mijnscapensioen.nl

BESTUURSVERSLAG

1. Bericht van bestuur en directie

2015 is een belangrijk consolidatiejaar geweest. Nieuwe fiscale wetgeving van achtereenvolgens 2014 en 2015 en wetgeving over governance maakte een fundamentele reeks van aanpassingen nodig midden in het hart van de pensioenarbeidsvoorwaarden voor SCA medewerkers.

De werkgever en werknemers moesten op basis van nieuwe wetgeving tal van nieuwe afspraken maken. Over de pensioenarbeidsvoorwaarden, over de keuze van financiering, het risicoprofiel, etc.. Er kwam een nieuw pensioenreglement met een pensioenleeftijd van 67 jaar met een fiscaal maximum voor opbouw tot de salarisgrens van euro 100.000 en nieuwe uitvoeringsovereenkomsten.

Een dergelijke discussie loopt snel uit op een 360 graden evaluatie van het pensioenhuis. Kan het beter, moet en of kan het anders, is er nog commitment van de sponsors en van de werknemer? En daar is iets moois gebeurd.

Zowel de sponsors en de werknemers, waaronder de gepensioneerden, hebben met overtuiging hun vertrouwen uitgesproken in de huidige opzet. Met als gevolg:

- de sponsor wil verantwoording blijven nemen,
- sociale partners willen door gaan met het eigen pensioenfonds omdat dit de beste mogelijkheid biedt betreft efficiëntie en eigen zeggenschap en
- werknemers zijn bereid een eigen bijdrage te leveren in financiering van een goed pensioen.

Dit vertrouwen van sociale partners, reeks zichtbaar vanaf 2014, leidde tot een grote motivatie van het bestuur en directie van het fonds om volle kracht vooruit te gaan. Vacatures zijn ingevuld, kandidaten zijn intern, met succes, opgeleid en het bestuur kon zich richten om nog meer de puntjes op de i te zetten voor 'best practice' in beleid en uitvoering.

In 2015 hebben sociale partners ingestemd met het definitieve pensioenreglement (vanaf 1 januari 2015) en zijn de definitieve contracten tussen sponsors en het fonds ondertekend. Daarmee zijn de cruciale afspraken over toekomstige financiering van de pensioenen in harmonie verankerd.

Een cruciaal project in 2015 betrof de discussie en het besluit van sociale partners over het risicoprofiel van het fonds. Immers de wetgever heeft bepaald dat in het kader van draagvlak en eigenaarschap van de vermogens het laatste woord over het risico-appetite bij deelnemers en bij de sponsor moest liggen.

Dit proces is in feite al in 2014 begonnen met de studies die zijn uitgevoerd voor de nieuwe regeling en financiering daarvan. Maar toch, het was even zoeken naar een aanvliegroute om sociale partners verantwoord een besluit te laten nemen over het risicoprofiel van het fonds oftewel over het risicoprofiel van de beleggingen. Het gaat hier namelijk om de balans tussen premie en premieverhoging, kans op bijstorting en kans op indexatie, alles in het kader van evenwichtige belangenbehartiging.

En zo is vanuit een uitstekende samenwerking tussen technische specialisten van de werknemers, de werkgevers, de sponsors en het fonds zelf, met tal van aanvullende studies, de aanbeveling aan sociale partners gegeven om het huidige risicoprofiel van de beleggingen van het fond te bekrachtigen. Zo op het eerste

gezicht een weinig spectaculaire uitkomst, maar, in detail, is er zoveel meer bereikt.

Het strategisch beleggingskader is beter gedefinieerd en er zijn duidelijke risico meetinstrumenten en bandbreedtes vastgelegd. Voor alle betrokken partijen, sociale partners, het fonds, de Investerings Commissie en de fiduciair vermogensbeheerder is het risicokader veel scherper omschreven. Dat geeft meer duidelijkheid bij de uitvoering.

Nadat het risicoprofiel met sociale partners midden 2015 is vastgelegd en opgenomen in de ABTN, zijn er nog een aantal positieve ontwikkelingen geweest bij het fonds:

- Het fonds heeft een Integrale Risico Management analyse (IRM) uitgevoerd. Dit brengt systematisch alle risico's in beeld met een opsomming van alle betreffende mitigerende maatregelen. Het biedt een compleet overzicht en de belangrijkste uitkomst was dat er geen significante lacunes waren in het risicobeleid. De risicoparagraaf van dit jaarverslag is door de IRM aanzienlijk verbeterd. Helaas is wel duidelijk dat de grootste onzekere factor de maatregelen betreffen van de politiek/wetgever en de toezichthouder (DNB).
- Interne opleidingen hebben bijgedragen in positieve toetsing van nieuwe bestuurders door de toezichthouder. Carolien Quint is per 1 april benoemd tot bestuurder en secretaris van het fonds. Kimmo Boijenga is benoemd tot kandidaat bestuurder en is momenteel in opleiding. Bestuurder Richard van Sintemaartensdijk is opgeleid tot lid van de Investerings Commissie en op 4 januari 2016, na positieve toetsing door DNB, benoemd. In februari 2016 is Marjolein Ennema voor het Verantwoordingsorgaan voorgedragen door de COR en benoemd door het bestuur. Zo is er succesvol invulling gegeven aan de aanbevelingen van het Verantwoordingsorgaan en de eigen ambities van het bestuur om de deskundigheid, ervaring en continuïteit te borgen en de diversiteit in het bestuur en organen te verbeteren.
- Eind 2015 heeft het bestuur besloten tot een andere benadering van de benodigde kostenvoorziening van het fonds naar aanleiding van een Q&A van de toezichthouder over dit onderwerp. Dit brengt de kostenvoorziening terug tot reële proporties van 2,5% in plaats van 5,3%.

Inclusief de aanpassing van de kostenvoorziening, eindigt het fonds met een beleidsdekkingsgraad 102,0% ultimo 2015 en een maanddekkingsgraad (zonder 12 maands UFR-middeling) van 100,1%. Het fonds hoeft niet te korten mede door afspraken met de sponsors.

De aanpassingen aan wet- en regelgeving en externe uitdagingen hebben aanzienlijke inspanningen gevraagd van het bestuur en de directie. Mede op basis van de verklaringen van het Verantwoordingsorgaan en de externe Visitatiecommissie is het bestuur van mening dat het fonds goed heeft gepresteerd.. Bestuur en directie blijven zich inzetten om optimaal op nieuwe uitdagingen te blijven participeren.

*Loek lighthart, voorzitter,
Carolien Quint, secretaris,
Eddy Luiken, bestuurder,
Richard van Sintemaartensdijk, bestuurder
Mathijs van Gool, directeur*

2. Bestuuren

Bestuur Stichting Pensioenfonds SCA

E. Ligthart	Voorzitter
C. Quint	Secretaris
K. Boijenga	Kandidaat-bestuurder
E. Luiken	Bestuurder
R. van Sintemaartensdijk	Bestuurder

Directie

M. van Gool	Directeur
-------------	-----------

Investerings Commissie

M. van Gool	Voorzitter
R. van Sintemaartensdijk	namens bestuur (va 4 jan '16)
C. Quint	aspirant lid namens bestuur
T. Groeneveld	Extern lid
S. Ifvarsson	Extern lid
A. van Nunen	Extern lid

Verantwoordingsorgaan

P. Kuit	Voorzitter
W. Janssen	Secretaris
H. van Dun	Lid
M. Ennema	Lid (va 15 feb '16)

Nevenfuncties

Nevenfuncties van bestuurders en directie worden op de website van het fonds vermeld.

Aangesloten ondernemingen

1. SCA Hygiene Products Nederland met:
 - SCA Hygiene Products Zeist B.V.
 - SCA Hygiene Products Hoogezand B.V.
 - SCA Hygiene Products Gennep B.V.
 - SCA Hygiene Products Suameer B.V.
 - SCA Hygiene Products Cuijk B.V.
2. Uni-Charm Mölnlycke Baby B.V.
3. Uni-Charm Mölnlycke Incontinence B.V.
4. SCA Logistics B.V.
5. SCA Graphic Paper Nederland B.V.
6. Stichting Pensioenfonds SCA

Externe dienstverlening

Administratie	AZL N.V.
Vermogensbeheer	Mn-Services Vermogensbeh. B.V.
Beleggingsadm.	Mn-Services Vermogensbeh. B.V.,
Beschikbare Premie-Regeling	ABN Amro Bank N.V., Afdeling Pension Services
Herverzekering	Delta Lloyd Levensverzekering N.V.
Accountant	Deloitte Accountants B.V.
Uitvoerend Actuaris	AZL N.V.
Certificerend Actuaris	Triple A- Risk Fin. Certification. B.V.
Adviserend Actuaris	AZL en Aon Hewitt Associates B.V.
Visitatiecommissie	VCH

Correspondentie- en bezoekadressen

Bestuur: Arnhemse Bovenweg 120
3708 AH Zeist
Telefoon: 030-698 46 80

Administratie: AZL N.V.
Akerstraat 92
6411 HD Heerlen
Telefoon: 045-576 39 29

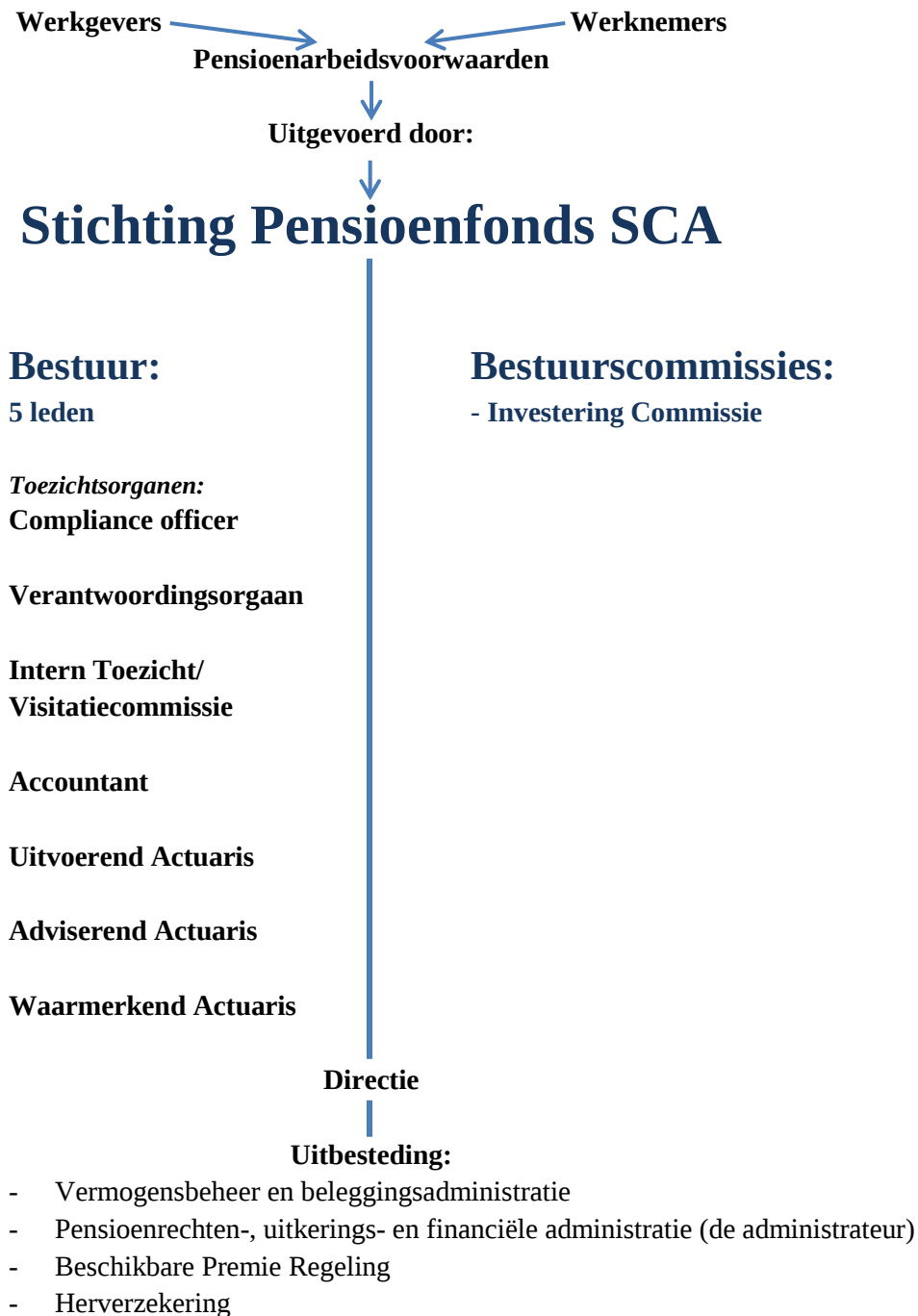
Website: www.mijnscapensioen.nl

E-mail adres: mijnscapensioen@azl.eu

www.mijnsca

o r g a n i s a t i e

Organogram Stichting Pensioenfonds SCA

Pensioen.nl

3. Toelichting bestuur en organisatie

Inleiding

Stichting Pensioenfonds SCA is een ondernemingspensioenfonds en is gestart op 1 januari 2014. Het pensioenfonds is de voorzetting van 'Ring H' bij de splitsing van het gelijknamige multi-opf per 31 december 2013.

Stichting Pensioenfonds SCA heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd in Amsterdam. Het correspondentie adressen is Zeist.

Missie, visie en strategie

Missie, visie: Stichting Pensioenfonds SCA heeft ten doel het uitvoeren van pensioenovereenkomsten van de aangesloten ondernemingen en in het kader daarvan het verstrekken of doen verstrekken van pensioen- of andere uitkeringen aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden één en ander in overeenstemming met de bepalingen van de statuten van het pensioenfonds, het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomsten.

Strategie: het bestuur streeft voor haar beleid en uitvoering in al haar werkzaamheden naar best-practice realisatie en met name naar een optimale verhouding in kwaliteit en kosten.

Verantwoordelijkheid en bevoegdheden

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleid en uitvoering van en door het pensioenfonds van de overeengekomen pensioenregeling.

De financiering van de pensioenvoorziening vindt plaats door aangesloten SCA ondernemingen en Stichting Pensioenfonds SCA. De uitvoeringsovereenkomsten tussen de werkgevers en het pensioenfonds is laatst vastgelegd in 2015, ingaande 1 januari 2015.

Het fonds heeft een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) waarin wordt gemotiveerd welk beleid wordt gevoerd om de doelstelling van het fonds te kunnen nakomen.

Organisatie van het fonds

Bestuur en directie

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds SCA bestaat uit vijf personen. Twee leden worden voorgedragen door de aan de ondernemingen verbonden ondernemingsraden en een lid worden via verkiezingen gekozen en voorgedragen door en uit de pensioengerechtigden. Twee bestuursleden worden voorgedragen voor benoeming door de werkgever.

De benoeming van bestuurders door het bestuur geschiedt conform de statuten en een daartoe in 2015 opgesteld reglement. In 2014 heeft het bestuur besloten bestuurders namens de gepensioneerden een vergoeding te geven voor hun bestuurswerkzaamheden, overige bestuursleden worden niet bezoldigd. De samenstelling van het bestuur per ondertekening van dit jaarverslag per 13 juni 2016 wordt weergegeven in **Hoofdstuk 2**.

Directie

Sinds 1 november 2007 heeft het fonds een directeur aangesteld die de dagelijkse werkzaamheden uitvoert voor het fonds. De directeur is in dienst van Stichting Pensioenfonds SCA en wordt bezoldigd door het fonds. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Pensioenfonds Directie/Directeur zijn vastgelegd in een reglement, laatstelijk vastgesteld in 2011.

Vergaderingen

Het bestuur is in 2015 vijf keer bijeengewees voor reguliere vergaderingen (18 februari, 11 juni, 10 september, 12 november en 10 december) en drie keer voor een extra vergaderingen in relatie tot implementatiemaatregelen als gevolg van de pensioenwetaanpassingen (28 mei, 25 juni en 20 augustus).

Betrouwbaarheid en deskundigheid

Het bestuur draagt er zorg voor dat de deskundigheid en betrouwbaarheid van degenen die het beleid van het fonds bepalen of mede bepalen buiten twijfel staan. Daarnaast is er voor het bestuur, leden van de commissies en andere verbonden personen een gedragscode opgesteld. In 2014 is het 'Reglement Bestuursbenoemings en Deskundigheidsplan' aangepast aan de hand van de nieuwe WVBP.

Principes Goed Pensioenfondsbestuur

Het bestuur volgt de nieuwe 'Wet versterking bestuur pensioenfonds' en de Code Pensioenfonds van de Pensioenfederatie. In **Hoofdstuk 5** wordt het beleid rondom governance toegelicht.

Bestuurscommissie(s)

Het pensioenfonds heeft een (1) (bestuurs) Investerings Commissie (IC). De IC geeft advies over de beleggingen en heeft naast bestuurders ook externe deskundigen als leden. De IC heeft een centrale rol in de dagelijkse uitvoering van het vermogensbeheer. Zij is het aanspreekpunt voor de fiduciair vermogensbeheerder en heeft een brede voorlichtende en adviserende rol naar het bestuur. Voor de uitvoer van specifieke taken kan het bestuur een ad-hoc commissie instellen.

Compliance officer

De compliance officer bewaakt dat het fonds voldoet aan de voor het fonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving en de naleving van de gedragscode voor bestuursleden en of betrokkenen. Vanaf 31 december 2010 is een nieuwe gedragscode geldig. In 2014 heeft het bestuur besloten een extern compliance officer aan te stellen voor een periode van drie jaar (Dhr. P. Akkermans). Over 2015 heeft de compliance officer een rapport opgemaakt. In het verslagjaar zijn geen bijzonderheden voorgevallen.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft de bevoegdheid jaarlijks een oordeel te geven over het handelen, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes van het bestuur. De leden van het VO staan vermeld in **Hoofdstuk 2**. Vanaf 2014 ontvangt het VO-lid namens de gepensioneerden een vergoeding. De overige leden worden niet bezoldigd. Er is

een ‘Reglement Verantwoordingsorgaan’ waarin ondermeer samenstelling en benoeming, taken, bevoegdheden en uitvoering worden beschreven. Deze is in 2014 laatstelijk aangepast.

Intern toezicht/Visitatiecommissie

Het bestuur is verantwoordelijk voor intern toezicht op processen en uitvoering. Met de nieuwe Wet versterking bestuur pensioenfondsen wordt de frequentie van de visitatie verhoogd van één keer in de drie jaar naar elk jaar en de visitatie zal ook naar het gevoerde beleid kijken. Een nieuwe visitatie wordt uitgevoerd over 2015 en eerste kwartaal 2016 en een samenvatting is opgenomen in dit jaarverslag.

Accountant

Het bestuur heeft een accountant aangesteld. Deze accountant controleert jaarlijks de jaarrekening en de verslagstaten voor DNB en doet vervolgens verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een ‘controle-verklaring’ (voorheen de ‘accountant-verklaring’) en een accountantsverslag. Het jaarwerk 2015 is gecontroleerd door Deloitte Accountants B.V..

Uitvoerend actuaaris

De uitvoerende actuaaris stelt op maand-, kwartaal- en jaarbasis de voorziening pensioenverplichtingen vast. Daarnaast stelt deze jaarlijks de verzekeringstechnische analyse vast en rapporteert hierover aan het bestuur door middel van een actuariel rapport. In 2015 was AZL N.V. de uitvoerend actuaaris.

Adviserend actuaaris

Indien het pensioenfondsbestuur te maken heeft met actuariële vraagstukken, bestaat de mogelijkheid om de adviserend actuaaris te raadplegen. In 2015 waren dit AZL N.V. en Aon Hewitt Associates B.V..

Waarmerkend actuaaris

Het fonds benoemt een waarmerkend actuaaris die controleert of de voorziening pensioenverplichtingen op voldoende prudente grondslagen en correct zijn vastgesteld. Tevens controleert hij of de aanwezige middelen voldoende zijn ten opzicht van de verplichtingen. Het jaarwerk 2015 is gecontroleerd door Triple A- Risk Finance Certification B.V..

Uitbesteding

Het pensioenfonds besteedt op structurele basis activiteiten uit. Bij alle uitbesteding activiteiten conformeert het fonds zich volledig aan de regelgeving van de toezichthouder op het gebied van uitbesteding. In voorkomende gevallen zullen met de uitvoerende organisatie nadere afspraken omtrent procedures, processen, informatieverstopping en te leveren diensten worden vastgelegd in ‘Service Level Agreements’ (SLA). De volgende werkzaamheden zijn door het bestuur uitbesteed:

1. Vermogensbeheer en beleggingsadministratie

Vanaf 1 oktober 2008 wordt het vermogensbeheer van het pensioenfonds uitgevoerd conform het concept van ‘fiduciair vermogensbeheer’ door het Nederlandse bedrijf Mn-Services Vermogensbeheer B.V. te Den Haag (MN). MN is verantwoordelijk voor coördinatie van het vermogensbeheer, advies, risicomangement, uitvoering, beleggingsadministratie en bestuursrapportage. Er is een beleggingsbeleid opgesteld. Dit beleggingsbeleid is afgeleid van de afspraken tussen werkgever en werknemer over de pensioenarbeidsvoorwaarden, het bijpassende risicobeleid, wet en regelgeving en analyse naar het bijpassende beleggingsbeleid (ALM-studie). Het uiteindelijke beleggingsbeleid wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld in een beleggingsplan.

2. Pensioenrechten-, uitkering-, en financiële administratie

De pensioenrechten-, uitkeringen- en financiële administratie zijn uitbesteed bij AZL N.V te Heerlen (de administrateur). Ook biedt AZL bestuursondersteuning.

3. Beschikbare premie-regeling

Conform het pensioenreglement is er sprake van een Beschikbare Premie Regeling. Deze beschikbare premieregeling wordt uitgevoerd door ABN-Amro Bank N.V. te Amsterdam, afdeling Pensioen Services. Het pensioenfonds heeft een zorgplicht aan deelnemers betreffende deze regeling, doch de beleggingen van deelnemers in het kader van deze regeling zijn voor risico van de deelnemer en niet voor het pensioenfonds.

4. Herverzekering

Overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico’s waren in 2015 herverzekerd Delta Lloyd Levensverzekering N.V.. Vanaf 1 januari 2016 is de verzekeraar Elips Life.

Klachten- en geschillenregeling

Het fonds beschikt over een klachten- en geschillenregeling. Klachten en geschillen kunnen eerst kenbaar worden gemaakt aan de pensioenadministratie en vervolgens aan het pensioenfondsbestuur. Deze regeling is ook beschikbaar via de website van het pensioenfonds.

Overig advies

Het fonds maakt op reguliere basis gebruik van juridisch advies van Aon Hewitt Associates B.V..

Nog meer politieke aanpassingen in pensioen

Het verslagjaar werd weer gekenmerkt door diverse, nieuwe wettelijke maatregelen – geen onderdeel van het complexe pensioenbedrijf werd ‘gespaard’. Hiermee onderscheidt het onderhavige jaar zich overigens niet van de voorgaande jaren. Het aanvullende pensioenterrein staat permanent in de politieke en maatschappelijke belangstelling. Dat de primaire verantwoordelijkheid bij sociale partners ligt, is een steeds minder gehoorde opvatting.

Op het terrein van de financiering van de aanvullende pensioenen trad halverwege het jaar het nieuwe Financiële Toetsingskader (FTK) in werking. Ook kwam er nieuwe wetgeving voor verplichte communicatie. Aan de uitvoeringskant van het pensioenbedrijf werd wetgeving voor het algemene pensioenfonds (APF) geïntroduceerd, een verruiming van de rol van de ondernemingsraad en onderzoek naar de toegevoegde waarde van de toepassing van de ‘organisatie van openbaar belang’-status op pensioenfonds.

Voorts kwam de werking van DC-regelingen door de lage rentestand onder druk te staan, werd als noodmaatregel de voormalige ‘pensioenknip’ weer van stal gehaald, terwijl verder aan een structurele oplossing wordt gewerkt.

Nieuw Financieel Toetsingskader en het vervolg

Het FTK is na een lange voorgeschiedenis in het verslagjaar door de pensioenfonds in twee fasen geïmplementeerd. Met ingang van 1 juli 2015 werden met name de actuariële en bedrijfstechnische nota en de uitvoerings-overeenkomst aangepast. Uiterlijk op 1 oktober 2015 moesten de fondsen hun risicohouding hebben bepaald en diende de zogenaamde aanvangshaalbaarheidstoets te zijn uitgevoerd.

Het nieuwe FTK had primair tot doel om financiële schokken beter te kunnen opvangen en te zorgen voor een stabiele ontwikkeling van de pensioenaanspraken en -rechten. Desondanks blijft het onrustig op het aanvullende pensioenterrein en leidt de voortdurende rentegevoeligheid van het pensioensysteem tot discussies in de media, bij politieke partijen en belanghebbendenorganisaties.

De hiervoor bedoelde omstandigheden hebben voeding gegeven aan de opvatting dat het nieuwe FTK in het kader van de hervorming van het stelsel zeker geen (voorlopig) ‘eindstation’ zal kunnen zijn. Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) kondigde, onder verwijzing naar een aantal maatschappelijke ontwikkelingen, een discussie aan over de toekomstbestendigheid van het huidige stelsel c.q. de houdbaarheid in de 21^e eeuw. In het begin van het verslagjaar werd een in 2014 gestarte Nationale Pensioendialoog met conclusies afgerond, in het voorjaar gevolgd door een SER-advies met enige alternatieve uitkeringssystemen. Genoemd adviesorgaan kondigde bovendien nader onderzoek aan naar de mogelijkheden van een systeem van opbouw van persoonlijk pensioenvermogen, gecombineerd met collectieve risicodekking. Ondertussen zond het kabinet een brief naar de Tweede Kamer met de hoofdlijnen van een nieuw pensioenstelsel.

Wet verbetering pensioencommunicatie onomstreden

Het is bekend dat het pensioenstelsel in de loop der jaren bijzonder complex is geworden en inmiddels moeilijk uitlegbaar. Er bestond dan ook geen noemenswaardige weerstand tegen een pakket maatregelen ter verbetering van de communicatie. Deze maatregelen zijn op 1 juli 2015 ingegaan en zullen fasegewijs in werking treden. Enkele maatregelen worden derhalve in het eerstvolgende boekjaar opgepakt. De wet beoogt onder meer een grotere rol voor de werkgever(s), vergemakkelijkt de introductie van digitale communicatie, verlangt een gesegmenteerde benadering van de doelgroepen en introduceert de normen ‘evenwichtig’ en ‘correct’ in de wijze van communiceren. Daarnaast zijn de functionaliteiten van het Pensioenregister uitgebreid en worden nog nieuwe toegevoegd.

Systematische aanpak integriteitsrisico's en belangenverstrengeling, andere toezichtthema's

Aan het einde van 2014 dienden de pensioenfondsen bij DNB de resultaten in van een self assessment belangenverstrengeling. Vervolgens publiceerde de toezichthouder in het begin van het onderhavige verslagjaar sector breed de resultaten van dit assessment en was er aanleiding om de toezichteisen te verduidelijken. Gedurende het gehele verslagjaar bleef dit onderwerp op bestuursniveau aandacht vragen. Uiteindelijk hebben de fondsbesturen de risico's met betrekking tot de belangverstrengeling systematisch in kaart gebracht en uitgebreid naar alle integriteitsrisico's.

De vorenbedoelde systematische aanpak heeft erin geresulteerd dat de fondsbesturen voor zichzelf hebben vastgesteld wat de betreffende risico's inhouden, heeft een beoordeling plaatsgevonden wat betreft de kans dat deze risico's optreden, gevolgd door een inschatting van de mogelijke financiële en immateriële impact van die risico's.

Daarna zijn in die systematiek de houdbaarheid van de beheersingsmaatregelen onderzocht, eindigend in een goed overzicht van welke risico's het bestuur accepteert en welke niet. Het gehele proces heeft geleid tot een groter bewustzijn van deze risico's, de bestuursverantwoordelijkheid kon -beter dan voorheen- worden waargemaakt.

Het is inmiddels gebruikelijk geworden dat de DNB en Autoriteit Financiële Markten (AFM) voortijdig de speerpunten van hun toezichtbeleid in enig jaar met de sector communiceren. Van de fondsbesturen wordt bijzondere aandacht voor de betreffende onderwerpen verwacht. In het verslagjaar stonden, behalve integer en transparant handelen, professionalisering van de governancestructuur en evenwichtige belangenafweging bij de premievaststelling centraal.

Bron: AZL

4. Samenvatting beleid en uitvoering 2015

Het pensioenfonds concentreert haar beleid en uitvoering op de volgende kernactiviteiten:

- 1 Organisatie van 'goed bestuur' oftewel (Good) Governance;
- 2 Vermogensbeheer;
- 3 Administratie en pensioenregelingen;
- 4 Communicatie;
- 5 Risicobeheer.

In 2015 is er naast de normale operationele uitvoering een grote inspanning geleverd in:

- Afronding en implementatie nieuw pensioenreglement en uitvoeringsovereenkomsten;
- Afstemming risicoprofiel pensioenfonds met sociale partners mede op basis van diverse studies als ALM en haalbaarheidsstudie/toets;
- Invulling vacatures voor bestuur en Verantwoordingsorgaan met extra inspanning in opleiding;
- Uitvoering Integraal Risico Management analyse en vastlegging daarvan door het bestuur en
- Analyse en aanpassing kostenvoorziening.

Een gedetailleerd verslag over het gevoerde beleid, wordt in navolgende hoofdstukken gegeven. Hieronder volgt een korte samenvatting.

Governance

De structuur van het bestuur en directie wordt doorlopend geëvalueerd en is in 2015 gelijk gebleven: er is sprake van een paritair bestuur van vijf bestuurders dat ondersteund wordt door een directie. Er is veel aandacht geweest voor extra opleiding voor het bestuur en werving en opleiding van nieuwe bestuurders. Het bestuur is van mening dat de organisatie van bestuur en de samenstelling daarvan haar in staat stelt 'in control' te zijn en te blijven over het beleid en de uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds voert een strak kostenbeheer (verhouding beste kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten). Kosten worden opgesplitst in kosten voor *uitvoering* en *vermogensbeheer*. In 2015 zijn de kosten voor *uitvoering* incidenteel en structureel gestegen door nieuwe wetgeving en hogere interne beheerskosten. De kosten voor *vermogensbeheer* zijn gestegen ten opzichte van het beheerde vermogen door eenmalige hogere transactiekosten en verschuiving van vermogen naar belegging categorieën met een hogere kostenbasis maar met een betere rendement/kostenverhouding.

Vermogensbeheer en financiële positie

Vermogensbeheer: het bestuur heeft in 2015 diverse studies uitgevoerd als een Asset Liability Management studie (ALM) en een haalbaarheidsstudie- en toets. Dit mede in het kader om een voorstel te doen en te onderbouwen voor het risicoprofiel van de pensioenarbeidsvoorwaarden van sociale partners of wel het 'appetijt voor het beleggingsrisico'. De studies gaven aan dat de huidige beleggingsmix van 50% Matching- en 50% Return portefeuille de beste verdeling was. Sociale partners hebben ingestemd met dit risicoprofiel. Overige belangrijke ontwikkelingen gedurende 2015 waren:

1. Strikte vastlegging risicoprofiel met risicogrenzen en diverse bandbreedtes;
2. Verfijning van de strategische beleggingsmix;
3. Besluit verdere diversificatie van de Return portefeuille door uitbreiding Nederlands en Europees vastgoed. Uitbreiding vastgoedportefeuille in september 2015 met woningen;
4. Aanpassing profiel EMD beleggingen;
5. Verlaging US dollar afdekking tot 50%.

In 2015 behaalde het pensioenfonds een totaalrendement (na kosten) van 1,1%.

Financiële positie Het belegd vermogen is gestegen met euro 9,3 miljoen tot euro 362,9 miljoen. De verplichtingen stegen met 9,1% met name door wettelijk aanpassing van de UFR. Hierdoor daalde de UFR-afgeleide rente van 1,99% tot 1,76%. Per saldo daalde de beleidsdekkingsgraad van 110,8% tot 102,0% en de maandsdekkingsgraad december (ultimo 2015) tot 100,1%. Daarmee bevindt het fonds nog in de herstelfase. In 2015 heeft het bestuur besloten de bestemde reserve overgangsregeling VPL te her

classificeren en samen te voegen tot Overige voorzieningen VPL (via een stelselwijziging). Deze Overige Voorzieningen VPL worden niet meegerekend tot de dekkingsgraad van het fonds. Ook de vanaf 1 januari 2015 gevormde 'bestemde reserve premiedepot' wordt niet meegerekend in de dekkingsgraad. De verplichtingen van het fonds per 31 december zijn gebaseerd op het nieuwe Pensioenreglement 2015 met pensioenrichtleeftijd van 67 jaar.

Administratie en pensioenregelingen

de pensioen- en de financiële administratie worden uitgevoerd door AZL N.V. te Heerlen. De belangrijkste ontwikkelingen in 2015 waren

- het uitvoeren van de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2015;
- de verzending van het UPO aan alle deelnemers, arbeidsongeschikten, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers;
- het opstellen van een nieuw herstelplan op basis van de nieuwe wet- en regelgeving;
- het onderzoek voor het afsluiten van een nieuwe herverzekeringsovereenkomst.

Pensioenregeling, Premie-,franchise en indexatiebeleid:

Pensioenregeling: per 1 januari 2015 is het nieuwe 'Pensioenreglement 2015' van kracht. De regeling is een hybride regeling met twee componenten: een opgebouwde rechten systeem (Defined Benefit, DB) en individuele beschikbare premie regeling (Defined Contribution, DC). De pensioenrichtleeftijd is 67 jaar en voor het DB systeem kunnen er pensioenen opgebouwd worden tot over een maximum salaris van euro 100.000 (fiscaal maximum). De regeling is beschikbaar via de website van het fonds. Gedurende 2015 is er gewerkt aan implementatie van het nieuwe reglement in de systemen van AZL. Naar verwachting wordt dit afgerond in 2016.

Premie: de totale premie voor de regeling bedraagt 20,5% van de salarissom. Deelnemers dragen een eigen bijdrage bij zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomsten tussen het fonds en de aangesloten ondernemingen als percentage van de pensioengrondslag. Er is een premiecomponent voor de DB regeling en voor de DC regeling.

Franchise: per 1 januari 2015 is de franchise van de (DB) middelloonregeling vastgesteld op euro **13.449** en per die datum is er geen *Indexatie* toegekend.

Communicatie

In 2015 zijn de ontwikkelingen rondom communicatie als volgt:

- Besluit tot nieuwe website, welke *live* kwam eind 2015;
- Pensioenpresentaties aan COR en pensioengerechtigden;
- Voorbereiding voor nieuwe wet Communicatie, zoals introductie pensioen 1-2-3.

De website is een belangrijk communicatiemedium voor nieuwsberichten, kwartaalupdates, brochures en documenten, verantwoording door bestuur en (achtergrond)informatie over de pensioenregelingen, etc..

Risicobeheer

Het bestuur hanteert een systematisch Integraal Risico Management (IRM). Hiertoe heeft zij een IRM-risicomatrix opgesteld die op een daartoe extra gehouden bestuursvergadering van 6 januari 2016 is vastgesteld. De IRM is een 360 graden risicoanalyse voor het fonds. Hierbij is ten doel gesteld om de risico's 'contained' (effectief) te identificeren, te analyseren, de risicomitigerende maatregelen te benoemen en actiepunten te identificeren.

De IRM is gebaseerd op (1) analyse bruto risico's (met kwantificering daarvan) (2) bepaling risico-acceptatieniveau, (3) beschrijving mitigerende maatregelen en (4) bepaling overblijvend (netto) risico, (5) bepaling of dit risico valt binnen nettorisicoacceptatieniveau en (6) bepaling eventuele actiepunten. Het netto risico wordt kwantitatief bepaald en is een vermenigvuldiging van kans op het overblijvende risico na de mitigerende maatregelen keer de impact van het risico op de dekkingsgraad van het fonds.

Bij de IRM zijn alle risico's gecategoriseerd in drie hoofdrisicogroepen met diverse subgroepen. In **Hoofdstuk 11** wordt de IRM en de uitkomsten samengevat.

5. Governance pensioenfondsen

5.1 Samenvatting

Goed bestuur (governance) heeft drie hoofdelementen:

1. Organisatie van goed bestuur;
2. 'In control' zijn op beleid en uitvoering;
3. De ambitie hebben om voor stakeholders 'good-practice' beleid en uitvoering te realiseren.

Het bestuur voert doorlopend evaluatie uit van de organisatie van 'het besturen'. In 2015 heeft het wederom vastgesteld dat de huidige organisatie en opzet in alle facetten voldoet.

Stichting Pensioenfondsen SCA kiest voor een paritair bestuur en werkt voor continuïteit en kwaliteitsbewaking met een (fulltime) directie. Er is een (1) bestuurscommissie, de Investerings Commissie.

Dit is een adviescommissie voor het bestuur en heeft geen besluitbevoegdheid, behoudens in opdracht van het bestuur. Hierin nemen twee beleggingsexperts plaats vanuit het bestuur, tevens zijn er externe experts die worden benoemd/ontslagen door het bestuur. Sinds 2007 voldoet deze opzet uitstekend en biedt het ruim voldoende 'counter-vailing' power voor het bestuur versus externe vermogensbeheerders zoals de Fiduciair Manager MN.

Het bestuur kiest bewust niet voor een andere commissie dan de Investerings Commissie. Gerelateerde onderwerpen worden tijdens de reguliere bestuursvergaderingen door het voltallige bestuur behandeld zodat alle kennis en informatie door het voltallige eindverantwoordelijk bestuur wordt gedeeld en behandeld.

Uit de Integrale Risico Management (IRM) studie (eind 2015) is gebleken dat alle risico's in relatie met governance laag zijn (zie ook **Hoofdstuk 11 Risicobeheersing**).

Het bestuur is van mening dat het gedurende 2015 'in control' is geweest over beleid en uitvoering. In 2015 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan opleiding en invulling van vacatures, aan vermogensbeheer en communicatie met deelnemers.

Het afgelopen jaar zijn aan Stichting Pensioenfondsen SCA geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van de fondsen gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

5.2 Beleid, uitvoeringskosten en deskundigheid

Beleid:

In 2015 heeft het bestuur geen aanpassingen in het bestuursmodel doorgevoerd. De positie en tijdbesteding van de directie is geëvalueerd en er is besloten tot een fulltime invulling van de directie. Het bestuur is van mening dat vanwege toegenomen complexiteit, rapportage- en deskundigheidseisen, heeft aan opleidingscapaciteit en ontwikkeling van de grootte van het fonds de aanwezigheid van een fulltime directie noodzakelijk is en blijft. De organisatie van het fonds met betreffende dienstverleners is voortgezet. Wel is gekozen om over 2015 een nieuwe Visitatiecommissie aan te stellen. Eind 2015 is VC Holland, na evaluatie en sollicitatie van de leden, benoemd.

Uitvoeringskosten:

zie **Hoofdstuk 6**.

Deskundigheid:

Het fonds hanteert een deskundigheidsplan. Alle leden van het bestuur voldoen aan de deskundigheidseisen. In 2015 zijn kandidaat-bestuurders en aspirant leden van de IC intern en extern opgeleid. Het bestuur heeft in 2015 de behoefte vastgesteld voor permanente educatie. In de agenda van 2016 is deze structureel ingepland.

5.3 Verslag van de bestuurscommissies

De Investerings Commissie doet haar verslag in **Hoofdstuk 7 Vermogensbeheer**.

5.4 Naleving Code Pensioenfondsen

Het bestuur heeft eind 2014 een inventarisatie uitgevoerd met betrekking tot de naleving van de Code Pensioenfondsen. Gebleken is hierbij dat een groot deel van de normen die in de code zijn geformuleerd in de praktijk door het bestuur worden nageleefd. Op onderdelen is dit niet het geval. Het bestuur heeft hier voor 2015 verschillende acties op geformuleerd. Voor enkele normen geldt dat het een bewuste keuze is van het bestuur om van de Code Pensioenfondsen af te wijken.

Voor de onderdelen waarop de Code Pensioenfondsen niet of gedeeltelijk wordt nageleefd, volgt hierna een toelichting:

Communicatie en transparantie: het bestuur zal vanaf 2016 de effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen meten. Dit wordt in 2016 vastgelegd bij de herziening van het communicatiebeleidsplan.

Geschiktheid: in de code is opgenomen dat het bestuur één keer in de twee jaar een derde partij betreft bij de evaluatie van het functioneren van het bestuur. Het bestuur heeft in het geschiktheidsplan opgenomen dat het bestuur zich bij de zelfevaluatie kan laten bijstaan door een deskundige. Het niet naleven van de Code Pensioenfondsen in deze vindt plaats omdat het bestuur van mening is dat haar jaarlijkse zelfevaluatie voldoende inzicht geeft en dat de betrokkenheid van een derde partij één maal per 3 jaar, vanwege het kostenaspect, afdoende is.

In de zelfevaluatie 2015 van het bestuur stond bespreking van beschikbaarheid, aanwezigheid op vergaderingen, deskundigheid, betrokkenheid en openheid in onderling overleg en/of discussie met de directie centraal. In deze zelfevaluatie is vastgesteld dat het bestuur en de directie op al deze aandachtspunten goed scoren. Wel is bepaald dat opleiding een structurele component door het jaar heen moet zijn. Daartoe is rekening gehouden in de jaaragenda 2016.

Zittingsduur en herbenoeming: het bestuur hecht aan de continuïteit van het bestuur en wenst daarom niet in de statuten van het fonds op te nemen dat de zittingsduur van een bestuurslid maximaal vier jaar is en dat herbenoeming maximaal twee keer kan plaatsvinden. In de praktijk zal deze bepaling echter zoveel mogelijk worden toegepast.

Diversiteit: Per februari 2016 voldoet het fonds wel aan de code betreffende diversiteit vanwege de benoeming van mevrouw M.R. Ennema MSc (33) als lid van het Verantwoordingsorgaan.

5.5 Verwachtingen

Het bestuur verwacht aanhoudende grote aandacht te blijven geven aan opleiding al dan niet collectief via interne en externe training.

De huidige organisatiestructuur werkt naar tevredenheid en zal op hoofdlijnen, betreft organisatie, naar verwachting gelijk blijven.

6. Kosten

6.1 Algemeen

Het bestuur streeft naar een optimale verhouding tussen kwaliteit en kosten gegeven de uit te voeren pensioenarbeidsvoorwaarden en het risicoprofiel.

Hiertoe voert het pensioenfonds een zorgvuldig beleid in al haar activiteiten en probeert het daar waar mogelijk kosten te besparen via onder meer referentieonderzoek, heronderhandelingen en wisseling van dienstverleners.

De kosten worden opgesplitst in kosten voor:

- **pensioenbeheer (uitvoering)**
- **vermogensbeheer**

Een gedetailleerd en historisch overzicht wordt in een tabel weergegeven.

BTW belasting

Het fonds moet omzetbelasting (BTW) betalen van 21,0% (2015: euro 193 duizend, euro 96 per deelnemer) over haar kosten pensioenbeheer en - beperkt - ook bij vermogensbeheer.

Bij de pensioenfondsdeelnemers is er geen draagvlak voor deze hoge belasting. In andere landen dan Nederland hebben overheden besloten op basis van een uitspraak van het Europese Hof pensioenfonds vrij te stellen voor BTW.

In Nederland heeft de regering besloten, op basis van dezelfde uitspraak, dat pensioenfonds wel BTW plichtig zijn. Via de Pensioenfederatie wordt deze belasting aangevochten, mede bij het Europese Hof. Het fonds heeft in december 2015 besloten mee te doen aan een class-action via AZL voor een claim van vrijstelling BTW voor zowel de DB en de DC componenten van het pensioenreglement.

Kosten vanuit wetgeving

In de afgelopen jaren heeft de politiek vele nieuwe wetten aangenomen die de uitvoering van pensioenfonds beïnvloeden en die kosten voor uitvoering verhogen. Deze kosten worden betaald uit de algemene middelen van het fonds en gaan dus ten koste van de pensioenen van de deelnemers. Ondanks alle inspanningen van het fonds om deze kosten zo laag mogelijk te houden zorgen deze wetwijzigingen voor incidentele maar ook structureel hogere kosten en dus lagere pensioenen.

Internationaal gezien loopt Nederland door afwijkende BTW heffing en extra wetgeving het risico dat uitvoering van pensioen in Nederland niet meer internationaal concurrerend is.

Een overzicht van enkele recente, belangrijke wettelijk aanpassingen (niet compleet) en maatregelen van het bestuur wordt in onderstaande tabel gegeven:

Stichting Pensioenfonds SCA		
Nieuwe wetgeving die leiden tot incidentele en structurele kostenverhogingen		
Wetgeving	Jaar	Maatregelen fonds
Nieuw fiscaal kader	2014	Aanpassing pensioenregeling
Wet versterking bestuur pensioenfonds	2014	Aanpassingen reglementen, extra opleiding, etc
Aanpassingen FTK	2014	Introductie nieuwe UFR, aanpassingen berekeningen dekingsgraden etc
Nieuw fiscaal kader en leeftijd 67 met 100k limiet	2015	Nieuwe pensioenreglement, uitvoeringsovereenkomsten, etc
Aanpassingen FTK	2015	Weer een nieuwe UFR, herberekeningen; introductie nieuwe haalbaarheidstudie en herstelplan, aanpassingen ABTN voor risicoprofiel, crisisplan, integriteitsrisico's etc..
Besluit BTW	2015	Ondanks uitspraak Europees Hof handhaving besluit BTW verplichting voor pensioenfonds
Wet communicatie	2015	Introductie Pensioen 1-2-3
Vereiste systematische risico-analyse	2015	Handhaving DNB

In 2015 is een nieuwe (wettelijke) haalbaarheidsstudie geïntroduceerd en een nieuwe herstelplanberekening. Mede vanwege de verplichte afstemming over het risicoprofiel met sociale partners was het fonds genoodzaakt een nieuwe Asset Liability Management (ALM) studie uit te voeren. Deze studies zorgden in 2015 voor extra kosten (euro 40 duizend) voor het pensioenfonds.

6.2 Kosten pensioenbeheer

De kosten pensioenbeheer omvatten alle andere kosten dan die van vermogensbeheer, zoals kosten voor administratie, bestuur, directie, advies, intern- en extern toezicht etc..

Naast de kostenverhogende maatregelen als gevolg van nieuwe wetgeving heeft het bestuur in 2015 extra kosten gemaakt voor vernieuwing van de website om dit communicatiemedium optimaal te houden voor de deelnemers. Ook zijn de kosten toegenomen vanwege het wegvallen van de synergie van de multi-opf rechtsvorm waardoor het fonds sommige kosten niet meer kan delen. Dit betreft met name kosten voor de accountant, de certificerende actuaire, de directie en de Visitatie Commissie.

In Nederland variëren kosten uitvoering bij pensioenfonds per tussen circa euro 100 en 1.500 (Bron: LCP Netherlands Werk In Uitvoering Bij Pensioenfonds 2014).

De kosten per deelnemer bij het fonds (deelnemer conform definitie Pensioen Federatie: de actieve deelnemers plus gepensioneerd, 1.999) van circa euro 440 liggen onder het gemiddelde van Nederland.

Voor 2016 verwacht het bestuur relatief lagere uitvoeringskosten ten opzichte van 2015 door maatregelen van het bestuur zoals vermindering van de complexiteit van het pensioenreglement. Ook verwacht het bestuur lagere eenmalige kosten.

6.3 Kosten vermogensbeheer

De kosten vermogensbeheer omvatten alle kosten voor het beheer van het vermogen, inclusief kosten Investerings Commissie.

De **vermogensbeheerkosten** bij het pensioenfonds zijn laag omdat het bestuur een bewust kostenbeleid hanteert bij haar vermogensbeheer, bijvoorbeeld in haar keuze tussen actief en passief beheer, de complexiteit van de beleggingsproducten en de selectie van managers mede in relatie tot prestatievergoedingen.

De vermogensbeheerkosten worden uitgedrukt als kosten ten opzichte van het totaal gemiddelde beheerde vermogen in hondersten procenten ofwel 'basispunten'.

In 2015 stegen de kosten met circa 4 basispunten van 39 tot 43 basispunten door hogere transactiekosten, mede in relatie tot aanpassing van de beleggingsstrategie van het EMD fonds, en verschuivingen van vermogen naar andere vastgoedbeleggingen met een betere rendement/kostenverhouding maar met hogere kosten. De kosten zijn daarmee nog steeds, op basis van beschikbare benchmarks, laag.

Benchmarkonderzoeken in Nederland (Bron: CEM 2014) geven aan Stichting Pensioenfonds SCA lagere dan gemiddelde kosten voor vermogensbeheer realiseert. De kostenopgave wordt verstrekt door MN.

Stichting Pensioenfonds SCA
Historisch overzicht kosten pensioenfonds in euro x 1.000

	2015	% 1)	2014	%	2013	%	2012	%	2011 2)	%	2010 3)	%
Vermogensbeheer (Bron MN)												
Beheervergoeding en IC	1040	28	994	31	973	34	758	28	646	29	578	27
Performance gerelateerde kosten	92	2	15	0,5	0	0	6	0	1	0	7	0
Transactiekosten en overige kosten ex bewaarloon	355	9	157	5	208	7	418	16	417	19	438	21
Bewaarloon	72	2	59	2	44	2	35	1	24	1	21	1
Vermogensbeheer totale kosten	1.558	42	1.225	38								
BTW	56	1	56	2								
Vermogensbeheer incl BTW	1.614	43	1.280	40	1.225	43	1.216	45	1.088	48	1.044	49

Pensioenbeheer

Pensioenbeheer totale kosten	884	24	639	20								
- waarvan kosten extern toezicht DNB en AFM	22		21									
Pensioenbeheer per deelnemer in euro	442		328									

Belasting (BTW)

BTW % (gewogen) 4)	21,0%		21,0%		19,5%		19,0%		19,0%		19,0%	
Belasting Vermogensbeheer	56	1	56	2								
Belasting Pensioenbeheer	137	4	121	4								
Belasting totaal	193		177									
Belasting per deelnemer in euro	96		91									

Pensioenbeheer (inclusief BTW)

Pensioenbeheer incl BTW	1.021	27	760	23	771	27	652	24	662	29	804	38
Pensioenbeheer per deelnemer incl. belasting	511		419		394		328		405		477	

Uitvoeringskosten totaal	2.442	65	1.864	58								
Uitvoeringskosten totaal (incl BTW)	2.579	69	1.985	61	1.996	69	1.868	70	1.750	78	1.848	87

Aantal deelnemers (actieven en gepensioneerden)	1.999		1.946		1.956		1.989		1.635		1.687	
Gemiddelde vermogen in euro miljoen 5)	374		324		288		269		224		213	

1) Kosten uitgedrukt ten opzichte van gemiddelde vermogen x 100 (basispunten of wel bps)

2) Aangepast op basis van informatie 2012, met name aanpassing schatting transactiekosten (lager)

3) Pro forma cijfers

Stichting Pensioenfonds SCA
Kostenoverzicht vermogensbeheer 2015 (AUM in euro miljoen en kosten in euro x 1.000)

	AUM	Beheervergoeding					Performance fee	Transactie kosten	Overige kosten	Totaal transactie en overige kosten	Bewaarloon	Totaal		
	Gemiddeld belegd vermogen	Basis vergoeding	BTW	Vergoeding verrekend in NAV	Totaal ex BTW	Totaal inc BTW							euro	basis punten
Kosten beleggingscategorieën		706	20	161	867	887	92	327	24	351			1.330	31
- Matching Portefeuille	188	233	20	0	233	253	0	78	18	96			349	18
- Return Portefeuille	185	473	0	161	634	634	92	249	7	255			981	46
Algemene vermogensbeheerkosten		172	36		172	208			4	4	72		284	9
Totaal	374	878	56	161	1040	1.095	92	327	28	355	72		1.614	43

2015: woest weer

In algemene zin was 2015 wederom een jaar waarin de zorgen over de mondiale economie domineerden. Achtereenvolgens domineerden de scherpe daling van de grondstoffenprijzen, de resulterende angst voor deflatie, opnieuw escalatie in Griekenland, de aanzwellende vluchtelingencrisis in Europa, additionele geopolitieke brandhaarden zoals in het Midden Oosten, terreuraanslagen en angst voor een harde landing van de Chinese economie en andere opkomende economieën.

Het was echter ook wederom een jaar waarin veel van deze risico's zich in de praktijk uiteindelijk toch niet zo hevig manifesteerden als van te voren was verwacht, of minder negatieve economische impact hadden dan gevreesd. Het waren wederom de centrale banken die redding brachten. Zo verruimden al in het eerste kwartaal wereldwijd maar liefst ruim twintig centrale banken hun monetaire beleid. Krachtig ingrijpen van de ECB met de introductie van haar grootschalige obligatieaankoop programma hielp daadwerkelijke langdurige deflatie in de EMU te voorkomen. Stimulerende maatregelen van de Chinese centrale bank voorkwamen tevens dat de groei daling in China escaleerde tot een harde landing van de economie.

Genezingspad

Ondanks gematigde economische groei en de bovengenoemde risico's, hebben de ontwikkelde economieën in 2015 dan ook per saldo toch weer een stap gezet op hun langgerekte genezingspad na de kredietcrisis. In vrijwel alle ontwikkelde economieën is de werkloosheid afgenomen en de overcapaciteit geslonken. Echter viel de groei van de opkomende economieën weer verder terug naar het laagste niveau sinds de kredietcrisis. De combinatie van aanzienlijk lagere grondstoffenprijzen, afnemende groei in China en het vooruitzicht van renteverhogingen van de Amerikaanse centrale bank – de Fed – speelden de opkomende economieën parten. Op de financiële markten bleef de onzekerheid overheersen en beleggers bevonden zich het hele jaar in een spagaat tussen een zoektocht naar rendement en een vlucht naar veilige havens.

Tegen deze achtergrond kenden de rente- en activamarkten een volatiel jaar en de beurzen hadden moeite om de opwaartse trend van de voorgaande jaren verder door te zetten. Per saldo sloten return activa in het algemeen het jaar nog licht positief af, maar in termen van performance was het een uitzonderlijk jaar, in de zin dat de meeste liquide activaklassen een negatief rendement hebben gerealiseerd die (ver) onder de historische gemiddelden liggen. De meeste indices sloten ook onder de maxima die gedurende het jaar waren bereikt.

Olie spelbreker

Olie was opnieuw de slechtst presterende activaklasse, maar ook andere grondstoffen daalden fors. Tevens hadden activa uit opkomende landen het hard te verduren onder druk van de economische zorgen. De Braziliaanse en Turkse beurs waren de hardste dalers binnen het aandelenuniversum. De Braziliaanse reaal was samen met de Russische roebel één van de grootste zakkers in de valutamarkt. Echter, ook de positieve uitschieters waren te vinden in opkomende landen. De best presterende beurzen in lokale valuta waren opvallend genoeg die van Rusland en ook China, ondanks de enorme volatiliteit daar en de zware verliezen sinds de zomer. Ook de Europese periferie, behalve Griekenland, deed het goed in 2015.

Beurzen

De Europese beurzen kwamen in het algemeen beduidend hoger uit dan de Amerikaanse, die het zwakste jaar kende sinds de kredietcrisis, maar in euro termen wel een sterkere performance realiseerde dankzij de appreciatie van de Amerikaanse dollar. Ook de Japanse beurs kende een goed jaar, voortgedreven door de sterke stimulering van de Bank of Japan en een relatief stabiele yen. Binnen kredietmarkten was er eveneens sprake van divergentie tussen Europese en Amerikaanse activa. Amerikaanse hoogrentende bedrijfsobligaties hadden het zwaar gegeven de relatief hoge blootstelling aan de energie- en grondstoffensector. Ook EMD kende een moeilijk jaar, voornamelijk omwille van de verzwakking van de valuta. Tenslotte sloten Overheidsobligaties het jaar zo goed als vlak, waarbij de coupon yields net compenseerden voor de ietwat hogere rentes.

Vooruitblik 2016

De zorgen over de mondiale economie in de financiële markten zijn bij de start van 2016 weer in alle hevigheid opgeleaid. Deze zorgen werden getriggered door een enkele slechte economische cijfers uit China en daling van de Chinese valuta – de yuan – ten opzichte van de dollar. Dit verhoogde de angst voor een harde landing van de Chinese economie weer. De markten lijken nu ook steeds meer te vrezen voor een vicieuze cirkel waar de economische zwakte in China aan bijdraagt. De verwachting dat ook de tot nu toe relatief stabiele ontwikkelde economieën zich niet aan deze malaise zullen kunnen onttrekken is onder sommige experts tevens toegenomen. Dat wil zeggen dat de Amerikaanse economie zal stagneren of zelfs wegzakt in recessie en voor de EMU economie alsnog een deflatiescenario dreigt.

China

Hoewel onze vooruitzichten voor China zeker niet rooskleurig zijn, lijken de financiële markten de zorgen nu te overdrijven. De MN basisaannname blijft dat een harde landing van de Chinese economie voorkomen zal worden door ingrijpen van de Chinese autoriteiten, waarvan de eerste positieve effecten al voorzichtig zichtbaar worden. Een stabiliserende of zelfs enigszins aansterkende Chinese economie zou bij moeten dragen aan de stabilisering van de grondstoffenprijzen. Stabilisering van de Chinese economie en grondstoffenprijzen zien we dan vervolgens de neerwaartse druk op de groei van opkomende economieën verlichten. Bovendien verhoogt de lage olieprijs met enige vertraging de koopkracht van consumenten wereldwijd. Dit positieve effect zien we in combinatie met verbeterende arbeidsmarkten, nog altijd zeer ruim monetair beleid en lage rentes en geleidelijk aantrekkende kredietverlening de negatieve scenario's in ontwikkelde economieën voorkomen. Wij blijven dan ook een geleidelijke economische normalisering als basisscenario hanteren.

Staatsobligaties

De ECB kondigde in december 2014 het QE programma aan, dat groter was dan verwacht. De rente daalde gestaag als reactie hierop. In april bereikte de Duitse tienjaars rente het laagste punt ooit, van 0,07%, om vervolgens tot halverwege mei te stijgen naar 0,72%. Deze beweging werd veroorzaakt door gebrek aan liquiditeit in de markt, extreme waarderingen en hogere inflatie en groei verwachtingen. Rentes zijn in 2015 per saldo licht gestegen, hetgeen een negatief effect had op de rendementen van staatsobligaties. Dit effect werd gecompenseerd door het couponrendement, waardoor het totale rendement licht positief was.

Euro Investment Grade Bedrijfsobligaties

Oplopende spreads drukten op het rendement van de Euro Investment Grade Bedrijfsobligaties portefeuille. Het effect van de licht stijgende rente op het rendement was zeer beperkt. Stabiele sectoren als telecom, vastgoed en nutsvoorzieningen deden het relatief goed. Sectoren die duidelijk minder goed presteerden waren retail, basicresources en olie & gas. Zorgen over een 'harde landing' van de Chinese economie waren hier debet aan. Bedrijfsspecifieke risico's speelden een belangrijke rol bij namen zoals Volkswagen, Glencore, Casino en Anglo American en leidden in een markt met lage liquiditeit tot grotere spreadbewegingen.

Obligaties Opkomende Landen

De marktontwikkeling van EMD in 2015 kan gerust turbulent genoemd worden. Hieraan lagen zowel mondiale risico's buiten de vermogenscategorie ten grondslag, zoals het centrale bank beleid van de FED in de Verenigde Staten en zorgen over de Chinese economie alsmede EMD landenspecifieke ontwikkelingen in onder andere Brazilië, Rusland en de schuldhierstructurering in Oekraïne. Daarnaast speelde de daling in grondstoffenprijzen (olie, koper etc.) een belangrijke rol gegeven dat bepaalde landen zeer afhankelijk zijn van de exportinkomsten hiervan. Tevens zorgde de steeds sterker wordende Amerikaanse dollar voor tegenwind voor opkomende markten obligaties die noteren in lokale valuta.

Aandelen Ontwikkelde Landen

Europese aandelen kenden een ongekend goed eerste kwartaal, waarbij de top ongeveer 25% boven het begin van het jaar lag. De drijfveren waren vooral het groter dan verwachte programma van kwantitatieve verruiming en de hoop op winstherstel in Europa. In de tweede helft van het jaar daalden Europese aandelen in korte tijd met 15% door wereldwijde zorgen over de groei. De vrees was, dat de opkomende landen de wereldwijde groei onder druk zouden zetten. Dit is uiteindelijk niet gebeurd, maar binnen ontwikkelde landen viel de groei voor de VS en Japan behoorlijk tegen en de onzekerheid rond de opkomende landen bleef. Amerikaanse aandelen.

Bron: MN

7. Vermogensbeheer

7.1 Samenvatting

In het bestuur en haar Investerings Commissie (IC) is uitgebreid gesproken over de ontwikkelingen van de wereldeconomie en mogelijke kansen en risico's voor de beleggingen. In het bijzonder is gesproken over het niveau van de rente-afdekking, het risicoprofiel en gedetailleerde definitie en bandbreedtes daarvan, detaillering van de strategische beleggingsmix (zie tabel), uitbreiding en verdere diversificatie in de Return portefeuille via uitbreiding van de vastgoedportefeuille.

Gedurende het jaar heeft het bestuur besloten de rente-afdekking voorlopig te handhaven op circa 40% en de Return portefeuille verder te diversifiëren via uitbreiding van de beleggingscategorie vastgoed met euro 11 miljoen (deels te realiseren in 2016). Tevens is besloten tot aanpassing van de beleggingsstrategie van het EMD fonds en verlaging van de US dollar afdekking van 70% tot 50%.

Het pensioenfonds behaalde een rendement over 2015 van 1,1%. Het vijf-jarig (jaalijkse) rendement bedraagt 8,3%.

7.2 Beleid en uitvoering

In 2015 is conform het 'Beleggingsplan 2015' uitvoering gegeven aan het beleggingsbeleid. Er zijn in 2015 diverse studies uitgevoerd (ALM, haalbaarheidsstudie- en toets) ter voorbereiding van de vastlegging van het risicoprofiel van het fonds door Sociale Partners. De studies wezen uit dat handhaving van het risicoprofiel (50/50 verdeling tussen Matching en Return portefeuilles) leidde tot het optimale risicoprofiel. Sociale partners hebben dit risicoprofiel bekrachtigd. Het risicoprofiel en de bandbreedtes zijn als volgt vastgelegd:

Stichting Pensioenfonds SCA Risicoprofiel en bandbreedtes

Risico	Midden	Bandbreedte
Vereist Eigen Vermogen (VEV)	121%	117%-126%
Strategische Matching/Return verhouding	50%	40%-60%
Rente-afdekking	50%	30%-70%
Valuta afdekking US dollar	50%	plus-min 10%
Valuta afdekking Britse pond	90%	idem
Valuta afdekking Japanse Yen	90%	idem
Liquiditeitsbuffer		1%-4%
Balansrisico (geen sturingsmiddel)	10%	8%-12%

De Matching portefeuille bestaat uit beleggingsklassen met de laagste risico's zoals staats- en bedrijfsobligaties, rente afdekking en liquiditeiten. De beleggingsklassen hebben een bepaalde looptijd waarmee het renterisico van de verplichtingen wordt afgedekt ('matching', zie ook **Hoofdstuk 16.6**). In de Return portefeuille zijn beleggingsklassen ondergebracht met een hoger risicoprofiel dan in de Matching portefeuille zoals obligaties van opkomende markten, aandelen en vastgoed. De (historische) ontwikkeling van de portefeuille wordt in de tabellen weergegeven.

In november 2015 is het 'Beleggingsplan 2016' goedgekeurd door het bestuur. Net als in 2015 wordt gestreefd naar verdere diversificatie in de Return Portefeuille. De IC en het bestuur zijn alert op de gevolgen en consequenties van de extreme renteontwikkeling in Europa en de mogelijkheden, gegeven de wetgeving, in Nederland.

De investeringscommissie (IC) heeft in 2015 zes keer overlegd. Gedurende het jaar is er dagelijks contact met de fiduciër uitvoerder MN en wanneer nodig met leden van het IC en het bestuur. MN voorziet het pensioenfonds door het jaar heen met monitoringverslagen (week, maand en kwartaal), notities met informatie over markten of overwegingen en het bestuur geeft opdrachten via schriftelijke instructies. Het risicoprofiel van de beleggingen wordt continue gemonitord.

De governancestructuur voor uitbesteding vermogensbeheer aan MN is georganiseerd via contracten, SLA's en externe rapportage over interne controle (AOIC). Het bestuur en de IC wordt periodiek op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen bij overige twee vermogensbeheerders, Alterra (vastgoed Nederland) en Blackrock (aandelen Europa en de VS).

Het fonds voert een Environment Social Governance (ESG) beleid (in Nederlands: Maatschappelijk Verantwoord Beleggen MVB) als vastgelegd in het Beleggingsplan. MN heeft hiertoe een beleid ontwikkeld dat wordt gevolgd door het fonds. Via de website van het fonds en die van MN kan het beleid worden ingezien. Voor 2016 ligt de prioriteit bij het uitsluitingsbeleid, integratie ESG beleid in de belegging categorieën als aandelen opkomende markten, actief aandeelhouderschap en analyse Carbon risico bij beleggingen.

7.3 Stand beleggingen

Stichting Pensioenfonds SCA

Historische ontwikkeling beheerde vermogen in euro miljoen

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Matching Portefeuille	181,3	190,0	158,7	172,7	165,4	137,0
- Vastrentend	170,2	176,0	153,3	158,3	121,3	118,6
- Matching Overlay	7,9	13,3	-2,7	-0,4	16,8	12,3
- Liquiditeiten	3,1	0,7	8,1	14,8	27,3	6,2
Return Portefeuille	188,4	169,3	134,3	115,0	75,4	82,6
- Aandelen	133,7	120,3	98,7	86,2	67,0	78,6
- Onroerend Goed	20,0	16,5	7,8	8,4	8,3	4,8
- Valuta afdekking	0	0,1	nvt	nvt	0,0	-0,8
- Obligaties opkomende markten	34,7	32,4	27,8	20,3	nvt	nvt
Totaal Portefeuille	369,7	359,3	293,0	287,6	240,7	219,6
Totaal Rendement	1,1%	20,3%	0,50%	12,2%	8,5%	12,4%
Totaal Rendement Benchmark	0,8%	21%	0,20%	12,6%	8,3%	11,7%

Stichting Pensioenfonds SCA
Portefeuille beleggingen en rendementen 2015

	Waarde	% belang	Strategische norm	Rendement	Rendement Benchmark
Matching Portefeuille	181,3	49%	50%	-1,8%	-1,2%
Vastrentende waarden	170,2	46%		-0,6%	-0,7%
- Langlopende Staatsobligaties Europa	110,7	30%	25%	-0,6%	-0,6%
- Bedrijfsobligaties Europa	59,5	16%	25%	-0,6%	-0,9%
Rente Swaps	7,9	2%		-2,8%	-2,8%
Liquiditeiten	3,1	1%		0,2%	0,7%
Return Portefeuille	188,4	51%	50%	4,3%	3,0%
Aandelen	133,7	36%	30%	6,0%	4,2%
- Europa	49,1	13%		15,3%	10,7%
- Verenigde Staten	36,7	10%		5,2%	5,2%
- Verre Oosten	13,1	4%		7,8%	7,9%
- Opkomende markten	34,8	9%		-3,9%	-5,2%
Onroerend Goed	20,0	5%	10%	4,5%	4,5%
Obligaties opkomende markten	34,7	9%	10%	-1,8%	-2,2%
Totaal portefeuille beleggingen	369,7	100%	100%	1,1%	0,8%
Totaal activa Mn-Services					
In de totale portefeuille zit inbegrepen:					
- Overige vorderingen en verkopen beleggingen	-0,1				
- Liquide middelen beleggingen	0,0				
- Derivaten met negatieve marktwaardering	2,0				
- Overige verplichtingen en aankopen belegging	9,0				
Balanswaarde beleggingen risico pensioen	380,6				

Langjarige rendementen

Rendement	Begindatum	Einddatum	Rendement portefeuille	Op jaarbasis	Rendement Benchmark	Op jaarbasis
1 jaars rolling	31-12-2014	31-12-2015	1,10%	1,10%	0,81%	0,81%
3 jaars rolling	31-12-2012	31-12-2015	22,26%	6,93%	21,79%	6,79%
5 jaars rolling	31-12-2010	31-12-2015	48,73%	8,26%	48,62%	8,25%
Sinds inceptie	30-11-2008	31-12-2015	92,61%	9,58%	92,58%	9,58%

Toelichting ontwikkelingen

Het belegde vermogen (exclusief balansposten) is in 2015 toegenomen met euro 10,4 miljoen van euro 359,3 miljoen tot 369,7 miljoen.

Vastrentende waarden: In het eerste halfjaar van 2015 is in het eerste kwartaal de rente gedaald als gevolg van nieuw beleid van de Europese Central Bank. Daarna, in het tweede kwartaal, is de rente weer gestegen. Ultimo 2015 was de reële rente iets hoger dan aan het begin van het jaar, mede door de rentestijging door de Amerikaanse centrale bank (Fed) aan het einde van het jaar. Voor geheel 2015 resulteerde dit in een iets negatieve waarde ontwikkeling van de vastrentende waarden (-1,8%).

Zakelijke waarden: het eerste kwartaal liet een groei op de beurzen zien maar in het tweede kwartaal stagneerde deze. De Griekse crisis en de ontwikkelingen in China lagen hier ten grondslag aan.

Het rendement van 8% in het eerste halfjaar is overigens nog steeds aanzienlijk. In het tweede halfjaar is de volatiliteit op de markten groot geweest vanwege speculatie op de renteontwikkeling in de Verenigde Staten en de gevolgen daarvan op de economische groeiperspectieven van opkomende markten met in het bijzonder die van China.

De aandelenmarkten in Europa hebben met een jaarrendement van 15,3% het beste gepresteerd, gevolgd door ontwikkelde markten in het Verre Oosten (7,8%) en de Verenigde Staten (5,2%). De aandelenmarkten in de opkomende landen behaalden een negatief resultaat (-3,9%).

Over geheel 2015 is het rendement van zakelijke waarden uitgekomen op 4,3% en voor de totale portefeuille op 1,1%.

De belangrijkste besluiten in 2015 van het bestuur –gegeven de ontwikkelingen – waren:

- Besluit verdere diversificatie van de Return portefeuille door uitbreiding Nederlands en Europees vastgoed;
- Uitbreiding vastgoedportefeuille in september 2015 met woningen;
- Aanpassing profiel EMD beleggingen;
- Verlaging US dollar afdekking tot 50%.

7.4 Overige ontwikkelingen

In 2015 heeft bestuurder de heer Van Sintemaartensdijk opleiding gevolgd voor vermogensbeheer om toe te treden tot de Investerings Commissie. De heer Van Sintemaartensdijk is per 4 januari 2016 benoemd tot lid IC.

7.5 Kosten vermogensbeheer

Vermogensbeheerkosten zijn in inzichtelijk gemaakt conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en worden nader toegelicht in **Hoofdstuk 6 Kosten**.

7.6 Verwachtingen

De groeivoorzichten voor de wereld zijn naar beneden bijgesteld. Ook zijn het aantal geopolitieke onzekerheden toegenomen in Europa, Brazilië en Rusland.

Lagere grondstofprijzen leiden in veel grote sectoren tot aanzienlijk lagere bedrijfswinsten en voor overheden tot lagere (belasting)inkomsten.

Door lage rentestanden lijkt toch verdere investeringen in zakelijke waarden voor de hand te liggen, ondanks de toegenomen risico's. Na de correctie in Europa op de waardering van vastgoed kunnen nieuwe investeringen aantrekkelijk zijn.

8. Administratie

8.1 Samenvatting

De belangrijkste ontwikkelingen in 2015 waren:

- het uitvoeren van de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2015;
- de verzending van het UPO aan alle deelnemers, arbeidsongeschikten, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers;
- het opstellen van een nieuw herstelplan op basis van de nieuwe wet- en regelgeving;
- het onderzoek voor het afsluiten van een nieuwe herverzekeringsovereenkomst.

8.2 Beleid

Administratie:

De pensioen- en de financiële administratie wordt uitgevoerd door AZL N.V. te Heerlen. AZL beschikt over een ISAE3402 type 2 rapportage dat inzicht en zekerheid verschaft over de opzet, bestaan en de werking van de interne beheersing.

Implementatie nieuwe pensioenreglement 2015:

Vanwege de introductie van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2015 zijn eind 2014 de voorbereidingen gestart voor de implementatie van het Pensioenreglement 2015. In 2015 zijn de voorbereidingen verder uitgevoerd. Dit heeft onder meer geresulteerd in de formele afronding en vaststelling van het Pensioenreglement 2015. Daarnaast is in 2015 de website van het fonds geactualiseerd op basis van het nieuwe reglement.

AZL moet o.a. de systemen, de pensioenplanner en de aanpassen op de nieuwe pensioenregeling. Dit proces wordt in 2016 afgerond.

Nieuw herstelplan

Per 1 januari 2015 is het nieuw FTK in werking getreden. De herstelplanmethodiek is onder het nieuw FTK gewijzigd ten opzichte van de methodiek die tot ultimo 2014 gold. In **Hoofdstuk 12.2** wordt dit nader toegelicht.

Nationaal pensioenregister

Het fonds is wettelijk verplicht mee te werken aan het Nationale Pensioenregister (www.mijnpensioenoverzicht.nl). Dit is een initiatief van de overheid om Nederlanders een totaal overzicht van individuele pensioenrechten bij alle pensioenfondsen en verzekeraars inzichtelijk te maken. Gegevens zijn inzichtelijk via login met DigiD.

De (digitale)uitvraag aan het fonds neemt jaarlijks toe en AZL verzorgt de koppelingen. Het Nationaal Pensioenregister dient betaald te worden door de pensioenfondsen en verzekeraars. Jaarlijks betaalt het fonds een bijdrage hiervoor. Voor communicatie van rechten bij het eigen fonds, die al (in meer detail) inzichtelijk worden gemaakt via de eigen website, zijn er dus dubbele kosten. Desondanks is het bestuur

voorzitter van dit initiatief omdat het de transparantie rondom pensioen vergroot.

Verzending UPO

De Uniforme Pensioenoverzichten (UPO) zijn voor de deelnemers en arbeidsongeschikten in augustus 2015 verzonden. De pensioengerechtigden hebben in april 2015 het jaarlijks UPO ontvangen. Gewezen deelnemers ontvangen eens in de vijf jaar een UPO. Voor het laatst hebben zij in november 2015 een UPO ontvangen.

Herverzekering

De pensioenaanspraken worden in eigen beheer opgebouwd, maar de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid heeft het fonds ondergebracht bij een herverzekeringsmaatschappij. Het pensioenfonds heeft een contract afgesloten voor deze verzekering per 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 met Delta Lloyd en voor 1 jaar verlengt voor 2015.

Met ingang van 1 januari 2016 heeft het pensioenfonds na zorgvuldig onderzoek een herverzekeringscontract afgesloten met Elips Life AG. De overeenkomst met Delta Lloyd is per deze datum beëindigd.

8.3 Verwachtingen

Vanaf 1 januari 2015 is het nieuwe Pensioenreglement 2015 van kracht. Dit reglement is de vertaalslag van de overeengekomen pensioenarbeidsvoorwaarden tussen de werkgevers en de vakbonden. De nieuwe pensioenregeling dient door AZL in de administratieve systemen te worden geïmplementeerd. Dit zal in 2016 gebeuren. Ook zal dan de pensioenplanner worden aangepast aan het nieuwe reglement.

De nieuwe Wet Pensioencommunicatie is in 2015 ingegaan en de verschillende onderdelen ervan zullen gefaseerd in werking treden. Diverse onderdelen zullen in 2016 worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Dit ziet onder meer op de informatievoorziening via de website en communicatie richting nieuwe deelnemers.

9. Communicatie

9.1 Samenvatting

In 2015 zijn de extra ontwikkelingen rondom communicatie als volgt:

- Besluit tot nieuwe website, welke *live* kwam eind 2015;
- Pensioenpresentaties aan COR en pensioengerechtigden;
- Voorbereiding voor nieuwe wet Communicatie, zoals introductie pensioen 1-2-3.

De website is een belangrijk communicatiemedium voor nieuwsberichten, kwartaalupdates, brochures en documenten, verantwoording door bestuur en (achtergrond)informatie over de pensioenregelingen, etc., etc..

9.2 Beleid 2015

Het bestuur streeft naar heldere en tijdige communicatie met deelnemers.

Het bestuur gebruikt hiervoor diverse mediaplatforms zoals haar eigen website, voorlichtingssessies aan deelnemers en/of ondernemingsraden, updates in de werkgeverspublicaties als de Absorber, individuele communicatie per brief zover het individuele pensioentoezeggingen betreffen en spreekuur door de Directie.

Een belangrijk besluit in 2015 betrof vernieuwing van de website. Er waren een aantal nieuwe ontwikkelingen die dit actueel maakten. Het technische platform van de oude site werd ingehaald door nieuwere technieken die meer modernere opmaak mogelijk maken. Het onderhoud wordt met het nieuwe technische platform gemakkelijker. Met de ambitie van het bestuur om best-practice te zijn en de visie dat de website een cruciaal communicatiemedium is, is besloten, ondanks de extra kosten, tot vernieuwing.

De nieuwe website is eind 2015 *live* gegaan. Login naar het individuele pensioen is nu mogelijk via DigiD waardoor complexiteit rondom eigen loginnamen en wachtwoorden verledentijd is.

De website biedt uitgebreide, actuele en tijdige informatie (niet limitatief) over:

- Inzicht in eigen pensioensituatie via een gesloten website via DigiD login;
- Informatie over pensionering en individuele planning daarvan via de *Pensioenplanner*;
- De pensioenregelingen;
- Veel gestelde vragen;
- Informatie over de financiële positie van het fonds;
- Organisatie van het fonds;
- Nieuwsberichten over pensioenissues en het fonds;
- Bundeling van documenten als formulieren, regelingen, jaarverslagen, nieuwsberichten, teksten Absorber, etc.

Het bestuur wordt geïnformeerd over het gebruik van de website. Het bestuur is verheugd dat er een duidelijke toename is waar te nemen.

Voor communicatie zijn er tal van wettelijke vereisten, zoals bijvoorbeeld de individuele communicatie rondom de toegekende indexatie (via individuele 'indexatiebrieven'). Samen met de administrateur AZL wordt deze wettelijke communicatie uitgevoerd. De directie is in doorlopend overleg met AZL om de communicatie optimaal te houden.

9.3 Verwachtingen

Samen met AZL bereidt het fonds zich voor op de implementatie van nieuwe elementen uit de wet communicatie zoals Pensioen 1-2-3. Ook hier heeft het bestuur gekozen voor de extra optie om deze te integreren in de website.

De implementatie van de nieuwe pensioenregeling 2015 heeft bij AZL vertraging opgelopen waardoor ook de pensioenplanner nog niet beschikbaar is. Er is besloten tot een extra, individuele voorlichting per brief in het voorjaar 2016 voor 62+ ers en werknemers die getroffen worden door de wettelijke bovengrens voor pensioenopbouw van euro 100.000. Tevens is afgesproken dat AZL extra berekeningen zal uitvoeren voor deelnemers die geen toegang hebben tot de pensioenplanner maar daar wel vragen over hebben.

10. Pensioenregeling, premie-, franchise- en indexatiebeleid

10.1 Pensioenregeling

Historie:

Vanaf 2006 is een hybride pensioenregeling van kracht, bestaande uit:

- Middelloodregeling met voorwaardelijke indexatie
- Beschikbare premieregeling (verplichte deelname) en
- Vrijwillige spaar regeling.

Bij een pensioenleeftijd van 65 bedroeg het totale opbouwpercentage de fiscaal maximale 2,25%. De franchise van de regeling lag aanzienlijk hoger dan de minimale fiscale franchise (voor ontwikkeling franchise zie tabel in **Hoofdstuk 10.4**).

Ook is er sprake van een VPL-overgangsregeling met een eigen premiestelling. De VPL-rechten zijn in 2006 berekend conform een overeengekomen methodiek tussen werkgever en vakbonden. De rechten zijn voorwaardelijk en de werkgever is verantwoordelijk voor affinanciering tenzij anders wordt overeengekomen met de vakbonden. Het pensioenfonds voert de regeling uit.

Ingaande vanaf 1 juni 2012 zijn sociale partners een tijdelijke aanpassing van de regeling overeengekomen. Het opbouwpercentage is verlaagd van 1,75% tot 1,54% (bij gelijke pensioenleeftijd van 65 jaar), zijnde het actuariële equivalent van de 2%-punt premieverhoging. De tijdelijke regeling gold tot 31 december 2013. Het opbouwpercentage van de regeling (exclusief de VPL-overgangsregeling) daalde daardoor tot 2,05%.

In december 2013 bleek dat sociale partners nog geen overeenstemming hadden bereikt voor een nieuwe regeling vanaf 1 januari 2014. Het pensioenfondsbestuur heeft toen, ter vermijding van fiscale bovenmatigheid, voorgesteld (en akkoord bevonden) de oude regeling, met aanpassingen vanwege het nieuwe fiscale kader per 1 januari 2014 (bij pensioenleeftijd 65 jaar een maximale opbouw van 1,84%) per het nieuwe jaar in te voeren en de premie voor de totale regeling te herstellen tot het niveau van januari 2012 van 21,4%. Voor alle aangesloten SCA ondernemingen is daarmee de regeling en de premie weer gelijk geworden.

2015:

Vanaf 1 januari geldt het 'Pensioenreglement 2015', op hoofdlijnen dezelfde hybride regeling als de regeling uit 2006 maar dan binnen de nieuwe fiscale kaders van 2014 en 2015. De pensioenrichtleeftijd is 67 jaar, er is een maximale fiscale opbouw van 1,875% (1,5% voor de DB en circa 0,375%) voor de DC) per jaar tot een maximum salaris van 100.000 (geïndexeerd) en een franchise van euro 13.449 (geïndexeerd). Er is een voorwaardelijk indexatieambitie.

Het historisch overzicht van de regeling (opbouwpercentages) is als volgt:

Pensioenregeling opbouwpercentages %

	2015	2014	2013	2012	2012	2011
				1 juni-31 dec	jan-31 mei	
Pensioenleeftijd	67	65	65	65	65	65
Middellood	1,500%	1,75%	1,54%	1,54%	1,75%	1,75%
Besch. Premie	0,375%	0,09%	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%
Vrijwillig spaar	0,000%	0,00%	0,07%	0,07%	0,07%	0,07%
Totaal	1,875%	1,84%	2,04%	2,04%	2,25%	2,25%

10.2 Premiebeleid

Het historisch premieverloop voor de SCA ondernemingen is als volgt:

Stichting Pensioenfonds SCA

Pensioenpremie (% salarissom)

	2015	2014	2013	2012	2012	2011
				1 juni-31 dec	jan-31 mei	
Middellood	17,7%	18,0%	15,0%	14,7%	16,6%	14,6%
Beschik. Premie	2,8%	1,8%	2,8%	2,8%	2,8%	2,8%
Totaal subotaal	20,5%	19,8%	17,8%	17,5%	19,4%	17,4%
VPL-regeling	1,6%	1,6%	1,6%	1,9%	2,0%	2,0%
Totaal	22,1%	21,4%	19,4%	19,4%	21,4%	19,4%

De ondernemingen zijn verantwoordelijk voor de (fysieke) betaling van de premie aan het pensioenfonds. Het fonds berekent de kostendeekkende premie op basis van 10 jaars gedempte premie. De verdeling van de premie tussen werkgever en werknemers is de verantwoording van de Sociale Partners en kan per (SCA) onderneming verschillen.

De methodiek voor bepaling van de premie van de (aangesloten) onderneming(en) en mogelijke bijstortingen zijn vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomsten. De aangesloten SCA ondernemingen (zie ook **Hoofdstuk 2 ondernemingen 1-t/m 6**) van dit jaarverslag) hebben ieder hun eigen uitvoeringsovereenkomst, met mogelijk specifieke, afwijkende bepalingen. Besluiten over de premie, franchise en indexatie zijn conform bepaalde in de uitvoeringsovereenkomsten. De uitvoeringsovereenkomsten worden niet jaarlijks aangepast aan de besloten premievaststellingen.

10.3 Kostendeekkende, gedempte en ontvangen premie 2015

De pensioenwet schrijft voor dat de ontvangen premie in beginsel tenminste gelijk dient te zijn aan de conform de ABTN vastgesteld gedempte premie. Ook wordt door de actuaire een vergelijking gemaakt met het niveau van de kostendeekkende premie. In 2015 en 2014 waren de premies als volgt:

Stichting Pensioenfonds SCA Overzicht van betaalde premies x 1.000 euro		
	2015	2014
De feitelijke premie bedraagt	14.029	13.547
De kostendeekkende premie bedraagt	15.819	13.303
De gedempte premie bedraagt	12.025	10.587
<i>De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:</i>	<i>15.819</i>	<i>13.303</i>
- Actuaireel benodigd	12.111	10.535
- Opslag in stand houden vereist vermogen	2.005	1.637
- Opslag voor uitvoeringskosten	868	638
- Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	835	493
- Actuaireel benodigd ten behoeven van toeslagverlening	0	0
<i>De gedempte premie is als volgt samengesteld:</i>	<i>12.025</i>	<i>10.587</i>
- Actuaireel benodigd	8.895	8.208
- Opslag in stand houden vereist vermogen	1.427	1.248
- Opslag voor uitvoeringskosten	868	638
- Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	835	493
- Actuaireel benodigd ten behoeven van toeslagverlening	0	0

De actuaire is van mening dat de ontvangen premies toereikend zijn.

10.4 Franchise

De aanpassingen van de franchises bij het fonds heeft plaatsgevonden conform de in de pensioenreglementen vastgelegde indexen en aanvullende bestuursbesluiten daaromtrent. De franchises zijn hoger dan het fiscaal toegestane minimumbedragen.

Franchises in euro		
	2015	2014
Middelloon regeling	13.449	17.861

10.5 Voorwaardelijk indexatiebeleid

Het pensioenreglement 2015 kent een middelloon-regelingen met een voorwaardelijk indexatiebeleid waarbij, afhankelijk van de financiële positie, jaarlijks per 1 januari indexaties kunnen worden verleend. De indexatieverlening wordt toegepast per (1) de (actieve)deelnemers, (2) de pensioengerechtigden, de gewezen deelnemers en indien van toepassing, prepensioeners. Er wordt geen premie betaald voor indexatie en er is geen bestemmingsreserve voor indexatie. Eventuele indexatie wordt betaald uit behaalde rendementen.

De referentie-indexen en bepaling rondom de voorwaardelijkheid zijn vastgesteld in de uitvoeringsovereenkomsten, reglementen en ABTN's van het fonds en zijn als volgt:

Stichting Pensioenfonds SCA Voorwaardelijk indexatiebeleid

Indexatie (actieve) deelnemers	Gewogen gemiddelde CAO loonsijging voorgaande jaar
Indexatie pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	CPI, afgeleid, alle huishoudens, oktober-oktober
Indexatie pre-pensioeners	Idem pensioengerechtigden
Bepaling voorwaardelijkheid	Geen indexatie indien beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% lineaire toekenning indexatie bij beleidsdekkingsgraad 110%-120%
Inhaalindexatie	Mogelijk tot max 5 jr

In februari 2015 heeft het bestuur van Stichting Pensioenfonds SCA besloten geen indexatie toe te kennen, de totale koopsom van deze indexatie (stijging van de verplichtingen) bedroeg euro 0.

De opgebouwde pensioenen zijn vanaf 2006 voor de deelnemers als volgt geïndexeerd:

Stichting Pensioenfonds SCA Indexatie (actieve) deelnemers

per 1-jan	index	toekenning %	indexatie
2006	1,25%	100%	1,25%
2007	1,80%	100%	1,80%
2008	1,90%	100%	1,90%
2009	3,40%	0%	0%
2010	3,04%	50%	1,52%
2011	1,25%	0%	0%
2012	1,97%	0%	0%
2013	2,16%	0%	0%
2014	2,00%	100%	2,00%
2015	1,57%	0%	0%

Stichting Pensioenfonds SCA Indexatie pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en prepensioeners

per 1-jan	index	toekenning	indexatie
2006	1,45%	161%	2,335%
2007	1,25%	171%	2,135%
2008	1,50%	100%	1,5%
2009	2,53%	0%	0%
2010	0,40%	50%	0,2%
2011	1,38%	0%	0%
2012	2,33%	0%	0%
2013	2,03%	0%	0%
2014	0,90%	100%	0,90%
2015	0,75%	0%	0%

11. Risicobeheersing

11.1 Samenvatting

Het bestuur hanteert een systematisch Integraal Risico Management (IRM). Hiertoe heeft zij een IRM-risicomatrix opgesteld die op een daartoe extra gehouden bestuursvergadering van 6 januari 2016 is vastgesteld.

De IRM is een 360 graden risicoanalyse voor het fonds. Hierbij is ten doel gesteld om de risico's 'contained' (effectief) te identificeren, te analyseren, de risicomitigerende maatregelen te benoemen en actiepunten te identificeren.

De IRM is gebaseerd op (1) analyse bruto risico's (met kwantificering daarvan) (2) bepaling risico-acceptatieniveau, (3) beschrijving mitigerende maatregelen en (4) bepaling overblijvend (netto) risico, (5) bepaling of dit risico valt binnen nettorisicoacceptatieniveau en (6) bepaling eventuele actiepunten. Het netto risico wordt kwantitatief bepaald en is een vermenigvuldiging van kans op het overblijvende risico na de mitigerende maatregelen keer de impact van het risico op de dekingsgraad van het fonds.

Bij de IRM zijn alle risico's gecategoriseerd in drie hoofdrisicogroepen met diverse subgroepen. In onderstaande tabel wordt de IRM en de uitkomsten samengevat.

Stichting Pensioenfonds SCA						
IRM samenvatting						
Hoofdcategorie	Subcategorie	netto risico	aantal	Acceptabel?	AP	
1 Financiële risico's	FR1 Kernzaken (6)	4	1	1	ja	0
	FR2 FTK factoren (8)	6	1	1	ja	0
	FR3 Overige (7)	4	1	2	ja	0
2 Niet financiële risico's	NFR1 Bestuur (4)	4			ja	0
	NFR2 Omgeving (1)	1			ja	0
	NFR3 Operationeel (1)	1			ja	0
	NFR4 Juridisch (2)	1			ja	1
	NFR5 IT (1)	1	1		ja/nee	1
	NFR6 Communicatie (1)	1			ja	0
	NFR7 Uitbesteding (12)	12			ja	0
3 integriteitsrisico's	IR1 Belangenverst. (5)	5			ja	0
	IR2 Corruptie (1)	1			ja	0
	IR3 Cybercrime (4)	4			ja	0
	IR4 Fraude (2)	2			ja	0
	IR5 Gedrag (1)	1			ja	0
	IR6 Voorkennis (1)	1			ja	0
	IR7 Sanctie wet (1)	1			ja	0
	IR8 Fiscus (1)	1			ja	0
	IR9 Witwassen (1)	1			ja	0

AP is actiepunt

 FIRM risicokwalificatie: kans en impact zijn laag, het risico is acceptabel met impact op dekingsgraad met circa max 2%3%punt

 idem, gemiddeld, het risico vereist nader onderzoek en eventueel (aanvullende) maatregelen. Potentiele impact op dekingsgraad circa 2%5%punt

 Idem, Ook na het nemen van eventuele mitigerende maatregelen is het risico hoog. Gegeven de risico-appetite van het bestuur neemt het bestuur nadere maatregelen te Potentiele negatieve impact op de dekingsgraad >5%punt

De belangrijkste conclusies en uitkomsten van de IRM zijn:

- Hoge, netto risico's (rood) kunnen het gevolg zijn van de risicoambitie van het bestuur, zoals bij keuze voor risicovolle beleggingen als aandelen om rendement te behalen. Een andere reden kan zijn dat deze risico's niet te sturen zijn, zoals politieke

wetgeving. In deze categorie staat het risico van benchmarkkeuze wel open en is aandachtspunt.

- Geïdentificeerde gemiddelde risico's (geel) betreffen risico's als gedeeltelijke renteafdekking, reservetekort, en het risico van onvoorspelbaarheid van maatregelen van de toezichthouders. De IT-risico's dienen beter geïdentificeerd te worden om na te gaan wat de werkelijke overblijvende risico's zijn. Hier is een actiepunt voor opgesteld.
- De meeste risico's zijn met de mitigerende risico's laag. Juridische risico's als zorgplichtrisico's zijn laag, maar documenten dienen continu beoordeelt te worden op compleetheid en juridische toereikendheid.
- Integriteitsrisico's zijn onderdeel van de IRM en zijn op basis van DNB analysesystematiek geanalyseerd. De brutorisico's zijn laag met uitzondering van de Cybercrime risico's. De nettorisico's zijn klein.
- Algemeen: uit de IRM analyse blijkt dat mitigerende maatregelen zijn beschreven en hun oorsprong hebben in diverse documenten als statuten, pensioenreglementen, uitvoeringsovereenkomsten overige reglementen als gedragscode, deskundigheidsplan en benoemingsreglement, contracten, SLA, rapportage-eisen, motoring etc. De onderlinge context, mede in relatie tot risicomanagement, staat beschreven in de ABTN. Het bestuur heeft vastgesteld dat IRM en de risicomatrix periodiek aan de orde dient te komen waartoe deze wordt geagendeerd. Tevens wordt door het jaar heen door de directie de ontwikkelingen op diverse risicogebieden geïdentificeerd.

Een toelichting op de risico hoofdcategorieën/ subcategorieën en een samenvatting van de mitigerende maatregelen wordt hierna gegeven:

11.2 Financiële risico's (FR)

FR1 Kernzaken:

- Solvabiliteitsrisico
- Reserverisico
- Inflatierisico
- Premierisico
- Aanpassing regeling/contract risico
- Sponsor risico

Ad 1. Solvabiliteitsrisico

Het risico dat het fonds de pensioentoezeggingen niet kan nakomen. Risico wordt zoveel als mogelijk gemitigeerd met de Uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de werkgevers, mede door een afspraak met de sponsor over bijstortingen zodat er geen kortingen hoeven plaats te vinden. Oordeel: zeer laag risico.

Ad 2. Reserverisico

Het risico dat de buffers te laag zijn om neerwaartse schokken op te vangen. Het risico heeft zich gemanifesteerd. Het fonds heeft momenteel een

vermogen lager dan het minimaal vereiste vermogen en het vereiste eigen vermogen. Het is een hoog risico. Het bestuur acht het risico acceptabel, studies wijzen uit dat het fonds kan herstellen. Oordeel: hoog risico maar acceptabel.

Ad 3. Inflatierisico

Het risico van ontwaarding van nominale pensioentoezeggingen. Binnen de kaders van de opzet van het risicoprofiel en strategische beleggingsmix wordt het risico deels afgedekt. Via een haalbaarheidsstudie- en toets worden kansen op indexatie weergegeven. Deze zijn gecommuniceerd met Sociale Partners en die accepteren de uitkomsten. De kans op inflatiecorrectie is momenteel laag. Oordeel: gemiddeld risico, acceptabel.

Ad 4. Premierisico

Het risico dat de premie onvoldoende is voor financiering van de pensioentoezeggingen. Het fonds eist en ontvangt een kostendeekkende premie. Oordeel: laag risico.

Ad 5. Aanpassing regeling/contract uitvoering

Het risico dat sociale partners besluiten de regeling aan te passen. Het fonds accepteert de wettelijke mogelijkheid dat sociale partners de regeling tussentijd kan aanpassen. Een aanpassing vereist aanpassing van de Uitvoeringsovereenkomst en het fond kan hier haar eigen positie innemen. Oordeel: laag risico.

Ad 6. Sponsor risico(1)

Het risico dat de sponsors haar financiële verplichtingen (premie en of bijstorting) niet nakomt. De solvabiliteit van de sponsor is goed (en transparant) en wordt doorlopend gemonitord. Oordeel: laag risico.

Ad 6. Sponsor risico (2)

Het risico dat de sponsor de uitvoeringsovereenkomst opzegt. De sponsor zou dit kunnen besluiten, daartoe heeft het fonds aanzienlijke ontbindende factoren vooraf overeengekomen. Oordeel: laag risico.

FR2 FTK factoren:

1. Rente/matching risico	S1
2. Zakelijke waarden	S2
3. Valutarisico	S3
4. Grondstoffen	S4
5. Kredietrisico	S5
6. Verzekeringstechnisch risico	S6
7. Liquiditeitsrisico	S7
8. Concentratierisico	S8
9. Operationeel risico	S9
10. Actief beheer risico	S10

Ad 1. Rente/matching risico S1

Het renterisico geeft de mogelijke impact op de dekkingsgraad als gevolg van een verandering in de waarde van vastrentende beleggingen versus de pensioenverplichtingen door veranderingen in de marktrente.

Het fonds heeft beleid geformuleerd om de looptijd en de rentegevoeligheid op elkaar af te stemmen middels

zogenaamde 'renteswaps'. Dit beleid is opgenomen in het beleggingsplan. Deze renteswaps worden uitgevoerd door de fiduciair vermogensbeheerder en hier wordt conform bepalingen in de Service Level Agreement over gerapporteerd. De renteswap dekt voor een deel het renterisico af.

De feitelijke renteafdekking afgezet tegen de nominale renteafdekking van de verplichtingen (op basis van de marktrentecurve) bedroeg eind 2015 38,6%. In

Hoofdstuk 7 Vermogensbeheer wordt het betreffende beleid van 2015 toegelicht.

Een vuistregel voor het inschatten van de rentegevoeligheid is: duratie verplichtingen (2015: 20,8 jaar) keer rentemutatie keer renteafdekking. Met deze grove inschatting is de mutatie bij 1% rentemutatie met een strategische renteafdekking circa: $20,8 \times 1,0\% \times 50\% =$ circa 10%.

Mn-Services heeft een analyse gemaakt van de impact van een renteschok van 1%-punt op de dekkingsgraad (op basis van start (maand)dekkingsgraad van 98,8% en een voorlopige modified duratie van 18,4%.

Stichting Pensioenfonds SCA Effect renteschok 1%-punt op dekkingsgraad

Rentschok	0%	1%	-1%
Dekkingsgraad	99%	108%	90%
Verandering DG in %-punt		9,6%	-8,5%

In 2015 is de rente (door aanpassingen UFR) aanzienlijk gedaald en heeft het de dekkingsgraad negatief beïnvloed. Oordeel: gemiddeld risico maar acceptabel.

S1 feitelijk:	3,5%
S1 strategisch	2,4%

Ad 2. Zakelijke waarden S2

De beleggingen zakelijke waarden kunnen fluctueren en daarmee de dekkingsgraad beïnvloeden. De volatiliteit van zakelijke waarden wordt geaccepteerd binnen de kaders zoals vastgesteld in het risicoprofiel van het pensioenfonds, welke is bepaald door sociale partners. De beste techniek tot het mitigeren van het risico is diversificatie van de portefeuille. Het risico zakelijke waarden maakt onderdeel uit van de berekening van het Vereiste Eigen Vermogen. Oordeel: hoog risico, conform risicoprofiel van het fonds.

S2 feitelijk:	13,1%
S2 strategisch	11,5%

Ad 3. Valuta S3

Koersschommelingen in valuta's kunnen worden gebruikt om rendement op te halen. Echter, het bestuur heeft ervoor gekozen hier geen beleid op te formuleren anders dan het afdekken van deze valutaschommelingen. De valutarisico's van de Japanse yen, het Britse pond zijn in 2015 voor 100% afgedekt en voor de Amerikaanse dollar met 50%. Oordeel: laag risico.

S3 feitelijk	3,0%
S3 strategisch	1,9%

Ad 4. Grondstoffen S4

Het fonds heeft geen beleggingen in grondstoffen, dit risico is niet van toepassing.

Ad 5. Kredietrisico S5

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Voor het pensioenfonds betreft dit voornamelijk de beleggingen in obligaties. Het kredietrisico wordt beperkt door spreiding van de vastrentende waarden naar regio's, creditrating van tegenpartijen en de sector.

De zogenaamde creditspread is een handige maatstaf voor het kredietrisico en geeft de opslag aan die de markt vraagt boven de risicovrije rente. Hoe hoger deze opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een partij beoordeelt en des te hoger de vergoeding (de spread) is die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit risico. Zo is de creditspread voor langlopende obligaties bijna 0 en van de bedrijfsobligaties 0,5%. De ratingklassen van de vastrentende waarden per ultimo 2015 zijn:

Stichting Pensioenfonds SCA		
Ratingsklassen vastrentende waarden		
	2015	2014
AAA	44,0%	56%
AA	10,0%	5%
A	20,0%	13%
BBB	19,0%	19%
Lager dan BBB	6,0%	6%
Geen rating	1,0%	1%
S5 Buffer feitelijk kredietrisico %	1,9%	
S5 Buffer strategisch kredietrisico %	2,4%	

Oordeel: laag risico.

Ad 6. Verzekeringstechnisch risico S6

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevensrisico het belangrijkste is. Andere verzekeringstechnische risico's zijn kortlevensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder leeftijdscorrectiefactoren alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting. Het fonds hanteert de AG prognosetabels 2014 (startjaar 2016) met ervaringssterfte.

Het fonds heeft vanaf 1 januari 2012 tot eind 2015 de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid herverzekerd via Delta Lloyd Levensverzekering N.V.

Oordeel: laag risico.

S6 feitelijk:	0,4%
S6 strategisch	0,5%

Ad 7. Liquiditeitsrisico S7

Dit is het risico indien het fonds over te weinig liquide middelen beschikt dan aan de pensioenuitkerings-

verplichtingen. Dit is momenteel niet aan de orde. Het liquiditeitsrisico is vooralsnog gelijkgesteld aan 0%.

Ad 8. Concentratierisico S8

Grote beleggingsposten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balans totaal uitmaakt. Het grootste concentratierisico is bij Nederlandse obligaties (19,3% van de totale portefeuille). Oordeel: laag risico.

S8 feitelijk	0,0%
S8 strategisch	0,0%

Ad 9 Operationeel risico S9

Operationeel risico is het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijk en technische tekortkomingen of onverwachte extern gebeurtenissen. Ten behoeve van haar risicomanagement dient het fonds rekening te houden met het operationeel risico, hetgeen kan resulteren in het aanhouden van een reserve in het eigen vermogen. In het standaardmodel is de gevoeligheid van het vermogen voor het operationeel risico gelijkgesteld aan 0%.

Ad 10. Actief beheer risico S10

Treedt op indien beleggingsmanagers actief afwijken van beleggingsindexen om hogere resultaten te bereiken. Met name bij beheer van aandelen. Het fonds streeft naar een optimaal rendement/risico verhouding. Het fonds kiest in principe voor passief beleggen tenzij het overtuigd is dat actief beheer een betere verhouding oplevert. Oordeel: laag risico.

S10 feitelijk:	0,0%
S10 strategisch	0,0%

FR 3 Overige financiële risico's:

1. Weging portefeuille
2. Tegenpartij risico waaronder cash management en security lending
3. Illiquiditeit en liquiditeit
4. Benchmark
5. Politiek/wetgeving
6. Toezichthouder
7. Kosten

Ad 1. Weging portefeuille

Risico dat de portefeuille zich ontwikkelt buiten de afgesproken bandbreedten. Door doorlopende monitoring en voorstellen voor mutaties wordt dit risico geminimaliseerd. Oordeel: laag risico.

Ad 2. Tegenpartij risico waaronder cash management en security lending

Het risico dat de tegenpartij niet meer kan betalen, voor bijvoorbeeld derivaten met tegenpartijen. Cash management betreft selectie van tegenpartijen maar ook beheersing van illiquiditeitsrisico. Security lending is het risico op het uitlenen van onderpand. Door een serie van maatregelen als cashmanagement, strikte selectie van tegenpartijen en monitoring, mogelijk in aanvulling met

fysiek onderpand (in het geval van security lending) is het risico laag. Oordeel: laag risico.

Ad 3. Illiquiditeit en liquiditeit

Het risico dat het vermogen niet snel genoeg ten gelde gemaakt kan worden. Het fonds streeft naar ten alle tijden voldoende liquiditeit. Maatregelen zijn als voorbeeld het laag houden van het percentage illiquide beleggingen in de portefeuille en cashmanagement mede op basis van stress-scenario analyses. Oordeel: laag risico.

Ad 4. Benchmark

Benchmarks zijn vooral gebaseerd op in het verleden behaalde resultaten. De keuze om een benchmark met beleggingsallocatie te volgen is dus het volgen van in het verleden behaalde resultaten maar heeft het risico dat de toekomstige resultaten sterk kunnen afwijken. Benchmark beleggen biedt zo een valse zekerheid voor de toekomst. Dit is een hoog risico, bijvoorbeeld in het kader van ‘stranded assets’ (bijvoorbeeld in de oliesector) als wijzigende verdienmodellen bijvoorbeeld in de financiële sector. Oordeel: hoog risico dat nader onderzocht moet worden.

Ad 5 Politiek/wetgeving

Het risico dat de wetgever een greep (via belastingen) in de (toekomstige) kas van het pensioenfonds doet dan wel wetgeving aanpast waardoor de lange termijn perspectieven significant veranderen dan wel de dekkinggraad rechtstreeks wordt beïnvloed. De afgelopen jaren wijzen uit dat dit vaak is gematerialiseerd en een zeer hoog risico betreft. Het fonds is lid van de Pensioen Federatie waarmee zij probeert invloed te hebben op de politiek. Deelnemers van het fonds oordelen de politiek/wetgeving als volstrekt onbetrouwbaar als het gaat om het nakomen van lange termijn pensioenkaders/afspraken op basis van de aanpassingen in afgelopen jaren. Oordeel: zeer hoog risico en niet maatschappelijk acceptabel in het kader van lange termijn verplichtingen van de deelnemers/stakeholders. Het fonds voert uiteraard wetgeving uit, ook als deze leidt tot negatieve effecten op de stakeholders. Het bestuur acht dit het grootste, niet te beheersen en te sturen, risico van het fonds.

Ad 6 Toezichthouder

Het risico dat de Toezichthouder aanpassingen verlangt die niet in belang van de deelnemers zijn dan wel in het belang van de stakeholders en/of buiten wettelijk kaders vallen. Het fonds toets instructies van de Toezichthouder op hun (1) wettelijke basis, (2) of deze (evenredig) in belang zijn van de stakeholders en (3) niet conflicterend zijn met gemaakte afspraken. Via de PF wordt overlegd met de Toezichthouder over maatregelen. Het fonds kan eventueel ook kiezen voor toetsing via de rechter. Oordeel: gemiddeld hoog risico, niet acceptabel.

Ad 7 Kosten

Het risico dat het fonds niet kosten efficiënt is waardoor de dekkinggraadontwikkeling structureel wordt gedempt. Het fonds streeft naar een optimale verhouding tussen kwaliteit/opbrengst versus kosten. Onderzoeken

wijzen uit dat de kosten van het fonds voor zowel vermogensbeheer en uitvoering (relatief) laag zijn (zie ook **Hoofdstuk 6 Kosten**). Oordeel: laag risico.

11.3 Niet Financiële risico's (NFR)

NFR 1 Goed bestuur

Continuïteit

Vermogensbeheer

Bestuursaansprakelijkheid

NFR 2 Verandering in de omgeving

NFR 3 Operationeel risico

NFR 4 Juridische risico's

NFR 5 IT risico

NFR 6 Communicatie risico

NFR 7 Uitbestedingsrisico

Ad 1 Goed bestuur

Goed bestuur, of te wel ‘governance’, is cruciaal om een organisatie goed, efficiënt en verantwoord aan te sturen. Vanuit de maatschappij is er veel aandacht voor dit onderwerp.

Voor pensioenfondsen is de governance discussie per juni 2014 geconcretiseerd in de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (WVBP). Daarvoor waren deze vastgelegd in Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur (PGF).

In de praktijk is een belangrijk bestuurlijk risico bij een pensioenfonds het potentiële gebrek aan continuïteit in uitvoering en deskundigheid om professionele dienstverleners aan te (kunnen) sturen. Het bestuur van het pensioenfonds heeft dit belangrijke aandachtspunt ondervangen door de inrichting van een pensioenfondsdirectie, bestaande uit fulltime functie (directeur).

In termen van governance betekent dit dat het bestuur zich meer kan concentreren op haar beleidstaken en de vaststelling daarvan. De pensioenfondsdirectie legt verantwoording af aan het bestuur en houdt intensief controle op uitvoering, risicobeheer, advisering, en verantwoording. Het mandaat van de pensioenfondsdirectie is vastgelegd in een ‘Reglement Pensioenfonds Directie/Directeur-secretaris’. Dit model is formeel vastgelegd sinds september 2009 en herzien per 31 december 2010, maar heeft als zodanig gefunctioneerd sinds de aanstelling van de directeur per 1 november 2007. Dit governance model functioneert naar verwachting.

Belangrijke aandachtspunten van Goed Pensioenfondsbestuur zijn zorgvuldig bestuur, deskundigheid, communicatie, openheid, intern toezicht en verantwoording. Op al deze deelgebieden heeft het bestuur maatregelen genomen conform bepalingen en aanbevelingen vanuit de toezichthouder en pensioenkoepel (PensioenFederatie). Nieuwe ontwikkelingen, vanuit de wetgever/toezichthouder en/of maatschappij, worden proactief geadresseerd.

In 2015 heeft het bestuur een beperkte zelfevaluatie uitgevoerd in verband met de grote focus op opleiding en deskundigheid en vanwege de prioriteit voor samenwerking van het nieuwe bestuur team. Oordeel: laag risico.

Ad 1a. Continuïteit

Het risico dat door vertrek van de bestuurders/directie de continuïteit van bestuur in gevaar komt. Het bestuur streeft naar voldoende collectieve deskundigheid en continuïteit op enige tijd. Het bestuur streeft hierbij naar tijdige opvolging en achterban in geval van vertrekkende bestuurders/directie dan wel adviseurs. Er blijft een mogelijkheid bestaan dat bestuurders/directie niet meer beschikbaar zijn. Binnen het bestuur zijn er voldoende gekwalificeerde bestuurders om dit op te vangen. In geval van het wegvallen van de directie wordt gebruik gemaakt van de schaduwwerkzaamheden van de bestuursadviseur van AZL. Oordeel: laag risico.

Ad 1b. Vermogensbeheer

Het risico dat verkeerde vermogensbeheer besluiten worden genomen bij de uitvoering van het strategisch beleggingsbeleid. Beheersing van dit risico is voor een belangrijk deel een governance issue. Er dient grote deskundigheid en ervaring te zijn. Dit heeft het fonds geborgd met een deskundige Investerings Commissie, mede met bestuurders als leden en een adviseur als de fiduciair manager. Deze combinatie heeft afgelopen jaren tot goede resultaten geleid. Oordeel: laag risico.

Ad 1c. Bestuurdersaansprakelijkheidsrisico

Het risico dat bestuurders niet meer in staat zijn hun positie onafhankelijk waar te maken. Het bestuur heeft een collectieve verzekering. Oordeel: laag risico.

Ad 2 Verandering in omgeving

Niet adequaat reageren op veranderingen op gebied van (1) concurrentie, (2) belanghebbenden, (3) reputatie en (4) ondernemingsklimaat. Het fonds streeft ernaar haar beleid op deze elementen te blijven afstemmen. Het bestuur en de directie monitoren deze veranderingen en bespreken die door het jaar heen. Oordeel: laag risico.

Ad 3 Operationeel risico

Het risico op ondoelmatige procesinrichting en uitvoering. Risico op ondoelmatige proces-inrichting waardoor fouten ontstaan, doorlooptijden te lang zijn of het serviceniveau richting deelnemers onacceptabel wordt. Dit kan zich manifesteren binnen o.a. onderstaande processen:

- Acceptatie nieuwe deelnemer
- Mutatie deelnemersgegevens
- Uitkering en betaling
- Settlement
- Rapportages
- Productontwikkeling
- Verwerking wettelijke waardeoverdrachten
- Geautomatiseerde interfaces met externe partijen.
- Deelnemerscommunicatie

Het fonds wenst deze risico's zoveel als mogelijk te mitigeren. Hierbij streeft het fonds naar 'best-practice' voor doelmatigheid procesinrichting en uitvoering (beste kwaliteit/ kostenverhouding).

De kwaliteit van uitvoering wordt geborgd door integrale beheersing van processen waarvoor het fonds verantwoordelijk is. Voor processen of procesonderdelen welke door het fonds zelf worden uitgevoerd, wordt gebruik gemaakt van AO/IC principes om een doelmatige uitvoering zeker te stellen. Ten aanzien van uitbestede processen maakt het fonds gebruik van risicobeheersingsmaatregelen welke specifiek gericht zijn op uitbestede processen (zie NFR 7.1 tot en met NFR 7.12).

In principe kiest het fonds voor de laagste kosten, tenzij aantoonbaar is dat keuze voor een duurdere leverancier of oplossing zal leiden tot substantieel hogere kwaliteit. In de keten van uitvoering worden deze uitgangspunten bewaakt door bestuur, directie, verbonden personen en dienstverleners. Meting is een belangrijk onderdeel. Dit wordt uitgevoerd met behulp van benchmarks, marktonderzoek, aanvraag offertes of elke ander proces dat informatie kan opleveren.

Waar tekortkomingen worden gesignaleerd wordt gestreefd naar directe aanpak. Oordeel: laag risico.

Ad 4. Juridische risico's, contractrisico

Het risico van

- Niet naleven contracten
- Niet afdwingbaar zijn van contracten
- Aansprakelijkheid

Contracten dienen duidelijk te zijn en belangen van het fonds en stakeholders te beschermen. Tevens dienen contracten flexibel te zijn op veranderende wet- en regelgeving zodat deze niet tot nadelige gevolgen kunnen leiden voor stakeholders.

Het bestuur hecht grote waarde aan goede contracten. Hiertoe zoekt zij specialisten ter beoordeling en afstemming van de contracten. De primaire opzet van de contracten is om in controle te zijn dan wel waar te maken dat zij via rapportages etc. in controle is op afstand. Contracten zijn met hoogste mogelijk juridische precisie opgezet. Contracten worden zorgvuldig beheerd en zijn daar waar mogelijk afdwingbaar.

Met recente aanpassingen in wet- en regelgeving zijn veel contracten dan wel documenten vernieuwd en toekomstbestendig gemaakt. Contracten zijn veelal begrijpelijk en altijd ondertekend voor geldigheid door twee bestuurders. Er geldt altijd (tenminste) een vierogenprincipe voor ondertekening en veelal bestuursbesluiten voor akkoord. Contracten zijn goed beschikbaar en kunnen al naar gelang de aanleiding met voldoende deskundigheid worden geëvalueerd dan wel aangepast. Oordeel: laag risico.

Ad 4 Juridisch risico, Zorgplicht risico

Het risico dat de zorgplicht niet goed is uitgevoerd waardoor verkeerde verwachtingen zijn gewekt bij

deelnemers (stakeholders), of dat door verkeerde zorgplicht (voorlichting) verkeerde besluiten genomen zijn waardoor deelnemers onevenredig nadeel ondervinden of hebben ondervonden.

Het fonds wil geen zorgplichtrisico lopen en streeft ernaar dat stakeholder optimaal geïnformeerd zijn door:

- Streven naar glasheldere toelichting dan wel voorlichting, mede via helder en duidelijk taalgebruik
- Managen van verwachtingen met publicaties via website dan wel andere media voorlichting
- Overeenkomsten met deelnemer voor kritische afspraken alleen uitvoeren na schriftelijk ondertekende opdracht (bevestiging). Oordeel: In beginsel adequaat. Echter, zorgplicht is een breed begrip en op sommige vlakken een 'open norm'. Dit vraagt aanvullend onderzoek.

Ad 5 IT risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening

- Onvoldoende correct en/of integer zijn
- Onvoldoende continue zijn
- Onvoldoende beveiligd zijn

Systemen dienen correct en integer te zijn, continu beschikbaar en voldoende beveiligd te zijn. Vrijwel alle processen als pensioenadministratie, premieberekening en vermogensbeheer lopen via IT-systemen van de werkgever, de directie, AZL, MN, ABN Amro en de verzekeraar.

NB. Risico's met betrekking tot cybercrime zijn nader geanalyseerd als onderdeel van 'integriteits-risico's'.

Op hoofdlijnen zijn dit checks en balances van betreffende partijen en diverse AO/IC processen die periodiek worden gemonitord en die worden gerapporteerd. Meer specifiek:

- Formuleren informatiebeveiligingsbeleid en plan
- Beoordeling IT door externen
- (Check op) Periodieke uitwijktest
- Beveiliging netwerk/Back-up tests
- Risicoanalyse op verlies/diefstal
- Uitwijkmogelijkheden (zoals thuiswerken) bij calamiteiten

Externe dienstverleners hebben deze checks en balances georganiseerd, welke gerapporteerd worden via ISAE 3402 verklaringen, etc, waardoor het risico laag is.

Echter, het bestuur en de directie zouden met systematische inventarisatie meer controle kunnen uitoefenen. Dan is ook beter in te schatten hoe het gesteld is met de continuïteit en beveiliging in geval van (extreme) calamiteiten. Oordeel: gemiddeld risico. Er dient meer inzicht en zekerheid te zijn voor de drie aparte IT-risico elementen voor de interne en externe dienstverleners, actiepunten 2016.

Ad 6 Communicatie risico

Risico op onvoldoende of onduidelijke communicatie. Communicatie moet voldoen aan de Pensioenwet en ruim voldoende zijn om niet andere risico's te creëren. Er zijn uitvoeringsafspraken met dienstverlener AZL; Nauwkeurige monitoring en overleg met en tussen bestuur en directie voor verbeteringen. Oordeel: laag risico.

Ad 7 Uitbestedingsrisico's

Er zijn 12 uitbestedingsrisicocategorieën:

- Uitbestedingsbeleid (2x)
- Keuze van externe partij (3x)
- Governance en monitoring van uitbestedingsrelatie (5x)
- Evaluatie van uitbestedingsrelatie (2x)

Op al deze gebieden wenst het bestuur deze risico's zoveel mogelijk te mitigeren. Door diverse beheersmaatregelen zoals in detail beschreven in de IRM wordt dat gerealiseerd. De overblijvende netto risico's zijn derhalve laag. Oordeel: laag risico.

11.4 Integriteitsrisico's (IR)

Conform de DNB vereiste voor de systematische analyse van deze risico's zijn er 9 hoofdrisicocategorieën met diverse subcategorieën:

IR 1	Belangenverstrengeling (5x subcategorie)
IR2	Corruptie
IR 3	Cybercrime (4x)
IR 4	Fraude (2x)
IR 5	Gedrag
IR 6	Manipulatie voorkennis
IR 7	Omzeilen sanctiewetgeving
IR 8	Ontduiking fiscale regels
IR 9	Witwassen en of financiering terrorisme.

In de IRM analyse is gebleken dat de brutorisico's (de aanvangsrisico's) van de integriteitsrisico's met impact op de dekkingsgraad laag zijn tot maximaal gemiddeld hoog. Met de in detail beschreven mitigerende maatregelen, veelal vastgelegd in de statuten, uitvoeringsovereenkomsten en met name de gedragscode, worden alle risico's gemitigeerd tot lage risico's. Oordeel: laag risico.

In de jaarrekening van dit verslag **Paragraaf 16.6** worden voor de wettelijke FTK factoren numerieke schattingen gegeven.

12. Financiële positie van het fonds

12.1 Samenvatting

In 2015 is de dekkingsgraad gedaald met name door stijging van de verplichtingen (9,1%) als gevolg van twee wettelijke aanpassingen in de UFR methodiek. Deze compenseerde ruimschoots de daling van de verplichtingen als gevolg van lichte stijging van de reële marktrente (2015: +0,15%). De lagere afgeleide rente is dus vooral het effect van wettelijke aanpassingen UFR. Het rendement op vermogen van 1,1% kon de stijging van de verplichtingen niet compenseren. De beleidsdekkingsgraad daalde van 110,8% eind 2014 tot 102,0% ultimo 2015 en de maandeekkingsgraad van 107,1% naar 100,1%.

Stichting Pensioenfonds SCA

Financiële positie van het fonds in euro miljoen

	2015	2014
Afgeleide UFR rente	1,76%	1,99%
Resultaat	-20,8	-5,7
Algemene reserve	0,4	23,3
Belegd vermogen risico fonds	362,9	353,5
Totaal vermogen voor DG	388,2	
Verplichtingen risico fonds	360,4	330,2
Totaal verplichtingen voor DG	387,8	
Beleidsdekkingsgraad	102,0%	110,8%
Maandeekkingsgraad dec '15	100,1%	107,1%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	103,9%	104,2%
Vereiste dekkingsgraad obv strategische mix	117,4%	113,4%
Reële dekkingsgraad	83,5%	

Voor toelichting van de cijfers zie overzicht Kerncijfers

12.2 Herstelplan

Met ingang van het nieuwe FTK per 1 januari 2015 is de herstelplanmethodiek gewijzigd. De beleidsdekkingsgraad is de graadmeter. Een pensioenfonds moet een herstelplan indienen wanneer de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad ligt en wel binnen 3 maanden na constatering van het tekort.

Het fonds heeft in 2015 een herstelplan ingediend en verkeerd ultimo 2015 nog altijd in een tekort. In het herstelplan is aangetoond dat het fonds binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar in staat is te herstellen tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad (dit is exclusief bijdragen uit eventuele bijstortingen door de werkgevers). Ook uit actualisatie van het herstelplan in het eerste kwartaal van 2016 blijkt dat het fonds tijdig herstelt tot de vereiste dekkingsgraad.

Stichting Pensioenfonds SCA

Dekkingsgraadontwikkeling Herstelplan 2015

	Werkelijk	Herstelplan
Stand primo 2015	107,1%	107,1%
- Premie	-0,2%	-0,2%
- Uitkeringen	0,1%	0,0%
- Indexatie	0,0%	0,0%
- Rentetermijnstructuur	-7,3%	-5,2%
- Overrendement	0,8%	3,4%
- Overige mutaties	-0,4%	-2,0%
Ultimo 2015	100,1%	103,1%

De dekkingsgraad van het fonds is in 2015 ook beneden de minimaal vereiste dekkingsgraad geraakt. Het meetmoment hiervan is 31 december 2015. Deze situatie mag niet meer dan vijf achtereenvolgende 'meetmomenten' voortduren. Is dit wel het geval dan zal de werkgever SCA een bijstorting doen. Op basis van de 2016 evaluatie zal deze situatie zich echter niet voordoen.

12.3 Beleid

Het beleid in relatie tot de financiële positie kent een groot aantal facetten. De belangrijkste hierbij zijn:

- Governance en kostenbeheersing (**Hoofdstuk 5&6**)
- Vermogensbeheer (**Hoofdstuk 7**)
- Premie-, franchise- en indexatiebeleid (**Hoofdstuk 10**)
- Integraal risicobeleid (**Hoofdstuk 11**)

Het beleid op deze onderdelen wordt in verwezen hoofdstukken toegelicht.

12.4 Toelichting op resultaat

De onderstaande financiële resultaten zijn gebaseerd op de analyse van de actuaire. Hierbij wordt het resultaat opgesplitst naar het resultaat op aparte betalingsstromen.

De belangrijkste betalingsstromen zijn:

- **Premie:** dekt de premie de stijging van de voorzieningen, nabetalingen en administratieve kosten na aftrek van een vaste kostenvoorziening.
- **Beleggingen:** hoe verhouden de beleggingsopbrengsten zich tot het resultaat met een korte rente van 0,181% (2014: 0,379%).
- **Indexatie:** hoeveel wordt er betaald aan indexatie.
- **Kosten:** hoe verhouden de werkelijke kosten zich tot de beschikbare bijdragen uit premie en voorzieningen.
- **Kanssysteem:** resultaat op ondermeer sterfte en arbeidsongeschiktheid.
- **Rentetermijnstructuur:** wat is de betalingsstroom als gevolg van wijziging van de rentetermijnstructuur.
- **Grondslagen:** resultaat als gevolg van wijziging grondslagen.
- **Mutatie technische voorziening:** wijziging technische voorziening.

Stichting Pensioenfonds SCA

Analyse van het resultaat in euro x 1.000

	2015	2014
Premie	216	1833
Beleggingen	2.844	58.821
Indexatie per 1 januari	0	-3.296
Kosten	0	0
Kanssystemen	210	763
Rentetermijnstructuur	-23.994	-60.016
Wijziging grondslagen	0	-3.198
Wijziging pensioenregeling	0	-645
Premie tbv overgangsregeling	1.001	1.004
Overige	-1.148	-1.060
Netto Resultaat	-20.871	-5.794

Toelichting op de resultaatcomponenten

Resultaat op premie

Het resultaat op premie van € 0,2 miljoen is lager dan het resultaat uit 2014 (€ 1,8 miljoen) vanwege hogere benodigde premies voor pensioenopbouw, hogere premie voor kosten en hogere kosten risicopremies.

Resultaat op beleggingen

Het beleggingsresultaat is de som van de directe beleggingsopbrengsten, de indirecte beleggingsopbrengsten, kosten vermogensbeheer minus het benodigde beleggingsresultaat op basis van een eenjaarsrente. Voor 2015 bedraagt de 1-jaarsrente 0,181% (2014: 0,379%). In onderstaande tabel worden deze componenten apart aangegeven.

Stichting Pensioenfonds SCA

Resultaat op beleggingen in euro miljoen

	2015	2014
Directe beleggingsopbrengsten	6,311	4,737
Indirecte beleggingsopbrengsten	-0,363	59,007
Kosten vermogensbeheer	-1,205	-1,053
Benodigd beleggingsresultaat	-1,899	-3,870
Totaal	2,844	58,821
Totaal belegd vermogen	362,8	353,5

Toelichting tabel (zie ook Hoofdstuk 7

Vermogensbeheer):

- De indirecte beleggingsopbrengsten zijn lichte stijging van de reële rente gering negatief (lagere waarde van de vastrentende portefeuille en de rente-swaps).
- De benodigde interest toevoeging bedraagt circa euro 1,9 miljoen door de lage 1-jaarsrente van 0,181% (2014: 0,379%).
- De kosten vermogensbeheer (zie ook **Hoofdstuk 6 Kosten**) zijn (in absolute bedragen) gestegen door beheer van een groter vermogen en, ten opzichte van het vermogen, gestegen door onder andere eenmalige transactiekosten en het verhogen van het belang in vastgoed.

Resultaat op indexatie

Per 1 januari 2015 is geen indexatie verleend.

Resultaat op kosten

Het betreft hier de (uitvoerings)kosten voor administratie en uitvoering niet de vermogensbeheerkosten. In voorgaande jaren was er steeds een negatief 'resultaat op kosten'. Dit werd echter gecompenseerd door het resultaat op premie. Onder de Pensioenwet dient de premie echter een component te bevatten ter dekking van alle uitvoeringskosten, zodat –per definitie– het resultaat op kosten 0 is. Het fonds hanteert echter een opslag van kosten van 2,5% van de waarde van de nieuwe pensioenaanspraken en deze wordt gefinancierd uit de pensioenpremie. Deze bijdrage bedraagt euro 252 duizend. De werkelijke kosten bedragen euro 1.021 duizend. Een uitgebreid overzicht van de kosten pensioenbeheer wordt verstrekt in **Toelichting 22 en Hoofdstuk 6** kosten.

Resultaat op kanssystemen

Hieronder vallen onder andere sterfte, arbeidsongeschiktheid en actuariel resultaat op mutaties. Het resultaat was positief op sterfte, licht negatief op arbeidsongeschiktheid en gering positief op overige mutaties.

Resultaat op rentetermijnstructuur

De verplichtingen stegen door (1) aanpassingen van de UFR (schrappen van 3-maands gemiddelde euro 17.618 en met euro 10.976 door introductie nieuwe wettelijke UFR). Door hogere reële rente in 2015 (+0,15%) daalden de verplichtingen gering met euro 4.600. Per saldo stegen de verplichtingen (geheel als gevolg van wettelijke aanpassingen) met euro 23.994. Ten opzichte van de totale mutatie in verplichtingen (euro 30.192, 9,1%) is dit 7,6%-punt. Hoofdzakelijk als gevolg van de wettelijke UFR- aanpassingen daalde de afgeleide rente van 1,99% tot 1,76%.

Wijziging grondslagen

In 2013 was er een resultaat op wijziging van de overlevingstafel (overstap op de prognosetafel AG2014) negatief met euro 0,420 miljoen en negatief door wijziging van de ervaringssterfte van 0,683 miljoen (totaal euro 1,103miljoen). Vanaf 2014 en 2015 waren er geen aanpassingen van de grondslagen.

Nederlanders gaan steeds langer leven. Dit houdt met name verband met betere medicatie, mogelijk in combinatie door een betere levensstijl.

Het langer leven van de deelnemers van het pensioenfonds verhoogt de verplichtingen. Voor slapers en gepensioneerden wordt in feite het langer leven gefinancierd uit de buffers van het vermogen, waardoor mede de dekkingsgraden onder druk staan en de indexatieruimte beperkt is. In de volgende tabel wordt een historisch overzicht gegeven van de verzwarende van de verplichtingen als gevolg van langer leven.

Stichting Pensioenfonds SCA

Verzwarende verplichtingen vanwege langer leven

	%	euro mln	Toelichting
2006	0,00%		
2007	0,00%		
2008	0,00%		
2009	4,00%	6,297	CBS cijfers
2010	2,60%	4,636	AG 2010-'60
2011	0,00%	0	
2012	1,80%	4,799	AG 2012-'62 en nieuwe ervaringssterfte
2013	0,00%	-	
2014	0,43%	1,103	AG 2014 en nieuwe ervaringssterfte
2015	0,00%		
totaal	8,83%	16,835	

Mutatie technische voorzieningen en overige

Dit betreffen mutaties in relatie tot premie overgangsregeling en toevoeging aan overige voorziening uit hoofde van de overgangsregeling. Het resultaat in 2015 is gering negatief.

12.5 Toelichting vermogenspositie

De actuaire heeft conform het Financieel Toetsingskader (FTK) de vermogensposities vastgesteld en uitgedrukt in

percentages van de verplichtingen (VPV; strategische beleggingsmix):

Stichting Pensioenfonds SCA

Vermogenspositie conform FTK in euro x 1.000

	2015	%VP V	2014	%VP V
UFR Rente ultimo afgeleid	1,76%		1,99%	
Verplichtingen risico fonds	360.414		330.222	100%
Verplichtingen risico deelnemer	27.380			
Verplichtingen voor dekkingsgraad	387.794	100 %		
min. vereist eigen vermogen	15.231	3,9%	13.882	4,2%
Extra buffer vereist eigen vermogen (strategische beleggingsmix)	52.284	13,5%	38.941	11,8%
Totaal vereiste buffer (100%)	67.515	17,4%	52.823	16,0%
Minimaal vereiste vermogen	403.025	103,9%	344.104	104,2%
Vereist eigen vermogen				
(VPV+vereiste buffer, strategisch)	455.309	117,4%	383.045	116,0%
Aanwezig verm. en dekkingsgraad	388.224	100,1%	353.539	107,1%
Reserve op vereist eigen vermogen	-67.085	-17,3%	-29.506	-8,9%
Eigen vermogen*	430	0,1%	23.317	7,1%

*Vanaf 2014 wordt het depot overgangsregeling niet meer gerekend tot de algemene reserve

Het eigen vermogen is in 2015 gedaald van € 23,317 miljoen tot € 0,430 hoofdzakelijk door wettelijke aanpassingen van de UFR die hebben geleid tot een aanzienlijke stijging van de verplichtingen. Het saldo van rendement kon dit niet compenseren.

Aanpassingen in berekeningen dekkingsgraad

In 2015 zijn er een aantal wijzigingen geweest vanuit FTK en vanuit het fonds bij de berekeningen van de dekkingsgraad:

- **Vanuit FTK:**
 - Per 1 januari 2015 geen drie maands gemiddelde UFR meer toegestaan maar gebruik van de maand-UFR verplicht. De verplichtingen stegen door deze maatregelen met euro 17,6 miljoen. Opsplitsing dekkingsgraad in (1) 'Beleidsdekkingsgraad', gemiddelde dekkingsgraad van laatste 12-maanden maandsdekkingsgraad en (2) maandsdekkingsgraad met einde maand-UFR;
 - Per juli 2015: introductie van een nieuwe (lagere) UFR. Door deze maatregel stegen de verplichtingen met 11,0 miljoen;
 - Per 31 december 2015: bovenstaande dekkingsgraden op basis van belegd vermogen van zowel DB als DC vermogen en idem voor de verplichtingen; berekening van proforma cijfers voor 2014;

- **Vanuit Fonds:**

- In juni 2015 zijn de kostenvoorzieningen verhoogd met 1,4%. Per 31 december 2015 is deze kostenvoorziening verhoging vervallen na evaluatie door het bestuur. Per einde 2015 resulteerde dit een circa 0,7%-punt hogere beleidsdekkingsgraad.

Het aanwezige vermogen (euro 388,224 miljoen) is minder dan het minimaal vereiste vermogen (euro 403,025 miljoen) en minder dan de totaal vereiste buffer (euro 455,309 miljoen), waardoor er sprake is van een dekkings tekort en een reservetekort.

Stichting Pensioenfonds SCA dient, zolang er jaarlijks sprake is van een tekort, jaarlijks (per maart) een herstelplan in bij de toezichthouder conform de voorgeschreven methodiek.

12.6 Verwachtingen

Het fonds verwacht dat door agressief ECB beleid de rente nog lange tijd laag kan blijven. Hierdoor blijft de dekkingsgraad laag waardoor de kans op toekenning van indexatie laag is.

13. Gebeurtenissen na balansdatum

Gevolgen nieuwe FTK voor het fonds

Indexatie per 1 januari 2016

Op 15 februari 2016 heeft het bestuur een besluit genomen over de indexatie per 1 januari 2016. De dekkingsgraad bedroeg 100,1% en was derhalve lager dan 110%, de grens voor indexatietoekenning. Besloten is geen indexatie per 1 januari 2016 toe te kennen.

14. Verklaringen

14.1 Verklaring van het Verantwoordingsorgaan

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds SCA:

Opdracht

In het kader van de governance regels voor pensioenfonds en het Verantwoordingsorgaan (VO) gevraagd een waardeoordeel te geven over het gevoerde beleid en uitvoering over 2015.

Uitvoering

Het VO concentreert haar werkzaamheden (ondermeer) op de volgende aspecten:

1. het VO gaat na of het gevoerde beleid van het bestuur in overeenstemming is met de pensioenwet, pensioenfondsdoelstellingen zoals geformuleerd in de statuten van het fonds, de overeenkomsten met de werkgever(s) en de pensioenreglementen;
2. het VO gaat na of de uitvoering in lijn is met het geformuleerde beleid;
3. het VO gaat na of er maatregelen worden genomen voor verdere optimalisatie van het beleid en uitvoering en op basis van haar observaties geeft het VO advies aan het bestuur.

Het VO heeft afspraken gemaakt met het bestuur en directie om haar taken uit te kunnen voeren. Hiertoe behoren onder meer het overleggen van de notulen van de bestuursvergaderingen, het bijwonen van 2 of meer bestuursvergaderingen, formeel en informeel overleg met de directie en/of het bestuur door het jaar heen, opvolging van de adviesgerechtigde onderdelen en formele verantwoording van het bestuur aan het VO. Nadere invulling van de uitvoering zijn beschreven in het Reglement van het VO.

Het VO is het van mening dat de huidige afspraken met het pensioenfonds het in gelegenheid stelt een oordeel en advies te geven over het beleid en de uitvoering.

Het VO heeft ook een jaarlijks overleg met de Visitatiecommissie. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van de bevindingen van de Visitatiecommissie.

Oordeel

Het VO is van mening dat het bestuur en de directie over 2015 'in control' zijn geweest over beleid en uitvoering van het pensioenfonds.

Naar mening van het VO heeft het bestuur alle effecten van nieuwe afspraken met sociale partners en wetgeving geïmplementeerd en aanbevelingen van het VO en de VC opgepakt dan wel uitgevoerd.

Het VO stelt vast dat de complexiteit van het besturen van het fonds toeneemt op vrijwel alle aandachtsgebieden. Dit betekent naar mening van het VO dat het bestuur proactief moet zijn ingesteld om niet voor verrassingen te komen staan. Het VO is tevredengesteld in deze verwachting. Het bestuur heeft de aandacht voor (permanente) opleiding verhoogd, de deskundigheid van het bestuur is op orde. Tevens heeft het bestuur met een integraal risico management studie vooruitgekeken voor het risicobeheer. In 2016 worden hiertoe al actiepunten uitgevoerd evenals maatregelen genomen in de beleggingsportefeuille voor de snel wisselende panelen op de wereldeconomie.

Een tekortkoming is dat de pensioenplanner niet operationeel is en te lange tijd uit gebruik. Het VO deelt de frustratie van het bestuur dat de dienstverlener die daarvoor verantwoordelijk is deze tekortkoming niet sneller kan herstellen. Voor 2016 ziet het VO een punt van aandacht voor uitrol van de wettelijke communicatieverplichtingen en de pensioenplanner.

Het bestuur en directie hebben de ambitie om het fonds conform 'best-practice' te besturen. In gesprekken met het bestuur wordt deze ambitie duidelijk uitgedragen. Het VO onderschrijft deze ambitie. Het VO is van mening dat het fonds 'gewoon goed' wordt aangestuurd.

Het VO heeft verslag gemaakt van de verantwoording van het bestuur over beleid en uitvoering en heeft alle beleidsgebieden (governance, vermogensbeheer, financiële positie, administratie, communicatie en politieke ontwikkelingen) uitgebreid besproken.

Het bestuur heeft voor 2016 en daarna enkele belangrijke aandachtspunten, die door het VO van harte worden onderschreven. De belangrijkste onderdelen hiervan zijn:

- Proactieve maatregelen in vermogensbeheer in relatie tot veranderingen in/op de financiële markten;
- Pensioenplanner op orde krijgen en voorlichting op vestigingen intensiveren
- Blijvende aandacht voor opleiding en deskundigheid en waarborging continuïteit bestuur en directie.

Visitatiecommissie (VC)

De VO heeft overleg gehad met de VC en haar rapport ingezien. Het VO dankt de VC voor haar werkzaamheden en haar aanbevelingen.

Algemeen

Het VO dankt bestuur en directie voor haar werkzaamheden en wenst zij veel succes toe bij uitvoering van de taken over 2016.

Zeist, 1 juni 2016,

Peter Kuit, voorzitter, Wilbert Janssen, secretaris, Hans van Dun en Marjolein Ennema.

Reactie van bestuur

Het bestuur bedankt het VO voor hun werkzaamheden, oordeel en aanbevelingen. Het gaat aan de slag met de aanbevelingen.

Zeist, mei 2016, bestuur en directie Stichting Pensioenfonds SCA

14.2 Verklaring certificerende actuaire en Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De verklaring van de certificerende actuaire van het fonds, de heer J. Tol van Triple A en de Controleverklaring van de onafhankelijke accountant, de heer M. van Luijk van Deloitte, worden gegeven in respectievelijk **Hoofdstuk 18.1 en 18.2** van dit verslag.

14.3 Verslag Visitatiecommissie

Samenvatting (bron VCHolland)

Inleiding

Het intern toezicht heeft betrekking op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken bij pensioenfondsen. Een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging door het bestuur staan daarbij centraal.

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds SCA (het Fonds) heeft invulling gegeven aan de wettelijk verplichte jaarlijkse visitatie door na advies van het Verantwoordingsorgaan (VO) aan VCHolland de opdracht te verlenen tot de uitvoering van een visitatie in 2016 over het verslagjaar 2015.

De onderhavige visitatie is de eerste visitatie in een driejaarscyclus en draagt het karakter van een algehele visitatie.

Oordeel/Bevindingen

De Visitatiecommissie (VC) is van mening dat voldoende systematisch opvolging is gegeven aan de in 2014/2015 gedane aanbevelingen.

De VC heeft kunnen vaststellen dat er sprake is van een positieve grondhouding van de belanghebbenden bij het Fonds en dat het bestuur op een gemotiveerde wijze invulling geeft aan zijn taken en verantwoordelijkheden. Het bestuur houdt de mogelijke kwetsbaarheden van het Fonds goed in het oog. De VC doet daarbij de aanbeveling de mogelijke kwetsbaarheden centraal in één document vast te leggen en deze periodiek te evalueren rekening houdend met de externe omstandigheden.

Er is binnen het Fonds een adequate governancestructuur aanwezig die een goede aansturing van het Fonds mogelijk maakt. Het bestuur is ook in control.

De besluitvorming vindt op een toereikende wijze plaats op grond van een goede voorbereiding en documentatie. De directeur van het Fonds en de Investeringscommissie (IC) vervullen een centrale en adviserende/ monitorende rol ten behoeve van het bestuur. De VC komt op basis van de ontvangen documentatie en het gevoerde overleg tot het oordeel dat het Fonds in algemene zin voldoet aan de gestelde normen met betrekking tot de algemene taak en waarborging goed pensioenfondsbestuur. Bij de besluitvorming is sprake van een evenwichtige belangenbehartiging.

De wijze van uitbesteding voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving. Het bestuur is kritisch op de kwaliteit van de door de externe organisaties geleverde diensten. Het Fonds beschikt over heldere criteria en richtlijnen met betrekking tot het uitbestede pensioen- en vermogensbeheer. Er is sprake van een toereikende monitoring en rapportagestructuur.

Het bestuur gaat op een transparante wijze om met het Verantwoordingsorgaan (VO). Het VO geeft daarbij blijk van een positieve kritische grondhouding. De informatieverstrekking aan het VO is adequaat.

De VC komt op basis van de ontvangen documentatie en het gevoerde overleg tot het oordeel dat het Fonds in algemene zin voldoet aan de gestelde normen met betrekking tot de algemene taak en waarborging goed pensioenfondsbestuur. Bij de besluitvorming is sprake van een evenwichtige belangenbehartiging.

De VC heeft kunnen vaststellen dat de implementatie van de Code Pensioenfondsen en het nFTK (inclusief de vaststelling

van de risicohouding) op een adequate en toereikende wijze is ingevuld.

De VC komt tot het oordeel dat de geschiktheid en betrouwbaarheid van het bestuur voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving. Het bestuur realiseert zich dat er sprake is van een toenemende complexiteit van de pensioenfondsomgeving en anticipeert daar ook op met een gerichte opleiding van bestuur en VO. De VC doet nog de aanbeveling aan het VO een competentievisie vast te leggen ter evaluatie van het voor het VO van toepassing zijnde opleidingsbeleid.

Het Fonds heeft aandacht voor bevordering van diversiteit in de verschillende fondsorganen. In het bestuur en VO heeft dat al tot een positief resultaat geleid. De VC doet nog wel de aanbeveling een exclusief diversiteitsbeleid op te stellen.

Het Fonds is van mening dat het totale beleggingsproces, in overeenstemming met de geformuleerde missie, visie en strategie, op een adequate wijze is ingevuld. De VC kan daarin, rekening houdend met de wet- en regelgeving, de mening van het Fonds volgen. De VC doet in dat kader nog een aantal aanbevelingen ter optimalisering. Er wordt ook voldaan aan de prudent person regel.

Het Fonds hanteert een systematisch Integraal Risico Management (IRM). Er is sprake van een gedegen opzet van de beheersingsmaatregelen en een periodieke beoordeling van de risico's als onderdeel van de bestuurscyclus. De documentatie is op orde.

In meer algemene zin doet de VC nog de aanbeveling aan het bestuur te bezien in hoeverre het risicobeheer op een meer onafhankelijke wijze ingevuld kan worden.

Naar de mening van de VC voert het Fonds een adequaat communicatiebeleid. De VC doet de aanbeveling om het communicatieplan te updaten naar de reeds in de praktijk gebrachte uitingen en daarbij te toetsen aan de vigerende wet- en regelgeving inclusief het Pensioen 1-2-3 principe.

Voor een nadere detaillering van de bevindingen en aanbevelingen verwijst de VC naar het visitatierapport.

De visitatiecommissie

Niek de Jager
John Ruben (voorzitter)
Jan Peter Vrieleman

1 juni 2016

Reactie van bestuur

Het bestuur bedankt het VC voor hun werkzaamheden, oordeel en aanbevelingen. Het bestuur gaat de aanbevelingen in het kader van haar missie/visie en strategie zorgvuldig evalueren en afwikkelen.

Zeist, 13 juni 2016, bestuur Stichting Pensioenfonds SCA

15. Resultaatbestemming

In de bestuursvergadering van 13 juni 2016 hebben bestuurders van Stichting Pensioenfonds SCA besloten het resultaat van 2015 als volgt te verdelen:

Stichting Pensioenfonds SCA

Resultaatbestemming 2015 in euro x 1.000

Totaal resultaat	-20.871
- Naar Algemene reserve	-22.887
- Naar Premiedepot	2.016

Zeist, 13 juni 2016

Bestuurders Stichting Pensioenfonds SCA per 13 juni 2016:

E. Ligthart	voorzitter
C.N.H. Quint	secretaris
E. Luiken	bestuurslid
R. van Sintemaartensdijk	bestuurslid

Jaarrekening

16. Jaarrekening

16.1 Balans per 31 december 2015

Activa

Stichting Pensioenfonds SCA

Balans per 31 december (na bestemming resultaat) in euro x 1.000

Activa	Toelichting	2015	2014
Beleggingen	1	380.580	373.421
voor risico pensioenfonds			
- Onroerende zaken		19.742	16.197
- Zakelijke waarden		134.431	121.318
- Vastrentende waarden		217.334	222.555
- Derivaten		9.073	13.351
Beleggingen	2	27.380	24.778
voor risico deelnemer			
Vorderingen	3	184	4.397
en overlopende activa			
Liquide middelen	4	687	1.220
Totale activa		408.831	403.816

Passiva

Stichting Pensioenfonds SCA

Balans per 31 december (na bestemming resultaat) in euro x 1.000

Passiva	Toelichting	2015	2014
Reserves	5	2.446	23.317
- Algemene reserve		430	23.317
- Bestemde reserve Premiedepot		2.016	0
Technische voorzieningen	6	360.414	330.222
voor risico pensioenfonds			
Voorziening pensioenverplichtingen	7	27.380	24.778
voor risico deelnemers			
Overige voorziening VPL	8	6.812	6.648
Kortlopende schulden	9	11.779	18.796
Overlopende passiva	10	0	55
Totale activa		408.831	403.816

16.2 Staat van baten en lasten

Stichting Pensioenfonds SCA
Staat van baten en lasten in euro x 1.000

	Toelichting	2015	2014
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	11	3.447	59.820
- Directe beleggingsopbrengsten		6.306	4.729
- indirecte beleggingsopbrengsten		-1.654	56.144
- Kosten van vermogensbeheer inclusief BTW	12	-1.205	-1.053
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	13	1.296	2.871
Premiebijdragen	14	13.198	12.622
Premiebijdragen voor risico deelnemers	15	1.805	1.227
Saldo van overdrachten van rechten	16	232	-35
Ontrekking beleggingen voor risico deelnemers	17	-499	-583
Pensioenuitkeringen	18	-6.239	-6.127
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	19	-30.192	-71.131
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	20	-2.602	-3.515
Herverzekering	21	-296	-200
Kosten pensioenbeheer	22	-1.021	-760
Overige baten en lasten	23	0	17
Resultaat	24	-20.871	-5.794
Bestemming van het resultaat		-20.871	-5.794
- Algemene reserve		-22.887	-5.794
- Bestemde reserve Premiedepot		2.016	0

16.3 Kasstroomoverzicht

Stichting Pensioenfonds SCA
Kasstroomoverzicht in euro x 1.000

	2015	2014
Pensioenactiviteiten	6.487	6.116
Ontvangsten	14.822	14.288
- Bijdrage van werkgevers en werknemers	13.806	13.349
- Uitkeringen uit herverzekering	538	293
- Overgenomen pensioenverplichtingen	504	718
- Overige	-26	-72
Uitgaven	-8.335	-8.172
- Uitgekeerde pensioenen en afkopen	-4.534	-4.345
- Loonheffing	-1.421	-1.498
- Sociale premies en andere inhoudingen	-271	-292
- Overgedragen pensioenverplichtingen	-328	-728
- Premie herverzekering	-834	-493
- Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-943	-733
- Overige	-4	-83
Beleggingsactiviteiten	-7.020	-9.180
Ontvangsten	81.663	34.939
- Directe beleggingsopbrengsten	6.306	4.893
- Verkopen en aflossing beleggingen	75.357	30.046
Uitgaven	-88.683	-44.119
- Aankopen beleggingen	-87.506	-42.971
- Kosten vermogensbeheer en overige	-1.177	-1.148
Mutatie geldmiddelen	-533	-3.064
Stand 1 januari	1.220	4.284
Stand 31 december	687	1.220

16.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het pensioenfonds heeft bij de samenstelling van dit jaarverslag de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toegepast. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

Waardering

Algemeen

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de kostprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld.

Toelichting stelselwijziging voor grondslagen

Stelselwijziging Bestemmingsreserve overgangsregeling (VPL):

Door een wijziging in de richtlijnen (RJ 610.270) worden de nog niet gebruikte geldmiddelen voor de overgangsregeling met ingang van 1 januari 2015 volledig als overige voorziening gepresenteerd en niet langer als een gedeeltelijke bestemmingsreserve. Vanaf deze datum worden de ontvangen bedragen voor de overgangsregeling opgenomen onder de post Overige voorzieningen VPL. Tot en met 2014 werd deze geboekt in een aparte bestemmingsreserve in de reserves. De ontvangen VPL-gelden worden nu eveneens op een andere manier als opbrengst verantwoord. De ontvangen bedragen leiden pas tot een (premie)opbrengst bij het toekennen van de rechten. Als gevolg van deze stelselwijziging wijzigen de vergelijkende cijfers 2014 van de posten Reserves, Overige voorzieningen, Premiebijdragen en Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen. De stelselwijziging heeft geen effect op de dekkingsgraad per 31 december 2014, omdat de VPL bestemmingsreserve niet werd meegenomen in de berekening van de dekkingsgraad. De effecten van deze stelselwijziging worden toegelicht in **Toelichting 8**.

Schattingswijziging aanpassing FTK:

Vanaf 1 januari 2015 geldt een nieuwe FTK (nFTK). De belangrijkste aanpassingen betroffen aanpassing van de UFR (geen 3-maandsmiddeling meer) per 1 januari 2015 wat resulteerde in een stijging van de verplichtingen met euro 17,6 miljoen. Per 15 juli 2015 is tevens de UFR zelf aangepast (stijging van de verplichtingen met euro 11,0 miljoen per ultimo 2015). Tevens aanscherping van berekening van het vereist eigen vermogen, introductie van een beleidsdekkingsgraad en een maanddekkingsgraad.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta worden omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen. Transacties in vreemde valuta's gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden, rekening houdend met eventuele dekkingstransacties, opgenomen in de staat van baten en lasten.

Participaties in beleggingsinstellingen

De ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurswaarde. Niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde, gebaseerd op de marktwaarde van de onderliggende beleggingsparticipaties.

Zakelijke waarden

De zakelijke waarden zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar.

Vastrentende waarden

Alle vastrentende beleggingen, obligaties en leningen op schuldbekentenis, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor de obligaties is dat de beurswaarde ultimo boekjaar en voor de leningen op schuldbekentenis is dat de berekende reële waarde. Bij deze berekening worden alle toekomstige geldstromen contant gemaakt tegen de geldende marktpercentages.

Derivaten en overige beleggingen

De derivaten en overige beleggingen, waaronder begrepen valutatermijntransacties, swaps en geldmarktinstrumenten zijn gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. Swaps worden gewaardeerd op basis van in de markt waarneembare informatie. Valutatermijntransacties en geldmarktinstrumenten worden

gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde van de onderliggende producten.

Beleggingen voor risico deelnemers

De ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. Niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde.

Deposito's

Deposito's zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde.

Premiedepot

Vanaf 1 januari 2015 wordt het verschil tussen de feitelijke premie en de kostendekkende premie (op basis van de 10 jaars gedempte rente) toegevoegd aan de 'bestemde reserve premiedepot'. Aan dit depot wordt een rendement toegevoegd vanaf 1 januari 2015. Inclusief het rendement wordt het depot gevuld tot maximaal euro 4 miljoen. Positieve premiemarge valt daarna toe aan de algemene reserves van het fonds. Bij negatieve premiemarge wordt aan het depot onttrokken tot 0. Het Premiedepot wordt niet meegerekend in de dekkingsgraad van het fonds.

Vereist eigen vermogen

Om aan negatieve ontwikkelingen op de financiële markten het hoofd te kunnen bieden, wordt gestreefd naar een niveau van het eigen vermogen op basis van de volgende formule, waarbij het uitgangspunt is dat het pensioenfonds over een eigen vermogen ter grootte van het vereist eigen vermogen beschikt:

$$VEV = \sqrt{(S1^2 + S2^2 + (S1*S2) + S3^2 + S4^2 + S5^2 + S6^2 + S8^2 + S10^2)}$$

De verschillende risicofactoren worden als volgt berekend:

S1: Renterisico

Het effect van de meest ongunstige wijziging van de rente (termijnstructuur) volgens de wettelijk voorgeschreven stijgings- en dalingsfactoren.

S2: Aandelen- en vastgoedrisico

De waarde van S2 is opgebouwd uit het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten en indirect (actief) vastgoed met 30%, in aandelen opkomende markten met 40% in niet-beursgenoteerde aandelen met 40% en in direct vastgoed met 15%. De correlaties tussen de risicocategorieën die onderdeel uitmaken van het aandelen- en vastgoedrisico bedragen 0,75%. Hiermee wordt aangegeven, dat de risico's niet onafhankelijk van elkaar optreden, maar een sterke positieve samenhang met elkaar vertonen.

S3: Valutarisico

Het effect van een daling van valuta in de ontwikkelde markten met 20% buffer en valuta in opkomende markten met 35% buffer.

S4: Grondstoffenrisico

Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen (commodities) met 35%.

S5: Kredietrisico

Het effect van een daling van de gewogen gemiddelde rentemarge (credit spread) met 40%. Er is tevens een correlatie van 50% tussen zakelijkewaardenrisico en kredietrisico.

S6: Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnische risico wordt bepaald door het procesrisico, de onzekerheid in de sterftetrend (TSO) en de negatieve stochastische afwijkingen (NSA) volgens de volgende formule:

$$S6 = \text{procesrisico} + \sqrt{(\text{TSO}^2 + \text{NSA}^2)}$$

S8: Concentratie risico

Het risico van te weinig spreiding van activa en passiva. De berekening sluit aan bij de Solvency II-richtlijnen voor verzekeraars.

S10: Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat indien vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Deze wordt berekend indien de tracking error meer dan 1% bedraagt. Indien sprake is van leverage (bij vastgoed) wordt de buffer verhoogd.

Pensioenverplichtingen voor risico fonds

Bij de berekening van de contante waarde van de opgebouwde toekomstige aanspraken per 31 december boekjaar is uitgegaan van de volgende actuariële grondslagen:

Sterfte

AG Prognosetafel 2014 (startjaar 2016) met toepassing van fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze ervaringssterfte geldt voor zowel de hoofd- als medeverzekerden.

Interest

Rentetermijnstructuur 31 december 2015 van De Nederlandsche Bank.

Gehuwdheid

Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij worden de volgende partnerfrequenties toegepast (op tussenliggende leeftijden wordt lineair geïnterpoleerd):

Leeftijd	Mannen	Vrouwen
jonger dan 18	0,000	0,000
18	0,011	0,053
25	0,530	0,795
30	0,742	0,901
35	0,954	0,901
50	0,954	0,901
65	0,954	0,742
66	0,954	0,742
67	0,954	0,742

Voor het uitruilbare partnerpensioen wordt de partnerfrequentie op pensioenleeftijd op 100% verondersteld.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Vaststelling leeftijd

De leeftijd voor de berekening van de voorziening wordt op maandbasis nauwkeurig bepaald.

Uitkeringen

Aangenomen wordt dat de pensioenuitkeringen continu (zullen) plaatsvinden. In de praktijk wordt in maandelijkse termijnen achteraf uitgekeerd. Het wezenpensioen wordt verondersteld te worden uitgekeerd tot aan de 27-jarige leeftijd.

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is per eind 2014 de kostenvoorziening verhoogd van 2% tot 2,5% van de netto voorziening op basis van nieuw (generiek) beleid van de toezichthouder DNB. In juni 2015 zijn de kostenvoorzieningen verhoogd met 1,4%. Per 31 december 2015 is deze kostenvoorziening verhoging vervallen na evaluatie door het bestuur. Per eind 2015 is de kostenvoorziening gehandhaafd op 2,5% (effect op maanddekkingsgraad ultimo 2015 +0,7%).

Methoden van reserveberekening

Bij de reservering van de in uitzicht gestelde pensioenen wordt ervan uitgegaan dat per de balansdatum alle aan de verstreken diensttijd (dit is inclusief extra jaren uit waardeoverdrachten, vrijwillig ingekochte ouderdomspensioenjaren en eventuele garantiejaren) toe te rekenen pensioenaanspraken zijn ingekocht. De voorziening pensioenverplichtingen is bepaald als de contante waarde van deze per de balansdatum opgebouwde pensioenaanspraken, vermeerderd met de contante waarde van de ingegane pensioenen.

Bij de (gedeeltelijke) arbeidsongeschikte deelnemers (dit zijn deelnemers met ingegane WAO-uitkeringen) wordt voor de invaliditeitspensioenen (WAO-hiaat- en WAO-excedentuitkeringen) en de toekomstige opbouw van de pensioenen uit hoofde van de (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid bij de bepaling van contante waarde van deze verplichtingen verondersteld geen revalidatie plaats te vinden. Opbouw vanaf 2015 valt onder bepalingen Pensioenreglement 2015.

Voorziening voor risico deelnemers

Deze voorziening wordt opgebouwd uit (1)de afgedragen premie voor de Beschikbare Premie regeling van de werknemers van gemiddeld 1,6% van het pensioengevende salaris verhoogd met (2)het rendement op de beleggingen en (3)verminderd met de ingekochte pensioenen. De beleggingen voor deze regeling worden voor rekening en risico van de deelnemers uitgevoerd. Met dit beleggingskapitaal wordt door de deelnemer een pensioen ingekocht bij ingang pensioen.

Overige voorziening VPL

Het fonds voert namens cao-partijen de overgangsregeling VPL uit conform Artikel 49 Overgangsbepalingen VPL van het Pensioenreglement 2015.

Deze overgangsregeling is van toepassing voor de werknemers die op 31 maart 1999 in dienst waren, die vanaf genoemde datum tot en met 31 december 2005 ononderbroken deelnemer in het pensioenfonds zijn geweest en die het deelnemerschap vanaf 31 december 2005 ononderbroken hebben voortgezet tot en met 31 december 2020, of tot het bereiken van de (vervroegde) pensioendatum.

De regeling beoogt een aanvullende pensioentoekenning bij pensioenering waarbij gebruik wordt gemaakt van de fiscale ruimte die per 31 december 2005 bestond ten opzichte van de bij het pensioenfonds opgebouwde aanspraken.

Recht op deze toekenning ontstaat alleen indien het bestuur haar jaarlijkse besluit heeft genomen tot toekenning van de aanspraken aan diegenen die het eerstvolgende boekjaar gebruik kunnen maken van de regeling.

De voor de overgangsregeling ontvangen premies worden strikt gescheiden van de premie voor de pensioenregeling. De Overige voorziening VPL groeit door de werkgevers betaalde VPL-premies over het boekjaar en de beleggingsopbrengsten (vanaf 1 januari 2015) onder aftrek van uitvoerings- en administratiekosten.

In geval van gebruikmaking van de regeling door een betrokken werknemer wordt deze Overige voorziening VPL aangesproken.

In 2013 heeft het bestuur besloten de verplichtingen van de overgangsregeling VPL te classificeren als 'Overige voorziening VPL'.

In 2014 heeft het bestuur besloten het 'depot overgangsregeling te onttrekken uit de algemene reserve en te classificeren als 'bestemde reserve (Depot Overgangsregeling VPL)'. Vanaf september 2014 wordt de bestemde reserve 'Depot Overgangsregeling VPL' niet meegerekend tot het vermogen van het fonds. In 2015 heeft het bestuur besloten tot een stelselwijziging om het 'Depot Overgangsregeling VPL' uit de reserves te halen en samen te voegen met 'Overige Voorziening VPL'. Overige Voorziening VPL wordt niet meegerekend in de dekkingsgraad van het fonds.

Resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van dividendbelasting, verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder deze post worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde koersverschillen bij verkopen van aandelen en obligaties;
- gerealiseerde koersverschillen bij (af)lossing van leningen op schuldbekentenis en obligaties;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen met betrekking tot zakelijke waarden, vastrentende waarden, deposito's, valutatermijntransacties en bankrekeningen in buitenlandse valuta;
- niet-gerealiseerde koers- en valutaverschillen inzake aandelen, obligaties en leningen op schuldbekentenis.

Kosten vermogensbeheer

Dit betreft de kosten voor uitvoering vermogensbeheer die bestaan uit de aan het fonds gefactureerde kosten.

Herverzekering

Het fonds heeft de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid in 2015 herverzekerd bij Delta Lloyd.

16.5 Toelichtingen in euro x 1.000

1

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds SCA

Beleggingen voor risico pensioenfonds

categorie	Stand ultimo 2014	Aankopen/ verstrekkingen	Verkopen/ uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koersverschil.	Lopende intrest	Stand ultimo 2015
Onroerende zaken:	16.197	3.719	0	0	-174	0	19.742
- Aandelen vastgoed	16.197	3.719	0	0	-174	0	19.742
Zakelijke waarden:	121.318	7.691	-4.423	3.003	6.842	0	134.431
- Aandelenfondsen	121.318	7.691	-4.423	3.003	6.842	0	134.431
Vastrentende waarden:	209.505	71.605	-73.640	2.991	-5.816	-361	208.776
- Vastrentende beleggingsfondsen	95.754	1.839	-2.727	951	-1.311	0	94.506
- Credits	115.140	28.687	-27.108	2.041	-4.502	-361	113.897
- Geldmarktfondsen	9.123	36.210	-41.265	-1	-3	0	4.064
- Depositio's*	2.538	4.867	-2.538	0	0	0	4.867
- Repo's	0	2	-2	0	0	0	0
- Kortlopende vorderingen op banken	-13.050	0	0	0	0	0	-8.558
Derivaten:	12.088	0	3.430	-3.430	-4.997	-21	7.070
- Swaps	13.351	0	-4.049	4.049	-6.260	-21	7.070
- Valutatetermijncontracten	-1.263	0	7.479	-7.479	1.263	0	0
Totaal beleggingen voor risico pensioen	359.108	83.015	-74.633	2.564	-4.145	-382	370.019
waarvan onder de passiva gepresenteerd:							
- Vastrentende waarden	13.050						8.558
- Derivaten	1.263						2.003
Beleggingen aan de activa-zijde balans:	373.421						380.580

*Onder de deposito's is voor 4.867 aan sight deposits opgenomen, dit is ter vrije beschikking aan het fonds en is niet onderhevig aan waardenmutaties

De deposito's zijn tijdelijk aangehouden liquide middelen binnen het mandaat van vermogensbeheerder.

De deposito's hebben allemaal een looptijd an korter dan een jaar en kennen een hoge omloopsnelheid.

Methodiek bepaling marktwaarde:

<i>Genoteerde marktprijzen:</i>	Directe marktwaardering, beursnotering in een actieve markt;
<i>Netto contante waarde:</i>	Afgeleide marktwaardering, geen directe beursnotering van andere uit de markt waarneembare data dan wel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet-actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen);
<i>Andere methode:</i>	Modellen en technieken, marktwaardebepaling niet gebaseerd op markt dat maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Stichting Pensioenfonds SCA

Methodiek bepaling marktwaarde

	Genoteerde markt-prijzen	Netto contante waarde	Andere methode	stand ultimo 2015
Onroerende zaken:	0	0	19.742	19.742
Indirecte vastgoedbeleggingen	0	0	19.742	19.742
Zakelijke waarden:	0	134.431	0	134.431
Aandelen beleggingsfondsen	0	134.431	0	134.431
Vastrentende waarden:	122.828	94.506	0	217.334
Vastrentende beleggingsfondsen	0	94.506	0	94.506
Overige obligaties	113.897	0	0	113.897
Geldmarktfondsen	4.064	0	0	4.064
Deposito's	4.867	0	0	4.867
Derivaten:	0	7.070	0	7.070
Valutaderivaten	0	0	0	0
Rentederivaten	0	7.070	0	7.070
Overige beleggingen	-8.558	0	0	-8.558
Cash onderpanden (CSA conmracts)	-8.558	0	0	-8.558
Totaal belegd vermogen	114.270	236.007	19.742	370.019
Aansluiting bovenstaande met balansposten:				
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds				370.019

2 Beleggingen voor risico deelnemers

De beleggingen zijn volledig bij ABN Amro ondergebracht, waarbij de deelnemers belegd hebben (voor hun eigen risico) in diverse beleggingsfondsen.

Beleggingen voor risico deelnemers

categorie	Stand ultimo 2014	Herallo- catie 1)	Aankopen/ verstrekkingen	Verkopen/ uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koersverschil.	Stand ultimo 2015
Indirecte beleggingen vastgoed	2.753	-651	172	-12	0	61	2.323
Aandelen beleggingsfondsen	12.616	-884	1.093	-69	4	772	13.532
Vastrentende waarden	8.315	1.591	540	-298	1	368	10.517
Overige (liquiditeiten)	1.094	-56	84	-204	0	90	1.008
Totaal beleggingen risico deelnemers	24.778	0	1.889	-583	5	1.291	27.380

1) Dit betreft de correctie op de verdeling per categorie van de mix per 31-12-2014 naar de mix per 1-1-2015

3 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa (looptijd korter dan een jaar)

	2015	2014
Overige vorderingen	118	4.396
- Dividend belasting	0	0
- Verkoop beleggingen	115	3.982
- Overige vorderingen u/v beleggingen	0	230
- Herverzekeraar	0	12
- R/C Ondernemingen + premies ex-pats	3	136
- Overige vorderingen	0	36
Overlopende activa	66	1
- Vooruitbetaalde uitgaande waardeoverdrachten en kosten	66	1
Totaal Vorderingen en overlopende activa	184	4.397

4 Liquide middelen

Stichting Pensioenfonds SCA

Liquide middelen

	2015	2014
- Depotbanken	11	163
- ING Bank	676	1.057
Totaal liquide middelen	687	1.220

Stichting Pensioenfonds SCA Reserves

	2015	2014
Algemene reserve		
Stand 1 januari	23.317	29.111
Mutatie uit bestemming saldo	-22.887	-5.794
Stand per 31 december	430	23.317
Bestemde reserve (Depot Overgangsregeling VPL)*		
Stand 31 december 2013	1.991	1.937
Effect stelselwijziging	-1.991	-1.937
Stand per 1 januari 2014	nvt	nvt
Stand per 31 december 2015	nvt	nvt
Bestemde reserve Premiedepot		
- stand 1 januari	0	nvt
- dotatie uit premie	2.016	nvt
- indexatie	0	nvt
- rendement**	0	nvt
Stand per 31 december	2.016	nvt
Totale reserves 31 december	2.446	23.317

* De 'Bestemde reserve (depot Overgangsregeling VPL)' wordt vanaf 1 jan 2014 door een stelselwijziging geëvalueerd als 'Overige voorziening VPL' zie toelichting 8

** Rendement wordt voor het eerst vanaf 1 januari 2016 toegevoegd

Stichting Pensioenfonds SCA Vermogens, verplichtingen en dekkingsgraden

	2015	2014
Vermogens		
- Aanwezig eigen vermogen	430	23.317
- Minimaal vereist eigen vermogen	15.231	13.882
- Extra buffer vereist eigen vermogen (obv strat. beleg. mix)	52.284	38.941
- Totaal Vereist eigen vermogen obv strat. geldende FTK	67.515	52.823
Vermogen risico pensioenfonds 1)	362.860	353.539
Vermogen risico deelnemers (DC)	27.380	24.778
Subtotaal vermogen	390.240	378.317
af voor berekening dekkingsgraad Premiedepot	-2.016	nvt
Vermogen voor berekening dekkingsgraad	388.224	353.539
Pensioenverplichting risico pensioenfonds	360.414	330.222
pensioenverplichting risico deelnemers	27.380	24.778
Pensioenverplichtingen voor berekening dekkingsgraad	387.794	330.222
Dekkingsgraden op basis van:		
- Aanwezig eigen vermogen	100,1%	107,1%
- Minimaal vereist eigen vermogen	103,9%	104,2%
- Totaal vereist eigen vermogen obv vingerende FTK	117,4%	116,0%
- Reel	83,5%	

De dekkingsgraad is in 2014 vastgesteld als de deling tussen het 'Vermogen risico pensioenfonds' en 'Pensioenverplichting risico pensioenfonds'. Vanwege nFTK en instructie DNB is dit voor 2015 deling vermogens risico PF en deelnemers samen minus Premiedepot en pensioenverplichtingen risico PF en deelnemers samen. Het Vermogen risico pensioenfonds is gedefinieerd als het balanstotaal van de activa minus kortlopende schulden, overlopende passiva, pensioenverplichtingen risico deelnemers en minus Overige voorziening VPL. Per 31 december 2015 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 102,0% (2014 pro-forma: 110,8%). De beleidsdekkingsgraad is het voortrollende 12-maands gemiddelde van de maanddekkingsgraden. Voor de beleidsdekkingsgraad ultimo 2015 dus de maanddekkingsgraden januari-december 2015. Het fonds verkeert in een reservetekort omdat de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereiste eigen vermogen en in een dekkingstekort omdat de beleidsdekkingsgraad lager is dan het minimaal vereiste vermogen. Het fonds heeft een herstelplan ingediend waaruit blijkt dat het (zonder bijstortingen van de sponsors) in 10 jaar tijd zal herstellen tot een dekkingsgraad boven die van het vereiste eigen vermogen.

6 Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds SCA Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	2015	2014
Stand 1 januari	330.222	259.091
- Mutatie uit staat baten en lasten	30.192	71.131
Totaal voorzieningen per 31 december	360.414	330.222
waarvan opbouw per 31 december:		
- Deelnemers	158.605	142.009
- Gewezen deelnemers	89.141	82.478
- Pensioengerechtigden	112.668	105.735

7 Technische voorzieningen voor risico deelnemers

Stichting Pensioenfonds SCA

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2015	2014
Stand 1 januari	24.778	21.263
- Stortingen t.b.v. deelnemers	1.805	1.227
- Onttrekkingen deelnemers	-499	-583
- Rendement	1.296	2.871
Totaal voorzieningen per 31 december	27.380	24.778

8 Overige voorziening VPL

Stichting Pensioenfonds SCA

Overige voorziening VPL

	2015	2014
Stand 31 december	4.657	3.442
- Effect stelselwijziging	1.991	1.937
Stand 1 januari	6.648	5.379
- Toevoeging premie overgangsregeling	1.001	1.004
- Rendement	74	364
- Onttrekking ivm inkoop	-910	-87
- Onttrekking ivm premie ziektekosten	-1	-12
Overige Voorziening VPL per 31 december	6.812	6.648

Het effect van de stelselwijziging is als volgt:

Stichting Pensioenfonds SCA

Stelselwijziging 2015

	Positie voor stelsel wijziging	Effect stelselwijziging	Positie na stelselwijziging
Balans per 31 december 2014			
- Bestemde VPL-reserve	1.991	-1.991	nvt
- Overige voorzieningen VPL	4.657	1.991	6.648
Staat van baten en lasten over 2014			
- Indirecte beleggingsopbrengsten	56.508	-364	56.144
- Premiebijdragen van werkgever	13.527	-905	12.622
- Mutatie overige voorzieningen	-1.215	1.215	nvt

9 Kortlopende schulden

Stichting Pensioenfonds SCA

Kortlopende schulden

	2015	2014
Verplichtingen uit handen van verkregen onderpand	8.558	13.050
Derivaten met negatieve marktwaardering	2.003	1.263
Aankoop beleggingen	455	4.211
R/c Ondernemingen + Premie ex-pats	425	42
De Nederlandsche Bank en AFM	2	0
Te betalen loonheffing	124	112
Sociale lasten	23	24
Vermogensbeheerders en beleggingsadministratie	64	49
Onderzoekskosten/Risk Management	48	0
Overige kosten	77	45
Totaal kortlopende schulden	11.779	18.796

10

Overlopende passiva

Stichting Pensioenfonds SCA

Overlopende passiva (looptijd korter dan een jaar)

	2015	2014
Vooruitontvangen waardeoverdrachten	0	0
Vooruitontvangen inkoopsummen	0	55
Vooruitontvangen onttrekkingen spaarkapitalen	0	0
Uit te betalen uitgaande waardeoverdrachten	0	0
Totaal overlopende passiva	0	55

Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen

- Stichting Pensioenfonds SCA beschikt over een rekening courant krediet bij ING Bank NV van euro 500.000. Er zijn geen garanties of zekerheden verstrekt.
- De sponsors hebben een verplichting tot bijstorting indien het fonds anders tot korting zou moeten besluiten.

11

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds SCA

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

	2015	2014
Directe beleggingsopbrengsten	6.306	4.729
- Onroerende zaken	893	382
- Zakelijke waarden	680	422
- Vastrendende waarden	3.809	3.420
- Derivaten	923	509
- Overige	1	-4
Indirecte beleggingsopbrengsten	-1.580	56.508
<i>Gerealiseerd:</i>	<i>2.564</i>	<i>-2.264</i>
- Zakelijke waarden	3.003	2.487
- Vastrentende waarden	2.991	1.842
- Derivaten	-3.430	-6.593
<i>Niet-gerealiseerd:</i>	<i>-4.144</i>	<i>58.772</i>
- Onroerende zaken	-174	-276
- Zakelijke waarden	6.842	12.884
- Vastrentende waarden	-5.816	31.841
- Derivaten	-4.997	14.319
- Overige	1	4
Beleggingsopbrengsten toekomst Overige Voorziening VPL	-74	-364
Kosten vermogensbeheer	-1.205	-1.053
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	3.447	59.820

12

Kosten vermogensbeheer

Stichting Pensioenfonds SCA

Kosten van vermogensbeheer in staat baten en lasten

	2015	2014
Kosten vermogensbeheer in staat baten en lasten incl kosten IC en BTW	-1.205	-1.053
<i>Aansluiting met totale kosten vermogensbeheer:</i>		
Kosten direct ten laste van de beleggingsrendementen	-409	-227
Totale kosten vermogensbeheer	-1.614	-1.280

13

Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers

	2015	2014
Directe beleggingsopbrengsten	5	8
Indirecte beleggingsopbrengsten	1.291	2.863
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	1.296	2.871

14 Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Stichting Pensioenfonds SCA

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

	2015	2014
Premies	11.778	11.898
Inkoopsommen	509	461
Inkoop uit VPL gelden	911	99
FVP-bijdragen	0	164
Totaal premiebijdragen van werkgevers en werknemers	13.198	12.622

15 Premiebijdragen voor risico deelnemers

Stichting Pensioenfonds SCA

Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2015	2014
Premiestortingen naar ABN Amro Pensioen Service*	1.805	1.227

Overzicht van premies volgt hieronder. Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of toeslagen. In beide boekjaren waren kortingen en/of toeslagen niet aan de orde.

Stichting Pensioenfonds SCA

Overzicht premies

	2015	2014
De feitelijke premie bedraagt*	14.029	13.547
De kostendekkende premie bedraagt	15.819	13.303
De gedempte premie bedraagt	12.025	10.587
<i>De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:</i>	<i>15.819</i>	<i>13.303</i>
- Actuarieel benodigd	12.111	10.535
- Opslag in stand houden vereist vermogen	2.005	1.637
- Opslag voor uitvoeringskosten	868	638
- Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	835	493
- Actuarieel benodigd ten behoeven van toeslagverlening	0	0
<i>De gedempte premie is als volgt samengesteld:</i>	<i>12.025</i>	<i>10.587</i>
- Actuarieel benodigd	8.895	8.208
- Opslag in stand houden vereist vermogen	1.427	1.248
- Opslag voor uitvoeringskosten	868	638
- Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	835	493
- Actuarieel benodigd ten behoeven van toeslagverlening	0	0

* Voor 2015: reguliere premie (12.779) minus premie VPL (1.001) plus DC premie (1.805) en DC kapitalen voor inkoop (444)

16 Saldo van overdrachten van rechten

Stichting Pensioenfonds SCA

Saldo van overdracht van rechten

	2015	2014
Overgenomen pensioenverplichtingen	560	692
Overgedragen pensioenverplichtingen	-328	-727
Saldo in- en uitgaande waardeoverdrachten	232	-35

17 Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers

Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers

	2015	2014
Onttrekkingen	-499	-583

18 Pensioenuitkeringen

Stichting Pensioenfonds SCA Pensioenuitkeringen

	2015	2014
Ouderdomspensioen	-5.050	-4.793
Invalideitpensioen	-169	-169
Weduwepensioen	-925	-803
Wezenpensioen	-57	-51
Prepensioen	-22	-291
Vergoeding ZVW prepensioen	-1	-12
Afkoopsommen	-15	-8
Totaal pensioenuitkeringen	-6.239	-6.127

19 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds SCA Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	2015	2014
Voorziening 1 januari	330.222	259.091
Toevoeging pensioenopbouw	10.054	9.337
Indexering en overige toeslagen	0	0
Intresttoevoeging o.b.v. 1-jaars rente	603	999
Pensioenuitkeringen- en uitvoeringskosten	-6.423	-6.206
Wijziging marktrente*	23.994	60.016
Toename voorziening toekomstige kosten	252	183
Mutatiewaarde overdrachten	243	4
Wijziging actuariale grondslagen en/of methoden	0	3.198
Indexatie actieven	0	1.912
Indexatie slapers	0	625
Indexatie pensioentrekkenden	0	759
Resultaat op sterfte	216	-601
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	190	291
Resultaat op mutaties	-8	-118
Overige mutaties tech. voorz. w.o. VPL	1.071	732
Voorziening 31 december	360.414	330.222
Totaal mutatie verplichtingen ten laste resultaat	30.192	71.131

* Dit is inclusief FTK aanpassingen; vervallen 3-maands middeling RTS en aanpassing UFR in RTS

20 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2015	2014
Voorziening 1 januari	24.778	21.263
- Rendement	1.296	2.871
- Stortingen	1.805	1.227
- Uitgaande waardeoverdrachten	-55	-60
- Vrijval door overlijden	-69	-41
- Vrijval tbv reguliere inkoop pensioenaanspraken	-373	-478
- Afkopen	-2	-4
Voorziening 31 december	27.380	24.778
Mutatie	-2.602	-3.515

21 Herverzekering

Stichting Pensioenfonds SCA Herverzekering

	2015	2014
Risicopremie	-834	-493
Uitkering overlijden	408	52
Uitkering premievrijstelling en AO	130	241
Totaal herverzekering	-296	-200

22 Kosten pensioenbeheer

Bezoldiging bestuursleden: In 2014 en 2015 hebben bestuursleden namens de gepensioneerden een vergoeding ontvangen van euro 5.000. Overige bestuurders hebben geen vergoeding ontvangen. Wel zijn er kosten gemaakt voor opleiding, etc..

Personeel: gedurende het boekjaar 2015 en 2014 was bij Stichting Pensioenfonds SCA de heer M. van Gool als directeur in dienst.

Stichting Pensioenfonds SCA

Kosten pensioenbeheer (uitvoerings- en administratiekosten)

	2015	2014
Kosten intern pensioenbeheer	-837	-602
- Administratie (AZL)	-348	-346
- Accountantskosten controle jaarrekening	-24	-18
- Bestuursondersteuning	-41	-44
- Uitvoerend actuaaris en actuariel advies	-100	-103
- Communicatiekosten (o.a. website)	-51	-30
- Advieskosten ALM	-40	0
- Kosten bestuur	-20	-24
- Directie	-174	-92
- Bestuur en Directie uitvoeringskosten	-28	-17
- Overige kosten	-11	-13
- Doorbelaste kosten aan SP DSS	0	85
Kosten toezicht vanwege wetgeving	-47	-37
- De Nederlandse Bank en AFM	-22	-21
- Intern toezicht (visitatiecommissie)	-8	-8
- Certificering actuaaris	-17	-8
Totale kosten pensioenbeheer	-884	-639
BTW	-137	-121
Kosten pensioenbeheer inclusief BTW	-1.021	-760
Kosten per deelnemer:		
Interne kosten pensioenbeheer	419	309
Externe kosten vanwege wetgeving	24	19
BTW	69	62
Kosten incl BTW	511	391
Deelnemers (active deelnemers en gepensioneerden) conform definitie Pensioenfederatie*	1.999	1.946
Totale kosten pensioenbeheer in basispunten	24	20
(% van gemiddelde vermogen x 100)		
- Gemiddelde vermogen in miljoen	374	324

23 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten

	2015	2014
- Onttrokken spaarkapitalen overleden deelnemers zonder nabestaanden	4	3
- Diverse	-4	14
Totaal overige baten en lasten	0	17

24 Actuariële analyse van het resultaat

Stichting Pensioenfonds SCA

Actuariële analyse van het resultaat

Resultaat op:	2015	2014
Premie	216	1.833
Indexatie	0	-3.296
Beleggingsopbrengsten	-21.150	-1.195
Kosten	0	0
Uitkeringen	29	-31
Sterfte	261	694
Reguliere mutaties	8	118
Arbeidsongeschiktheid	-59	-49
Waardeoverdrachten	-11	-39
Wijziging actuariële grondslagen en overige	-31	-3.843
Andere oorzaken	-134	14
Resultaat	-20.871	-5.794

16.6 Risicoparagraaf

(in euro x 1.000)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het Actuarieel Rapport is de risicoparagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (lookthrough-principe) en wordt er rekening gehouden met recente ontwikkelingen zoals het gebruik van de meest recente UFR en de aangepaste definitie van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad. Laatstgenoemde impliceert dat bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad vanaf het jaarwerk van 2015 rekening gehouden dient te worden met het totale vermogen en de totale technische voorziening.

In deze risicoparagraaf worden de afzonderlijke risico's van het vereist eigen vermogen gerelateerd aan de voorziening voor risico fonds. Voor het totaal wordt afname risico gehanteerd op basis van nieuwe FTK.

Onder het nieuwe FTK zijn de voorschriften voor de berekening van het vereist eigen vermogen aangescherpt en wordt getoetst op basis van het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische verdeling. Een representatieve vergelijking met 2014 waarden is door de nFTK niet meer mogelijk. In deze paragraaf zijn daarom geen 2014 waarden meer opgenomen.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen. Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig eigen vermogen.

Wettelijk is een gestandaardiseerde methode (standaardmodel) vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee of aan de pensioentoezeggingen kan worden voldaan. De berekeningen van het vereist eigen vermogen zijn met name van belang voor de premiestelling, herstelplan en haalbaarheidstoets van het fonds.

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S10. De S10 betreft het actief beheer risico en is onder het nieuwe FTK in het standaardmodel van DNB geplaatst. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2015 van 117,4% en voor 2014, het maximum van de feitelijke of strategische mix ultimo 2014 (116,0%) (Ultimo 2014 werd getoetst op het maximum van beiden en niet op het strategisch vereist eigen vermogen zoals geldt onder het nieuwe FTK).

Zoals eerder vermeld worden de afzonderlijke risico's uitgedrukt ten opzichte van de voorziening voor risico fonds. Voor de totale risicobuffer 2015 wordt afname risico gehanteerd op basis van nieuwe FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2015 lager dan de vereiste dekkingsgraad en lager dan de minimum vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een reserve- en dekkingstekort verkeert.

Stichting Pensioenfonds SCA

Vereist eigen vermogen volgens standaardmodel

	2015		Feitelijk		2014*	
	Strategisch euro	%	euro	%	euro	%
Renterisico (S1)	14.933	2,4%	20.854	3,5%		
Zakelijke waarden risico (S2)	46.912	11,5%	54.199	13,1%		
valutarisico (S3)	21.259	1,9%	29.108	3,0%		
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0%	0	0,0%		
Kredietrisico (S5)	13.677	2,4%	11.720	1,9%		
Verzekerings technische risico (S6)	11.183	0,5%	11.183	0,4%		
Concentratierisico (S8)	3.007	0,0%	3.146	0,0%		
Actief beheer risico (S10)	1.444	0,0%	1.864	0,0%		
Diversificatie-effect	-44.900		-53.163			
Vereist eigen vermogen	67.515	18,7%	78.911			
Na afname toerekening totale TV (-1,3%)		17,4%				
Technische voorziening risico fonds	360.414					
Technische voorziening risico deelnemers	27.380					
Totaal technische voorziening voor berekening dekkingsgraad	387.794					
Aanwezige dekkingsgraad	430	100,1%			23.317	107,1%
Beleidsdekkingsgraad (2014 proforma)		102,0%				110,8%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	15.231	103,9%			13.882	104,2%
Vereiste dekkingsgraad obv vignerende FTK	67.515	117,4%			52.823	116,0%

* Berekening dekkingsgraden 2014 conform 'Toelichting 5 Reserve en vermogen'

Renterisico S1

Het renterisico is het risico dat veranderingen in marktrente leiden tot verschillende veranderingen in de waarde van de vastrentende portefeuille ten opzichte van de pensioenverplichtingen.

Bijvoorbeeld, bij daling van de rente is er het risico dat de pensioenverplichtingen sneller in waarde stijgen dan de vastrentende portefeuille en daarmee de totale portefeuille. Dit is het geval als de gemiddelde looptijd van de verplichtingen (duratie) hoger is dan die van de vastrentende portefeuille.

Deze rentegevoeligheid is één van de actoren bij de bepaling van de (strategische) asset allocatie en de duratie van de portefeuilles. Dit renterisico is afgedekt deels door de duratie van de vastrentende portefeuille en deels door middel van renteswaps.

In het FTK wordt bepaald dat het renterisico het verschil is tussen de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen (bij het pensioenfonds, de Matching portefeuille) en die van de verplichtingen. Op basis van DNB renteschokkentoets wordt de gevoeligheid berekend en het afdekkingspercentage, de S1.

Stichting Pensioenfonds SCA
Renterisico

	2015	
	strategisch	Feitelijk
Impact DNB rentetoets op verplichtingen in euro (A)	34.095	34.095
Impact DNB rentetoets op Matching portefeuille in euro (B)	19.162	13.241
Buffer Renterisico (S1)	14.933 = 2,4%	20.854 = 3,5%
Afdeckingspercentage (B/A)	56,20%	38,6%
Rentestanden	1,76%	
Duratie van pensioenverplichtingen	20,8	
Duratie van de vastrentende portefeuille excl. rente-afdekking	10,8	
Duratie van de vastrentende portefeuille incl. rente-afdekking	16,3	
Duratie van de vastr. Portf. Incl. rente-afd. gewogen naar tot. portf.	9,7	
Feitelijke, nominale rente-afdekking totale portefeuille tov RTS	38,6%	
Bandbreedte beleggingsplan	30%-70%	
<i>Dekkingsgraad gevoeligheid 1%-punt rentemutatie (Bron: MN)</i>		
Renteschok 0%	89,9%	
Renteschok 1%	108,4%	
Renteschok -1%	90,3%	
Verandering in dekkingsgraad bij -1%-punt	-8,5%	

Zakelijke waarden S2

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt

met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel is de samenstelling van de zakelijke waarden weergegeven.

Stichting Pensioenfonds SCA

Zakelijke waarden spreiding naar regio en sector

	2015		2014	
	euro	%	euro	%
Naar regio:				
Aandelen Europa ex UK	49.082	31,8%	37.883	27,5%
Aandelen VS	37.199	24,1%	36.474	26,5%
Aandelen Verre Oosten	13.332	8,6%	10.907	7,9%
Aandelen Emerging Markets	34.818	22,6%	36.054	26,2%
Indirect onroerend goed Europa	19.742	12,8%	16.197	11,8%
Totaal zakelijke waarden	154.173	100,0%	137.515	100,0%
Naar sector:				
Financiële instellingen	25.784	19,2%	29.107	24%
Handels- en industriële bedrijven	15.257	11,3%	13.050	11%
Energie	5.330	4,0%	6.297	5%
Technologie	14.888	11,1%	18.028	15%
Consumenten goederen	30.059	22,4%	24.555	20%
Communicatie	4.001	3,0%	0	0%
Farmacie- en biotechnologie	0	0,0%	13.618	11%
Materialen	5.749	4,3%	6.353	5%
Overige	33.363	24,8%	10.310	8%
Totaal aandelenfondsen	134.431	100,0%	121.318	100%
S2 obv strategische mix	11,5%			
S2 obv feitelijke mix	13,1%			

Illiquiditeitsrisico en securities lending

Vermogen dat niet snel ten gelde gemaakt kan worden vormt een zogenaamd illiquiditeitsrisico. Het betreft het vermogen in vastgoed. Het percentage illiquide beleggingen in de portefeuille is met 5% van het totale vermogen laag. Het fonds maakt gebruik van het 'Securities Lending programma' van MN voor de MN-fondsen in de Return Portefeuille. In dit programma wordt fysiek (non-cash) onderpand gevraagd als bijvoorbeeld obligaties. Het risico van securities lending (tegenpartij risico) is hierbij miniem.

Valuta's S3

De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke valutakoersontwikkelingen beïnvloeden daarmee alleen de waarde van de beleggingen.

Het bestuur heeft ervoor gekozen de valuta-ontwikkeling niet te zien als een mogelijkheid om de waarde van de portefeuille te verhogen en heeft derhalve gekozen om de schommelingen via derivatencontracten voor de Amerikaanse dollar, de Britse pond, de Japanse yen en overige (gedeeltelijk) af te dekken. In onderstaande tabel worden de ontwikkelingen per eind 2015 weergegeven.

Stichting Pensioenfonds SCA

Valuta-afdekking (in euro x 1.000)

	2015				2014			
	Vóór afdekking	waarde derivaat	Ná afdekking	reeële waarde	Vóór afdekking	waarde derivaat	Ná afdekking	reeële waarde
Euro	200.702	36.416	237.118	0	233.702	59.869	293.571	0
Amerikaanse dollar	110.696	-27.527	83.169	37	76.930	-52.860	24.070	-1.258
Britse pond sterling	63	0	63	0	-1.067	0	-1.076	0
Japanse yen	8.906	-8.889	17	-37	6.957	-7.009	-52	-4
Overige	49.321	0	49.321	0	42.750	0	42.750	0
Totaal	369.688	0	369.688	0	359.272	0	359.263	-1.262
S3 strategische mix	1,9%							
S3 feitelijke mix	3,0%							

Grondstofrisico S4

Het fonds heeft geen beleggingen in grondstoffen, S4 is derhalve 0

Kredietrisico S5

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van

tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Voor het pensioenfonds betreft dit voornamelijk de beleggingen in obligaties. Het kredietrisico wordt beperkt door spreiding van de vastrentende waarden naar regio's, creditrating van tegenpartijen en de sector.

De zogenaamde creditspread is een handige maatstaf voor het kredietrisico en geeft de opslag aan die de markt vraagt boven de risicovrije rente. Des te hoger deze opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een

Stichting Pensioenfonds SCA

Spreading vastrentende waarden in euro x 1.000

	2015			2014
	Waarde	Duratie jaar	Credit spread	Waarde
Langlopende Europese obligaties	110.595	15,8	0,0%	113.722
Bedrijfsobligaties	59.538	5,4	0,9%	62.273
Obligaties opkomende markten	34.967	5,7	4,4%	33.480
Kortlopende staatsobligaties	3.303			1.418
Geldmarktfondsen	4.064			9.123
Deposito's	4.867			2.538
Totaal vastrentende waarden	217.334			222.554
S5 obv strategische mix	2,4%			
S5 obv feitelijke mix	1,9%			

Verzekeringstechnisch risico S6

Binnen het verzekeringstechnische risico (S6) worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag, voor afwijking en ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op de

partij beoordeelt en des te hoger de vergoeding (de spread) is die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit risico. Zo is de creditspread voor langlopende obligaties bijna 0 en van de bedrijfsobligaties 0,5%.

Stichting Pensioenfonds SCA

Ratingsklassen vastrentende waarden

	2015	2014
AAA	44,0%	56%
AA	10,0%	5%
A	20,0%	13%
BBB	19,0%	19%
Lager dan BBB	6,0%	6%
Geen rating	1,0%	1%

actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen. In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfte ontwikkeling gevormd. **S6 obv strategisch/ feitelijk bedraagt 0,5%/ 0,4%.**

Concentratierisico S8

Grote beleggingsposten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balans totaal uitmaakt. De grootste concentratierisico in de vastrentende waarden zijn Duitse en Nederlandse staatsobligaties conform onderstaande tabel:

Stichting Pensioenfonds SCA

Concentratierisico

Tegenpartij:	2015 strategisch euro	2015 feitelijk euro	2014 euro
Duitse staat	37.172	37.132	41.390
Nederlandse staat	54.972	54.912	69.326
Finse staat	0	0	4.424
Ierse staat	11.076	11.064	0
Belgische staat	9.175	9.165	0
S8	0,0%	0,0%	

Actief beheer risico S10

Actief beheer risico (S10) treedt op als beleggingsmanagers actief afwijken van beleggings-indexen om hogere resultaten te bereiken. Het risico geldt vooral voor beleggingen in aandelen en wordt gemeten met name via tracking error en TER (total

expense ratio, kosten voor het actief beheer, 1,22%) indien tracking error > 1%. De tracking error voor aandelen ontwikkelde markten is lager dan 1% (0,86%) en voor opkomende markten 1,59%, welke resulteert in een gering benodigde buffer, maar als percentage nul. **S10 obv strategisch/ feitelijk bedraagt 0,0%/ 0,0%.%**

Zeist, 13 juni 2016

Bestuurders Stichting Pensioenfonds SCA per 13 juni 2016:

E. Ligthart, voorzitter, C.N.H. Quint, secretaris, E. Luiken, bestuurder en R. van Sintemaartensdijk, bestuurder.

17. Overige gegevens

17.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Indexatie per 1 januari 2016

Op 15 februari 2016 heeft het bestuur een besluit genomen over de indexatie per 1 januari 2016. De dekkingsgraad bedroeg 100,1% en was derhalve lager dan 110%, de grens voor indexatietoekenning. Besloten is geen indexatie per 1 januari 2016 toe te kennen.

17.2 Resultaatbestemming

In de vergadering van 13 juni 2016 hebben bestuurders van Stichting Pensioenfonds SCA besloten het saldo over 2015 als volgt te verdelen:

Stichting Pensioenfonds SCA

Resultaatbestemming 2015 in euro x 1.000

Totaal resultaat	-20.871
- Naar Algemene reserve	-22.887
- Naar Premiedepot	2.016

18. Verklaringen

18.1 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds SCA te Zeist is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2015.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds SCA, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.900.000 (0,5% van de aanwezige reserves en technische voorziening). Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 75.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik ondermeer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikelen 131 en 132.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds SCA is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 26 mei 2016
drs. J.J.M Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

18.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Pensioenfonds SCA

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van Stichting Pensioenfonds SCA te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking

die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het pensioenfonds gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds SCA per 31 december 2015 en van het saldo van baten en lasten over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 13 juni 2016

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: Drs. M. van Luijk RA

19. Bijlagen

19.1 Overzicht belegd vermogen (in euro x 1.000)

Stichting Pensioenfonds SCA

Overzicht belegd vermogen voor risico pensioenfonds

	2015 euro	%	2014 euro	%
Onroerende zaken	19.742	5,5%	16.197	4,6%
Aandelen vastgoed	19.742	5,5%	16.197	4,6%
Te ontvangen dividend	0	0,0%	0	0,0%
Zakelijke waarden	134.431 	37,5%	121.318	34,3%
Aandelenfondsen Emerging Markets	37.818	10,5%	36.054	10,2%
Aandelenbeleggingsfondsen	96.613	26,9%	85.264	24,1%
Vastrentende waarden	208.775 	58,2%	209.505	59,3%
Staatsobligaties	110.595	30,8%	113.722	32,2%
Vastrentende beleggingsfondsen	94.505	26,3%	95.754	27,1%
Credits	3.663	1,0%	1.350	0,4%
Geldmarktfondsen	4.064	1,1%	9.123	2,6%
Deposito's	4.867	1,4%	2.538	0,7%
Kortlopende vorderingen op banken	-8.558	-2,4%	-13.050	-3,7%
Lopende intrest	-361	-0,1%	68	0,0%
Derivaten	7.070 	2,0%	12.088	3,4%
Swaps	7.091	2,0%	13.232	3,7%
Valutatermijncontracten	0	0,0%	-1.263	-0,4%
Lopende Intrest	-21	0,0%	119	0,0%
Overige beleggingen en liq. middelen	687	0,2% 	1.220	0,3%
Banken	687	0,2%	1.220	0,3%
Lopende bankintrest	0	0,0%	0	0,0%
Overige kortlopende vorderingen minus schulden	-11.864	-3,3% 	-6.789	-1,9%
Vorderingen en overlopende activa	184	0,1%	4.397	1,2%
Kortlopende schulden	-10.033	-2,8%	-9.140	-2,6%
Depot overgangsregeling	0	0,0%	-1.991	-0,6%
Overlopende passiva	-2.015	-0,6%	-55	0,0%
Totaal belegd vermogen	358.841	100,0% 	353.539	100,0%

Dit **totaal belegd vermogen** kan ook worden berekend uit de balans: totaal aan activa minus kortlopende schulden en overlopende passiva en minus voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers:

Totaal activa	408.831	403.816
Kortlopende schulden	-13.783	-18.796
Depot overgangsregeling	0	-1.991
Overlopende passiva	-2.015	-55
Pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	-27.380	-24.778
Overige voorziening	-6.812	-4.657
Totaal belegd vermogen	358.841	353.539

19.2 Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2014	1.382	1.259	564	3.205
Mutatie saldo:	19	22	34	75
- Nieuwe toetredingen	90			90
- Ontslag met premievrije aanspraak	-55	55		0
- Waardeoverdracht	0	-6		-6
- Ingang pensioen	-12	-26	54	16
- Overlijden	-5	-4	-11	-20
- Afkoop	0	0	-4	-4
- Andere zaken	1	3	-5	-1
Stand per 31 december 2015	1.401	1.281	598	3.280

Er zijn 87 actieve deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

Specificatie pensioengerechtigden	2015	2014
- Ouderdomspensioen	409	389
- Partnerpensioen	152	142
- Wezenpensioen	37	33
Totaal	598	564

19.3 Begrippenlijst

Aandelen

Bewijzen van deelneming in het vermogen van een onderneming. De bewijzen zijn verhandelbaar op de beurs.

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. Ook wel bedrijfsplan genoemd. Hierin komen drie hoofdonderwerpen aan de orde: de wijze van vaststelling van de verplichtingen jegens de deelnemers, de beleggingsportefeuille en het intern risicobeheersingssysteem.

Accounting standaarden

Centrale afspraken, gemaakt door de beroepsgroep van accountants, over de wijze waarop het jaarverslag van een onderneming wordt ingericht met gebruikmaking van uniforme waarderingsmethoden en begrippen. Deze afspraken moeten er toe leiden dat de jaarverslagen beter met elkaar kunnen worden vergeleken.

Actuaris

Een wiskundige, gespecialiseerd in levensverzekeringen, die berekent onder meer de voorziening pensioenverplichtingen van het fonds en adviseert het fonds over het te voeren pensioenbeleid.

Actuariële methoden

Methoden om met behulp van actuariële grondslagen de contante waarde te berekenen van een reeks toekomstige uitkeringen of bijdragen.

Actuariële grondslagen

Wanneer een contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen moet worden bepaald maakt de actuaris gebruik van actuariële grondslagen, zoals: de marktrente; de kansstelsels: sterftekansen, arbeidsongeschiktheids- en revalideringskansen, frequenties van gehuwd zijn, soms ook toekomstige salarisontwikkeling of indexatiebeleid enz.; kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten).

Actuele waarde

De actuele waarde is voor beleggingen waarvoor dagelijks openbare prijzen worden vastgesteld, zoals aandelen en obligaties, de beurswaarde. Voor andere vastrentende waarden, zoals onderhandse leningen en hypotheekleningen, wordt de actuele waarde benaderd als de contante waarde van de toekomstige netto kasstromen. Als actuele waarde van de beleggingen in vastgoedfondsen wordt de intrinsieke waarde gehanteerd.

Autoriteit Financiële Markten

De toezichthouder die toeziet op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, dus ook pensioenfondsen.

Algemene nabestaandenwet

De Anw vervangt met ingang van 1 juli 1996 de Algemene Weduwen- en Wezenwet. De volgende groepen hebben recht op een Anw-uitkering bij overlijden van de echtgeno(o)t(e) of partner:

- nabestaanden geboren vóór 1 januari 1950;
 - nabestaanden die ongehuwde kinderen jonger dan 18 jaar verzorgen;
 - nabestaanden die voor ten minste 45% arbeidsongeschikt zijn.
- De netto Anw-uitkering bedraagt maximaal 70% van het netto minimumloon en is afhankelijk van het inkomen. Een gedeelte van het inkomen uit arbeid wordt vrijgelaten. Ongehuwd samenwonenden worden gelijkgesteld met gehuwden.

Algemene Ouderdomswet

De Algemene Ouderdomswet (AOW) is in 1956 tot stand gekomen. Het is een volksverzekering en geldt dus voor alle ingezetenen van Nederland. De AOW voorziet in uitkeringen bij ouderdom. De uitkeringen gaan in op de dag dat men de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. De hoogte van de uitkeringen is niet afhankelijk van het loon dat gedurende een eventuele loopbaan is verdiend, maar is afhankelijk van de burgerlijke staat en de gezinssituatie waarin de verzekerde verkeert.

ALM

Afkorting voor Asset Liability Management. Een ALM-studie betreft de analyse van het risicobeheer van de balans tussen activa en de passiva van een pensioenfonds. Deze studie dient te resulteren in de formulering van een strategisch beleggingsbeleid.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Het arbeidsongeschiktheidspensioen is een aanvulling van het pensioenfonds op de arbeidsongeschiktheidsuitkering van de overheid. In het algemeen zijn er twee soorten arbeidsongeschiktheidspensioenen: (1) het arbeidsongeschiktheidspensioen ter dekking van het WAO/WIA-hiaat en (2) het excedent arbeidsongeschiktheidspensioen.

Asset-mix

De verdeling van de beleggingen over de verschillende beleggingscategorieën.

Backservice

Pensioenaanspraken (of de waarde ervan) die betrekking hebben op de achterliggende dienstjaren en die ontstaan door verandering in de pensioengrondslag.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld. In het strategisch beleggingsbeleid wordt door het pensioenfonds zelf vooraf een normportefeuille, al dan niet bestaande uit indices, bepaald.

Bestuurderstoets

Door middel van deze toets kan toezichthouder De Nederlandsche Bank de geschiktheid en integriteit van de bestuurders van het pensioenfonds beoordelen. Indien de toets tot een negatief oordeel leidt, kan DNB een wijziging in de samenstelling van het bestuur tegenhouden. Wanneer de samenstelling van het bestuur zich wijzigt, wordt het bestuur als geheel door De Nederlandsche Bank getoetst op zijn geschiktheid.

Beurskoers

Marktprijs van een aandeel, obligatie of andere waardepapieren.

Bijzonder partnerpensioen

Indien het huwelijk, geregistreerd partnerschap of partnerrelatie in de zin van de pensioenovereenkomst van een (gewezen) deelnemer aan een pensioenregeling eindigt, verkrijgt de gewezen echtgenoot of partner een premievrije aanspraak op partnerpensioen, tenzij expliciet anders is overeengekomen.

Code pensioenfondsen

Op 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen in werking getreden als document van zelfregulering van de pensioensector. Per 1 juli 2014 is de Code ook wettelijk verankerd in de Pensioenwet. De Code is gebaseerd op het “pas toe of leg uit-beginsel”. Het volledig volgen van alle 83 normen uit de Code is niet verplicht. Wel wordt ieder pensioenfonds geacht in het jaarverslag (vanaf boekjaar 2014) aan te kunnen geven waarom bepaalde afwijkende keuzes zijn gemaakt. Deze Code is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die hiermee normen formuleren voor “goed pensioenfondsbestuur”. Het huidige tijdsgewricht vereist vanuit het maatschappelijk belang van het pensioenfonds dat het functioneren van het bestuur meer aandacht krijgt. De Code vervangt de “Principes voor goed pensioenfondsbestuur (PGF)”, die de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005 heeft gepubliceerd.

Contante waarde

De contante waarde van de pensioenverplichtingen is het bedrag dat het pensioenfonds nu moet bezitten om alle toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

Conversie

Bij conversie (omzetting) wijzigt naast de aard van de pensioenaanspraken, ook de persoon van de verzekerde. Daarbij wordt de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd en het bijzonder partnerpensioen omgezet in een aanspraak op ouderdomspensioen voor de ex-partner of ex-echtgenote.

Deelnemer

Werknemer in dienst van de bij het fonds aangesloten werkgever. De werknemer verwerft op grond van een pensioenovereenkomst pensioenaanspraken jegens het fonds.

Deelnemersjaren

Alle jaren die als deelnemer in het fonds zijn doorgebracht.

Dekkingsgraad

Een maat voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De (actuele) dekkingsgraad wordt bepaald door de mate waarin het totaal vermogen de voorziening pensioen verplichtingen (VPV) overtreft, uitgedrukt in een percentage: een dekkingsgraad van 100% geeft aan dat het totaal

vermogen juist toereikend is om de opgebouwde rechten te betalen. Een percentage lager dan 100% geeft aan dat er sprake is van onderdekking. Met de invoering van het nieuwe financiële toetsingskader per 1 januari 2015 is de term beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (actuele) dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. De overheid heeft deze regel ingevoerd, omdat de dekkingsgraad hierdoor minder pieken en dalen vertoont. Zo wordt onder meer voorkomen dat het bestuur op basis van een momentopname ingrijpende besluiten moet nemen. De toezichthouder DNB eist dat pensioenfondsen een beleidsdekkingsgraad van 110%-130% nastreven, afhankelijk van de mate van risico die zij in hun beleggingsbeleid accepteren.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Financiële contracten waarvan de waarde afhankelijk is van een of meer onderliggende activa, referentieprijzen of indices. Voorbeelden van derivaten zijn opties, termijncontracten en rente- en valutaswaps.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan: dividend- en rente opbrengsten van de beleggingen.

Duration (VPV)

De gewogen gemiddelde looptijd van de pensioenbetalingen van een pensioenfonds, op basis van de contante waarde van deze betalingen. De duration van een rijp fonds is 12-13 jaar tegenover 15-20 van een jong fonds.

Duration (vastrentende waarden)

De gewogen gemiddelde looptijd van de kasstromen van een obligatie, waarbij weging geschiedt op basis van de contante waarde van iedere kasstroom. Duration is een graadmeter voor de rentegevoeligheid van een obligatie. In de regel: hoe langer de looptijd van een obligatie, hoe gevoeliger de koers van die obligatie voor renteveranderingen.

Duration matching

Een beleggingsstrategie die beoogt om de duration van het vastrentende deel van de beleggingsportefeuille van een pensioenfonds te verlengen zodat hij de duration van de VPV van het fonds benadert. Hierdoor wordt het renterisico voor het fonds nagenoeg uitgeschakeld.

Effectentypisch gedragtoezicht

Toezicht uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten dat toeziet op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes.

Eindloonregeling

Een eindloonregeling is in het algemeen een pensioenregeling, waarin de hoogte van het pensioen afgeleid is van het laatstverdiende salaris. Zolang men deelneemt aan de pensioenregeling volgt het pensioen zo de eigen loonontwikkeling. Dat is niet meer het geval als men niet meer deelneemt aan de pensioenregeling.

Ervaringssterfte

De pensioenfondsspecifieke correctie op de gehanteerde, landelijke, overlevingstafel. Deze correctie kan voor verschillende leeftijden en voor mannen en vrouwen verschillen. De combinatie van overlevingstafel en de hier op toegepaste ervaringssterfte bepalen de levensverwachting van deelnemers binnen het fonds en daarmee mede de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen.

Franchise

In veel pensioenregelingen is een bepaald drempelbedrag opgenomen waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt omdat de AOW geacht wordt hierover pensioen te verlenen. Dit bedrag is veelal afgeleid van de uitkeringen krachtens de AOW en wordt dan 'franchise' genoemd.

Financieel toetsingskader (FTK)

Een rekenmethode die alle pensioenfondsen op last van de toezichthouder DNB vanaf 2007 toepassen. De kern van het FTK is dat de pensioenverplichtingen niet meer tegen een vaste rekenrente van 4%, maar op basis van de actuele marktrente worden verdisconteerd (constant gemaakt). Het FTK stelt ook stringente eisen met betrekking tot de buffers die de fondsen moeten aanhouden. Ten slotte moeten fondsen een kostendekkende premie van de werkgever eisen. Het financieel toetsingskader is per 1 januari 2015 aangepast. Bij deze aanpassing is onder meer het begrip beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijke informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Gewezen deelnemer

Deelnemer van wie de deelname aan een pensioenregeling is beëindigd, omdat hij niet meer voor het bedrijf werkt. De gewezen deelnemer bouwt geen pensioenaanspraken meer op, maar houdt wel recht op zijn of haar opgebouwde aanspraken. Een gewezen deelnemer wordt ook wel een slaper genoemd.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van extra hoge risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's van deelnemers.

Index

Cijfer dat een gewogen gemiddelde uitdrukt en waaraan men kan zien hoe een groothed (bijvoorbeeld de beurskoersen in Amsterdam) zich ontwikkeld heeft.

Indexatie

Een indexatie is een verhoging van een pensioenrecht of een aanspraak op pensioen, welke is gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven regeling, dan wel op incidentele basis wordt verleend. Tegenwoordig wordt indexatie ook toeslag of toeslagverlening genoemd.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten vallen de gerealiseerde verkoopresultaten inclusief valutaresultaten en de niet-gerealiseerde herwaarderingsresultaten.

Intern toezicht

Het periodiek beoordelen van het functioneren van het bestuur van het pensioenfonds door onafhankelijke deskundigen. Het intern toezicht maakt deel uit van Wet versterking bestuur pensioenfondsen en de Code Pensioenfondsen en. Het doel van het intern toezicht is het beter functioneren van het pensioenfondsbestuur.

Intrinsieke waarde

De intrinsieke waarde per aandeel is de 'werkelijke' waarde van dat aandeel, afgeleid van de onderliggende beleggingen. De intrinsieke waarde wordt berekend door de waarde van de activa (bezittingen) te verminderen met de passiva (schulden) en het saldo te delen door het aantal uitstaande aandelen.

Koopsom

Een koopsom is een eenmalige betaling die aan de uitvoerder van de pensioenregeling is verschuldigd en waarvoor een bepaalde pensioenaanspraak wordt ingekocht. In beginsel is een koopsom dus een eenmalige betaling en een premie een periodieke betaling. Zowel premies als koopsommen dienen hetzelfde doel, namelijk de financiering van de pensioenen.

Liquide middelen

Contant geld, dat op zeer korte termijn beschikbaar is.

Marktwaaarde

De waarde van een belegging op de markt.

Marktrente

De rente zoals deze op een bepaald moment op de financiële markt geldt.

Middelloonregeling

Een pensioenregeling waarbij het pensioen jaarlijks berekend wordt aan de hand van het salaris in dat jaar. Het pensioen dat in voorgaande jaren is opgebouwd wordt niet aangepast aan het nieuwe salaris. Wel bestaat voor het pensioenfonds de mogelijkheid om het pensioen in de middelloonregeling te indexeren. Daarmee wordt de koopkracht van het pensioen behouden. Indexering is wel bijna altijd voorwaardelijk. Dat betekent dat er niet of minder geïndexeerd wordt als er onvoldoende geld is.

Multi-OPF

Een Multi-OPF is een pensioenfonds dat pensioenregelingen van verschillende ondernemingen uitvoert. Het Multi-OPF moet de vermogens van de verschillende deelnemende regelingen hierbij

gescheiden houden (ring-fencing). Dit nieuwe pensioenfonds kent één bestuur, één deelnemersraad en één verantwoordingsorgaan.

Nabestaandenpensioen

Partnerpensioen of wezenpensioen.

Nominale waarde

De op het stuk (aandeel of obligatie) aangegeven waarde. Bij een koers van 100 (= 100%) is de prijs van het waardepapier gelijk aan de nominale waarde.

Obligatie

Bewijzen van deelneming in een openbaar uitgegeven lening. Deze bewijzen zijn verhandelbaar op de beurs.

Onderhandse lening

Lening op schuldbekentis tussen twee partijen die niet via de effectenbeurs wordt verhandeld.

Ouderdomspensioen

Ouderdomspensioen is een levenslange uitkering die aan de voormalige deelnemers van de pensioenregeling wordt verstrekt vanaf de pensioendatum tot aan het overlijden.

Overlevingstafels

Geven aan wat de levens- en sterftekansen zijn van mannen en vrouwen in Nederland, afhankelijk van de bereikte leeftijd. Deze worden gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de actuaris.

Partnerpensioen

Partnerpensioen is een uitkering die bij overlijden van (gewezen) deelnemers aan hun partner wordt verstrekt tot aan het overlijden.

Pensioengrondslag

Onder de pensioengrondslag wordt in beginsel verstaan: het jaarlijks op 1 januari vastgestelde jaarsalaris verminderd met een op dat moment geldende franchise.

Pensioenregister

In de Pensioenwet is bepaald dat de pensioenfondsen en -verzekeraars een Pensioenregister moeten inrichten. Dit is inmiddels operationeel per 6 januari 2011. Het Pensioenregister geeft de Nederlandse (collectieve) pensioenaanspraken via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl weer.

Pensioen- en spaarfondsenwet

De Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) is destijds in 1952 van kracht geworden en is de oude wet die per 1 januari 2007 is vervangen door de Pensioenwet.

Pensioenverplichtingen

De verplichtingen van het pensioenfonds uit hoofde van alle opgebouwde pensioenrechten en opgebouwde pensioenaanspraken.

Pensioenwet

De wet die per 1 januari 2007 is ingegaan en de oude PSW vervangt. Naast een technische herziening van de PSW bevat de Pensioenwet en groot aantal nieuwe beleidsonderwerpen.

Pension Fund Governance (PFG)

De Stichting van de Arbeid (STAR) heeft op basis van de onderzoeksresultaten de Principes voor goed pensioenfondsbestuur op 16 december 2005 vastgesteld. De naleving ervan was in de Pensioenwet vastgelegd. De principes hebben onder meer betrekking op verantwoording afleggen door het bestuur, deskundigheid en onafhankelijkheid van het bestuur, transparantie en communicatie, intern toezicht en op rechtstreeks verzekerde regelingen. Ze geven een minimumniveau waaraan pensioenfondsen moesten voldoen; er is ruimte voor differentiatie en maatvoering naar gelang het eigen karakter van de fondsen. De Code Pensioenfondsen is per 1 juli 2014 vervangen door de "Principes voor goed pensioenfondsbestuur (PFG)".

Performance

Het rendement uitgedrukt in een percentage van het vermogen waarop het rendement is behaald.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Een andere vorm van premievrije aanspraak is het bijzonder partnerpensioen dat de gewezen partner ontvangt bij scheiding/einde partnerschap.

Prepensioen

Een pensioensoort bedoeld als vervanging voor een VUT-regeling. Het betreft een tijdelijke uitkering welke uiterlijk eindigt op de 65-jarige leeftijd of zoveel eerder als het ouderdomspensioen ingaat.

Rating

Met een rating wordt de mening over de kredietwaardigheid van een instelling weergegeven. Ratingbureaus, zoals Moody's en Standard & Poor's, geven alle voor de belegger relevante informatie in een zo beknopt mogelijke rating weer. Een voorbeeld van een rating voor (oplopende) kredietwaardigheid is de A-, AA-, AAA-rating voor debiteuren waarin beleggingen van vastrentende waarden plaatsvinden.

Reële rente

Het verschil tussen het fondsrendement en de (loon- of prijs-)inflatie.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat op een belegging over een bepaalde periode en uitgedrukt als een percentage over het belegde bedrag.

Rentetermijnstructuur

Een, vaak op grafische wijze uitgedrukte, tabel die de rentepercentages van leningen en obligaties over een lange reeks van termijnen – van 1 maand tot 30 jaar – weergeeft. De toekomstige verplichtingen van het fonds worden naar het jaar van uitbetaling ingedeeld en tegen de voor elk jaar gegeven rente contant gemaakt.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Slaper

Zie ook gewezen deelnemer.

Sterftetafels

Vroeger gebruikte term voor overlevingstafels. Zie ook overlevingstafels.

Toeslag(verlening)

Zie indexatie.

Totaal rendement

Het totaal rendement van een belegging is samengesteld uit de koerswinst of het koersverlies (indirecte beleggingsopbrengsten) over de beschouwde periode, terwijl de directe beleggingsopbrengsten (dividend, rente, aflossingen, huur en dergelijke uitkeringen) meteen worden herbelegd en tijdsgewogen in het totaal rendement worden meegenomen. Het totaal rendement wordt uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen.

UPO (Uniform Pensioenoverzicht)

Een overzicht dat een pensioenuitvoerder (pensioenfonds of pensioenverzekeraar) in Nederland periodiek dient te verstrekken aan de personen van de pensioenen die de uitvoerder in beheer heeft.

Vastrentende waarden

Hypothecaire leningen, liquiditeiten, leningen op schuldbekentis en obligaties.

Verantwoordingsorgaan

Door de Pension Fund Governance (maar ook in de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en Code Pensioenfondsen) gehanteerde term voor een orgaan waar het bestuur verantwoording aan aflegt en waarin de deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgever(s) zijn vertegenwoordigd. Ook 'slapers' kunnen hierin zijn vertegenwoordigd.

Verevening

Verdeling van de tijdens het huwelijk opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen volgens de regels van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.

Verzekeringstechnische risico's

Bij het verzekeren van pensioenaanspraken loopt een fonds een langlevensrisico voor het ouderdomspensioen als verzekerden langer leven dan volgens de gebruikte overlevingstafel wordt verwacht. Voor het nabestaandenpensioen loopt het fonds een kortlevensrisico als de verzekerden korter leven dan volgens de overlevingstafel wordt verwacht. Ook kan het invaliditeitsrisico worden gerekend tot de verzekeringstechnische risico's van fondsen.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

De vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenrechten en pensioenaanspraken aangeeft.

VPL-overgangsregeling

VUT-Prepensioen-Levensloop overgangsregeling. Relict uit het verleden. VPL-rechten zijn in 2006 berekend conform een overeengekomen methodiek tussen werkgever en vakbonden. De rechten zijn voorwaardelijk en de werkgever is verantwoordelijk voor affinanciering tenzij anders wordt overeengekomen met de vakbonden. Het pensioenfonds voert de regeling uit.

Waardeoverdracht

Het is mogelijk het pensioen dat bij een vorige werkgever is opgebouwd over te brengen naar het pensioenfonds van een nieuwe werkgever. Dit noemen we waardeoverdracht. In dat geval vervallen de opgebouwde aanspraken bij het 'oude' pensioenfonds.

Waardevast

Aanpassing aan de stijging van de prijzen.

Welvaartvast

Aanpassing aan de stijging van de lonen.

Wet versterking bestuur pensioenfonds (Wvbp)

De Wet versterking bestuur pensioenfonds is op 1 juli 2014 in werking getreden en vanaf die datum moeten pensioenfonds voldoen aan de nieuwe governancewetgeving. De wet kent de volgende hoofddoelen: versterking van de deskundigheid van het bestuur en het intern toezicht, stroomlijning van taken en organen en adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers. Primair is aan de orde voor welk bestuursmodel (inrichting van bestuur, intern toezicht en medezeggenschap) door het pensioenfonds wordt gekozen.

Wezenpensioen

Een tijdelijke pensioenuitkering die na overlijden van (gewezen) deelnemers wordt verstrekt aan kinderen tot een bepaalde leeftijd. Zie ook nabestaandenpensioen.

WGA-hiaatpensioen

Op grond van de WIA ontvangt een gedeeltelijk arbeidsongeschikte in eerste instantie een loongerelateerde WGA-uitkering. De hoogte van deze uitkering is afhankelijk van wat de gedeeltelijk arbeidsongeschikte nog verdient. De duur van deze uitkering is echter beperkt en hangt af van hoe lang de arbeidsongeschikte heeft gewerkt. Als na het einde van de loongerelateerde uitkering de gedeeltelijk arbeidsongeschikte nog niet werkt of minder verdient dan 50% van de door het UWV vastgestelde verdien capaciteit, ontvangt de gedeeltelijk arbeidsongeschikte een uitkering gebaseerd op een percentage van het minimumloon (afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid). Deze vervolguitkering bedraagt minder dan de loonaanvullingsuitkering die de arbeidsongeschikte ontvangen zou hebben als deze 50% of meer van zijn verdien capaciteit zou benutten. Dit verschil wordt het WGA-hiaat genoemd. Een pensioenfonds kan dit verschil met een WGA-hiaatpensioen aanvullen.

UFR

Door DNB is besloten vanaf 30 september 2012 de rentetermijnstructuur voor pensioenfonds aan te passen. De aanpassing van de rentetermijnstructuur betreft een aanpassing van de rentes voor looptijden langer dan 20 jaar. Voor looptijden tot en met 20

jaar is de rente gelijk aan de waargenomen driemaands gemiddelde rente. Voor looptijden vanaf 21 jaar wordt via extrapolatie toegewerkt naar de ultimate forward rate (UFR). De UFR is vastgesteld op 4,2%. De extrapolatie van de forward rente bestaat uit een gewogen gemiddelde van de waargenomen forward rente (op basis van de driemaands gemiddelde swapcurve) en de UFR.

WIA

Afkorting van de Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen. De WIA geldt voor mensen die op of na 1 januari 2004 arbeidsgeschikt zijn geworden. Degenen die voor die datum al arbeidsongeschikt waren, blijven onder de WAO vallen. De aanleiding voor deze wet was het grote aantal mensen dat een beroep deed op de WAO. In de nieuwe wet staat werken voorop. Werknemers en werkgevers worden met financiële prikkels gestimuleerd er alles aan te doen om gedeeltelijk arbeidsgeschikten aan het werk te helpen of te houden.

WIA-uitkering

Een arbeidsongeschiktheidsuitkering als bedoeld in de WIA. Deze uitkering kan gebaseerd zijn op de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) of de Regeling inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten (IVA).

Wvps

Afkorting van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.

Zakelijke waarden

Aandelen, converteerbare obligaties en onroerend goed(fonds).